Vitæ et Operis Filiorumque Tractatus

MSS #501.

Political Science
(Oresme)

$ 150.00

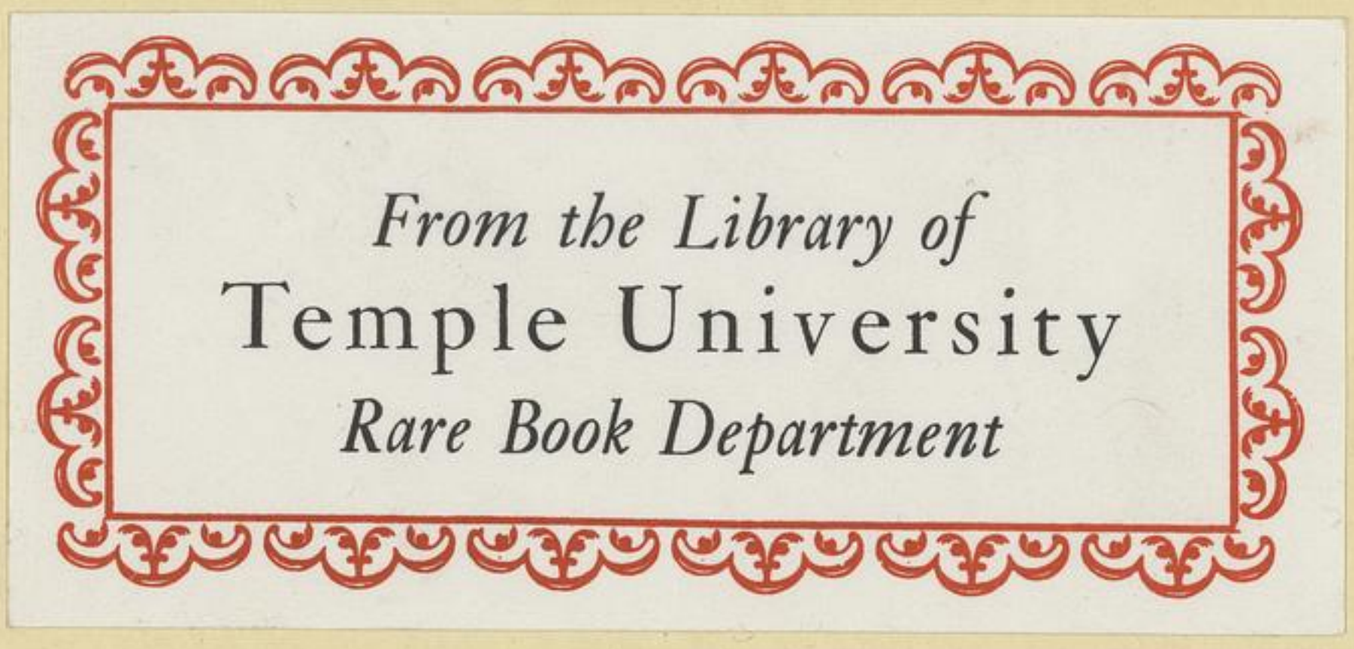
From the Library of
Temple University
Rare Book Department

NICOLAS ORESME
De Origine et Natura, Jure et Mutationibus
Monetarum

(JOHANNES OSNABRUGENSIS)
De Prerogativa Romani Imperii

MAFFEUS VEGIUS
Philalethes

MSS

MM

[Vault]

HG
241
Ø 56
M.M.

MSS.
#501
EXHIBIT CASE 1

TEMPLE UNIVERSITY
PHILA., PA.
LIBRARY

H. A. COCHRAN
COLLECTION

Cum a sci vegei dialogo inter Alithiā et Philalsceus. Inter Imp. scriptē Philalogus vegeus. Eustochio fratri Salutem

Dū repetēm mip aiō Eustachy frater id qđ sepiꝰ tolco. tā pūsos i os mōz lūm statū corruptos ꝙ vide. mocꝰ attendēm nihil nos plenū fraudis et iprobitatis agitēs sū nouā breuiꝙ vt puto nō mōdā ifelmy lucubratiōem. Quez si primo ōspū admiratiōz tibi forte sit allatura: ꝙ quō dendis poetrīatibꝰ studia mea lyricis ꝯpendez liberū mic pmā solutiꝙ drem aplectar. Cui adducaz tū dilectaz rei de q̄ scribendū ē suctione nō mo nō admirabitꝰ. sz vltro et quicūq; ēqđ egim⁹ improbabis Nā nec ip̄mꝰ ab poete officio distessimꝰ. qđ ꝑse satis scriptoꝝ ipa aūz aptemōstrat. Nec licuit poemata edidisse⁹ potiꝰ facile opꝰ dyalogo cōtexti. qđ ꝑtim neqꝙ tragicū neqꝙ scenicis comicū est. ad structōibꝰ numeris explicare. ꝙ si quibusdā fortas se videbi² oro mea mordacio² ch̄s vel ego solea. vel declamatiōnū ingenia pacia². rogatos cos velim. ut vicem ml̄t equanimi⁹ sustinetes existimēt nō tam me oīm hoīm. ch̄s humanoꝝ oīm statuū vitā corrigere potuisse ꝙ nō ita dānasse nec mortales sceleꝝ suoꝝ vt nō aliquos tū exsingul' eoꝝ statibꝰ iredā hoc fugi hoc ꝙ nēnō sz extrasse. Nos ego si q̄ sum tribꝰ nostris nō dubito pro nō stulta vnius sue. libelloneo esse cōgratulaturos. Reliquos vo ch̄s ingenia plagiatoꝝ suoꝝ acti. dēq; oīm pariter et scripta i se iuria suspicāt². Vide amicitios susceptū laboꝙ meū. et ut aduersū sit facile: eaq; alqui² meos ꝙ age amicū set alꝙ mordeāt ut libet. quos recte inoues pendo: ch̄s Flaccos Dumtaxat aut germanū hmē ex egregia Brutem. et hac tute quietū mentis latiū amore ac studiū scelligo: ꝙ suasi in nō posterum sore qui scriptū tale mē congratulatū ires Quicqđ ita ꝑsuasi dignū eā duxi

ſſup· cu ea debito quasi quodã iure dedicaſſe. Vitate
ſ. mitã uita uulnerata atq; cruciata uti deſcripſi
tibi uitto tpõ idoneo hospitẽ tu ipam et humanitꝰ
ſuſcipito tractatoq;· no ſecus ac ceteri· philalites·
Profiteſſus ſiquidẽ ea ad te plurimũ Nã ai ſuſtenta
tulli· unultũ uoꝫ tuos integritateq; uite quedaſſe
exiſtimat· ſtatũ gaudio· et predeſtdeuo quote uiſe·
corrupta ẽ: euolauit· Quãt ai gẽnanos ſuos· au
uoſq; et gẽmꝫ Paoſaq; ſupellectile Ego te bonꝫ diſci
pl'mis claris moribꝫ rectiſq; uiuẽdi exẽplꝫ ſp orna
re ſtudui· qd' et inde fuco ꝓ pria Sed ea fluxa illa
et momentanea· hec uo ſtabilia atq; eterna ſint· quã
altꝫ altꝰis ꝓſtent q' ignorat: no deſipit ille iudeo
neoſq; ſſanct· Explicat plogꝰ· incip' dyalogꝰ·

Quare nã es tu mõzlis philalites·
q' pualta hec motaſ ſtate ſſaq; alibi ue
ſtaris loca: Alithia· p te· memõzle
appellas· q' dñoꝝ nagꝰ exſeruiẽ ꝓcura
ſti. philalites· quum ẽ ne inuitẽ tibi· A· utiq; et
ſi nulle iterũ mi ꝓgeniãt tormenta· nihꝫ tamẽ mei
ſubtrecto nomẽ· ph· Quid tormenta narras· aut
quidẽ qd' ꝓ me exhibeſtas· qui ledẽ neq; ſeuu quicq;ã
neq; plane uolui· Effare agenoꝝ tuũ· A· Alithia
ſtram· Vitate me latini uocant· P· Tu ne uitas ſi
lua tpis· A· Illa ꝓpã ſũ· ſz alio tu ſeparate orta· P·
Audiuerã equidẽ quoſdã credentes te ex hac gente
A· Audiẽ potuiſti facile· Fuerũt em recto qui ita re
dixerũt· neq; ꝛepta ſunt cor'm uulgo credendi· Nam
ſũ ſub apto tamẽ ſp acie degã neq; te gen' latebꝝ
q; unꝰ ull' obcludat· Et te gen' tamẽ aut obcludi ꝓſ
forte obſtringat tam ſũ hanũ quas terꝝs alaꝝ ꝓmi
ctare· tamq; torpoꝝ agilitate et aptitudiẽ: nec
ubiuis' ſũ late ei nullogꝝ diuꝝ celari poſſim· Que
pinde et nuda ſũ ſp ut vides et millo ugꝰ amictu
contecta· Qua ducti illi uoce que deu' ſtatus ſitus ee
vide' ꝓtruculẽt me eo patre gnãtã qui ola ꝓcul

cuiqz occultissime cogitat detegat aliqz cuiqz meus sen
tat. Deinde ut dubitem patrem meum deliquas: audis
unq̃ magnũ olympi tonare ex cerebro gremuisse stupidaq;
illã quã vomit pallada. Lxcuis soror. et ille mihi parce
Edita sũ ego code partu code sole. Tantaqz discordiã
sororũ inter nos volendi cuiqz sentendi paritas tantaqz
vultus similitudo: ut utrã videris. dicas duobus
mihi preter nomẽ appellationem differre. Postquã
hyeme mihi dire dic. nudior ego lapillo numeradũ quo
tande videre te in cogitet cui videndi incredibilis dus de
siderio flagritabã propere trabescebã. Quã quiste no ssi
ui vobis. quos vicos et oppida. Quibꝰ no amnes cui
ui fluus diuerserit. Quibꝰ no montes. quibꝰ no nuys
et ventis locus. ut cũ te unã cum uenire ego cupiebã. nueru
salte aliqd possem. Oleum michi hodie ut q̃ bam cui quã
pequum q̃sitã tandẽ experire tande respecui ego dedꝰ
Sed tudic. agnoscis ne me. A. haud cognosco te. q.
Tuã ne philalithen quondã altera amãtis tua. A. tu
ne philalethes meus. q philalethes tuus. A. q̃ q opta
tũ te offers mihi. q̃ te mihi ore videndi desiderio ignauus ubi
q̃ gentiũ. Quotiens nocturnus nomẽ tuum. atqz diurnum
Putauã te ciuitates colẽ. frequentẽ ce inter quetus
homi. spectuerũ tibi magnũ ce ac celebre nomẽ i
ppls Sed quibꝰ nunc te video curatẽ squalore obsitũ. horridulũ veste sordidu
lũ. pallidulũ. hoptũ. foluagũ. dogmatũ. despectũ.
Quid mirũ si mihi dũ obiqz te vanitẽ excludebat
Oleũ michi meus mihi hodie q̃ bam. an vomitũ te altera
tociens polonga trãdẽ malam ea lapidatꝰ hydres atq;
locus optulit. Quã tuã edissere mihi. tui studiꝰ es. et veste ter
retatꝰ. squalidꝰ et tabicatꝰ. Cui hꝫ habitas. q pre horro
re cetã loetare fugient. p. Edissertã tibi ut libet Quã
primis quidẽ tua rondicio miserabilior vidi: quoc
nihi cui tetis conserta vulnerib; tabo q̃ sanguine
ssecta. atqz sedatu. q dum tã exanimã ce formã cum
pertã atq; libidinẽ. Q exore tandidiore pole cã sple

373335

dorē scintillaē ꝑdicabāt Ch sonꝰ neqꝫ hilarorꝫ ne
qꝫ tristorꝫ Ch aspectꝰ neqꝫ delectꝰ hymnꝰ neqꝫ phisꝰ
licctꝰ· neqꝫ cuctꝰ altꝰ ꝫ reuerēda quadā et formida
bilꝭ quasi maiestate rotundꝰ ferebaꝫ· Vbi mīc dorꝫ
ille longe letꝰ longeqꝫ chariores caū ꝓos exupeꝛas
Vbi mīc tāta illa forme dignitas· similachrꝰ caū
oīby emēdatorꝫ· Vbi vernstas oꝝ et clāritūdo· Vbi
capillorꝫ crispitudo· candor corꝑis honorꝫ oculorū et gra
ciꝰ ymitata mīc ola deformata· ꝙspurcata corꝑalī
Cui nā dicibilia te vidiqꝫ ꝙfoderūt· cōfossāqꝫ uti
tudelicet affecerūt: vt nullā videā sine vulnē sine
qꝫ cruorē· vel minimā corꝑis ptē· A· longū fractura
cōm simone· si malorꝫ meorꝫ scire cōm explicare vel
lem· quod ad cunctos tū ꝓtinet· possū cos breui Vbo
significare· morꝫles s· aquibꝰ tā duriꝫ i modū vulnerātꝰ
atꝫ cructata sū· ꝑ mortales ḡ· tātorꝫ tibi' malorū
autorꝰ· ꝓsō quasi diuinabā· nā corū ꝑprobitas sū
tꝫ mihi' nec sinꝫ manifesta ē· Quos cōā ꝓtimuit sec
lerū suorū turba ita sū aspernatꝰ· ita dedignatꝰ: vt nō
nō tr doctrinā corū ꝙsuetudine: ꝫ et abiectū i supme
prorsꝫ abstulerī· statꝫ ducē mī existimabāqꝫ dulaꝫ i
hys vastis solitudinibꝰ vitā agere· et hec tali' ac tanta
vestiū tuguriolo ē inimo· quotcunqꝫ arctā inopē te
nuēs cibos· limphasqꝫ habere i delicijs ꝑ summa cū
omī diuiciarū atꝫ dignitū affluētia· Vsare mīc· tot
ponderā flagitiorū· Quibꝰ ad summū usqꝫ ola ꝙferta
sūt mortaliū tecta· Que et nec oculis cōspicē· nec
cogitatōe ꝓpe sustinē possim· idcirco ē· ꝙ cruciā a me
ipsa bas· vt tā fedaꝫ et squalidaꝫ elegerī hec horrēda
nec ꝙsona ꝙstare· ꝫ tū oro mirā mihi atꝫ ap̄ma
ꝓ ꝓpetē causas malorꝫ tuorū· Quas vt magna'
cū cuctatōe ita grauī nō sinē dolē audituꝰ sū·
A· Accepisti ne ꝑ illas celestes vgines ab op
timo maxiōqꝫ parente ires ad mōles demissas fu
isse· ꝑ· hoc ne cupio ꝓfitigē· A· Demissa ita prudē
cōcordia· demissa pax· demissa iustitia· et ut ꝓ

diacia · demisse īmūdabiles alie gemmia ꝑle · cadeta
ꝙ pudē bijcies de sperte vo a mōzlibꝫ oēs · lusticate
ꝑ sugcate et ꝑtotū vbe turpiss gcagitate · ac demū
vnde venerāt regresse sūt · Demost me postrēo ca
uatissimꝰ mōzlū pat̄s meus · uatꝫ ꝑ maiōz qua
ꝑsēo vultꝫ mev reuēnā et dignitatē non tā grauis
mō duras me ꝙcaptuā · ꝙ bonā issup magno ac
venerādi ap illos futuā · i ꝙd erat quo ꝑ ipse auo
augēt · id vnū erat excellēa forme cozporisq; inditas
q̄ cū cogebat obstenas atq; ipuras aliquoīū sp̄s offen
disset manibꝰ vestiu quā vo longe cogitatōem cuctꝫ
sefellit · q̄ longe alia crudelitatis magis q̄ obstenta
tis flagnoza extimescenda erāt q̄ tot ac tāta q̄dē sustī
nui : ut tā audicis p̄ maiestate vxilla tibi credibilia
videam · ꝑ · Nu fallor equidē intelligē videoz ꝓpu
os inter retos mōles tam sceleris vtos · a · Quos :
ꝑ · Cyaulatoēs et vanos quosdā nouaiū artiū ostenta
toēs · q̄ vel fucatis herbaiū cōtinuatōibꝫ vel fictaiū
ymaginū gesticulatoibꝫ illudit maxīe rudi ꝑplō q̄
bus nihil ē vitate alicuī magis · atq; īcognitū · a ·
Paul vel nihil habeo quo istos accuse · Nā ludit ma
gis q̄ ledit coy artes · ꝑ · Anim ḡ · te lefellit et hystri
ones qui quos volut homīes gesta et voces ipi effingē
et emēdāi pūt · a · Et si mīs q̄ supioēs Nā offendit
nemīne ūq; · declāt aut quēq; ioās et salubꝫ suis
ꝑ · At recdo mans tibi stulcit qui ꝓstauā facūt
cōātes vim nē nsceie · dū ignobiliozū metallozū
matcias ꝓciosiozes vte atq; adulterie vanis ārtī
bus suis cōtendūt vt vel detestant magis · vel q̄
nō ꝑdest superstitiosꝰ quodā studio magis inuestigent
a · Deplorāda sūt grauis aliude mulnera mea q̄ꝑ ꝛ
nonnihil saltē me lefellit hī ꝓstores Expiumēt.
satis stultitia sua · Nā delusi tandē ꝓpositiq; suis p
fimet ꝓpositis redigi solent ad finā exclamtatē
ꝑ · lefellit te ne forsitā haruspices et astrologi et
ceteriq; qui diuinādi aliquā ꝑsticn ? Nu vanos

vite mortisq; cuctus pericatos. hic fallat² maxie
cat certus veruq; ventura aliquid se ptellexisse ca²
bitran². A. Neq; horū ulla ī me iniuriā ferox. Sed quo
absondita magis futurū rerū ordīa aperire atq;
nota possint efficere elaborat plurimū cuiq; studet. Qui
si mag qd' conatu fuit exequitur, assiduo ad magis
& debitoribus regem meritis cū viribus. ps. ut pernutat
ulli et malignitati. p. At rogo² eiā de phis mihi
suspicatu. qui cū obstrusa quoq; nature scrutatu. mo
riq; rebus fundere contendat tot cōtrarias ītre se ex
cient lites. explicatasq; nondū cōtractibus. ut nulla
adhuc ars cōi q' tradit vitans via pateat. A. In
nocentissimos et hi' cib iniuria mea uiang habent
Qui et si falsa opinātes sepiq; magnis uirtutū
cruciby: uestigandi thi rerū uia omī et pcī ē ite
to cid qd' p cuo q'sq; captu diuisa duci². opinionū via.
p. Qui tade restant. q' tantis te affecerit malis
nisi grueuiy septiariq; plemlogici. q' medicis sq;
et mutilatoiby certātes. nūc aurientes fodere. fodi²
aurū credi volut. atq; nūc horēs casios. nūc casmos
risibiles astruē conantur. A. Audistud quide dice
ris. Nā papiae ipi cui des quos memoasti. uel cultio
res fuē. Q. quēdi' indagandi q; grā. ppositi tales q'
quasd' ambiciū tulas delumentorū q; mitigmes
Qz solida ē eoīū vis atq; argutia. neq; gruerunū ut q'
q; ac inceptaiū plena. p. Credo ola ut narras. Nā
nūc ī nēte venit ceruissim odiyq; notissim hostes
ac inimicu tu. A. Et q' nā dic obsecro. p. Quis nesci
at poetas q' fictis nectio quiba mitis dic fabulaiū.
portētis totū orbē ī pleuisse. A. que ī digna audio.
p. Cur indigna. A. Nā inullū ē mortaliū genus q'
magis q' ab his veritata aucta illustratiq; sit. p.
Cur ergo vulgo fertur poetas ola fingē et cimeriu
A. Cur et multa alia vulgo fieri² vana stulta nedā
aoriq; his. quoiū poetas ī simulāt. Cur cū cortice
rerū ut capiāt tm intelligant ea cetā tm diuidāt q'

oculis exterius apparentia hui⁹. Hz ad cognoscendas
magnas ei⁹ diuinasq; res. oz latentes relatasq; eor⁹ q̄ di
uinu⁹ hoc ipso speculau⁹. pertinetq; uim. di castigato
longe ei⁹ preso exacte iudicij. ad q̄s penetrandu nulla
habetis et nassi vulgi vis quicq̄ lubz magna et acris
sufficet pot. p. Et quid ipse habent poetarū carmina. q̄s
lateat uerū. fidele magnumq; dignitatē ueritatis. A.
Quidquid uel ad intelligendas diuinas regū ac ppto⁹
res gestas pti net. uel ad cognoscendā archana nē
moriūq; et uite salubria instituta ducat rō. Nā ut mull'
aliq̄ pfessorū melius q̄ ipa poetis duisorū ppo⁹ ac lo
rum uices. situ et gesta scribū. Neq; phi' naturem moru
q; hoc melius aut doctius. neq; musica uocū inos et ro
tentq; elegātiq. neq; ceterarū quarū suarū artiū pcep
tis⁹ q̄ poete tradit. Neq; ro exercitatiō quadā de
uocatoe poete. q̄s ide⁹ ac factores. appellati sūt. Cui
nemo paulū seipos deprehendit. qui ei uix pigre que
dā rudimēta scientie suo ingenio reperiāt. Ceteris
debita ꝓportione descripta suis exposuerūt: alius se elu
mis aquas plenis hausisse. alius sitim uix sedasse arbitrat⁹ sūt. Et ut alicui
discipulis suis sua si male placē videam⁹: imitū
tri est q̄ i poetis maxime studio datus sit. Et ipse
quisq; suo blandiat. ut ipse q̄uis deformē q̄sq; ex
mum suo ac tribuat mihi. Et nec mō musica sua
ac veluti simea gratia sui ei⁹ pedat. Ac primū
ad structurā carminē longa rerū cognitio. longa
q; auctorū et quide⁹ eruditor⁹ cleo. longusq; et iu
dicis quasi' quida litter⁹ stilus q̄ abundantē ad suppe
ditet tota q̄ dicenda poete tribuit. Deinde sit pue
stigia denq; diligenter mata quoq; ipa eloq; rebus sua
cognitata vōbula. Aduoca de sit non plebeie cul
tus uulgi ut ita dicā sine: q; que a vulgi foce segre
gate. mirabq; quoda decore at exercitu⁹ sui maiestate
resplendeāt. Hz preter. hec. q̄d minus restat. opa e
grandis propto dare ingenio. quod cogita rebz

suas scalutes exprimē. expolute ordiri lucullet naz
uare gat. qd' uerba' rete tha sp̄z sciat artificiose pare
uarē distinguē. apte cōnuuiare. qd' ca stigate gemmt
p̄z eloquii moderatē auribz et prei cuuu sp̄z dignate ꝑb
lmitur p̄sertī cōdatate tpate dia ꝑsequi posset. Que
nita q̄m ardui ac difficilimū ca ssequi ē. id qui bom
pbatiq; poete exhtent uiru quide cū phemites stare i
luce prodicrūt Cubaz cui regena dm̄ magis nunc
ure. q̄ humanū nrū. Cui cū tot lugurī constarticq;
sint uocū ac mesuraū plegibz tot uocabi' a dissendis
uarijsq; rebus et disaplinis: haud facile ull' cet ora
p̄tuo feliciq; stilo q̄plecti. Instigāteq; deū nrū asse
su ac spiraculo ac desiro cōtubermio. calesactaq; dm
sp̄e ugne quodā atz de flagritate magis tendio: q̄s
id eto caā furoꝝ repletos et de bachate q̄i quopiā p̄
flumio sp̄e cōtactos furia serpigō pūcē manifestū ē.
Nā pq q̄ dulas illa flāma cōtulut: mox uiresce humā.
p̄ priora dō sūt et rupē dīna rapiūt tū rapitur mēs cor
porea sin q̄ exgastuli obiita. agituq; tēp̄ celo uaga et lubi
frutēq; delonys cui gp̄hao uulgo ꝓfogmus. Quas
si no gustu ac certa ymagie: salte et odore quodā. q̄
sucurrendo facile nūc̄p̄ explicari posset. attingit. Unde
quoq; lectori cū poetaru q̄ uelut uages atz spatoes
quas uolut sibi uarias legere uogat excepti a ci qua
reteri cantari? grāmatica sl' hystoria ueritate. Inde
fit ut sibarocēs cōtēptos ac finēs officioq; sui laxi
ocēs habeas ignorāt: miren? acuisetaq; tritā qua
sua fingendi quaq; sibi lucrā uendicāt. Q; si intelli
gent dūpl longe ab hystoras ceteriq; scriptoribz
eoꝝ officiū cognoscentaq; dīna mētis ipetu rapiū?
qua sunt ea magnoq; quoquasi ꝓpitei ictu rapiū?
nemo no admiraret. q; gmendari et dīuq; mutic vela
tas q̄s ipi deuexit figuas uerisq; figmēti. Nā ut ca
meno sine feruore meus dīnoq; afflatu exprim pos
sit occupatu haud ce quidē poetā? uulgaribz q̄busq;
ac minutis rebz. q; excellēte ac alto fabulatē atq;

iocantē ſpm̄ nate libr̄ agi et res gestas· no hſto
ria more· q̄ pediſequ magis arc ſrmule ē offic̄ ita
q̄plurib⁹ et ſubſtrumto publico et fide teſtiū tabelli
onūſq; autoritate claudi videt̄· Verū ſiquit vatrem⁹?
et appollinē plen⁹ rolet· oz ſe quidē ita vt ē veritā q̄
promē· exoptāq; no tame cū nuda et rudi ſimpli
citate aptā oſtentare: ſz cū varijs decoruſq; relaucte
tortuoſis⁹q; figuratoibq· obliquus⁹q; traductoibq; i
uolucre· atq; ꝓducēs fabulo ſo⁹q; quaſi quoſdā abitꝰ
et ambages tradē meiguaiū rerū vtilitatē quo feſti
uior ſic illuſtrata aſpicat ſimilis venuſtate et lepo
re cultū q; decoriore· ffeſtiuior⁹q; talis ac decēcior· ſtā
ſumus trunci et piramidib⁹ igeniꝰ ꝓſpectu i notcat·
Siraſſis vō et directis quelibz ſcis totū abūde ſtatet
vulgus· ignota penitꝰ atq; obtuſa delitescat· Duduꝫ
ſiquidē poetā tā proſā ſupellectile ſuā oib⁹ paſſim
i lectis et pfectis ut tractabile atq; decētā· Nunc
ē vñ placuit aliq̄ vana ea quoq; dē i ſcitia· q̄ cūcta
tū equidē ſubiectū hūc intelligāt cuiꝰ ſit tā miſti
co poetarū artificio calūniā miſcere· mendaces eos et
falſos appellātes· ꝑ blandas quas q̄dā ſūt et pru
dentes fabulas· Neſciētes vō poeta oſſiaymodū q;
nō tā ꝑ ſe ē ſūs prodeſſe exemplis et ſtatutis q̄ dul
cib⁹ ſtuꝫ oblectare ſuoꝝ uoluerit et figuris quib⁹
vitute rerūq; magnitudinē· nō quod falſo ipi putāt
obtenebrauerit aut diminuerit ſz exornauerit ma
gis dignūq; ac pclariore reddiderit· ꝑ· Magi
ca de poetis mauris· a· Et q̄ magna et q̄ ſūa ſit
ſtatio· p· Et q̄ ſūa ego quoq; ee puto· Ez exponetu
in q̄ſtia arcemuerit· a· Exponā tibi ex ordine·
Cum p⁹ cm̄ iuſſu magni parēte deſcendi terras
lubuit⁹ pius q; quirite mōiles· nuſcit Menalca·
Obi' q̄nto honore ſuci ab oib⁹ illi⁹ regni rolus ſuſce
pta nudaq; a nudis ipis hoſpitata: nō poſſe facile
alio ſcamoe apprehendē· adōne regnādi et dandi· Ex
con adōne ſcuerit et duri iudices et pluto ipe magn

ceteriq; oēs plubenter aduertēte viderut. visiq; ad
mīaī reuerētiq; maxīe et veneratī fuit. ꝙ ex īmōī
lū orbe ītū arripuī. tredens et maiōes longe ceteris hys
hoīēs assentiuī. ītra me vana decepit tredulitas
mea. Cumpīmos offendi rigentes bellatoīū cētuq
tū multos munitissimis ad expugnādos ciuitates
telis et machinis. ꝙ. Nūc īe intelligo. Ipi ꝙ. illi
sus te gladys cthastis tū atrociter cōsoderūt. A.
Hymne. Et si em īfinita ītinue ītermittat plagi
tū. nūc horū opes diripiat. nūc illos assinat vul
neribꝫ. nūc alios ingulet: metuī tū mīp. ꝙ.
Quoīā mō. A. Ita nō mīq; īprudentia fuit cōtēdere
cū fortī. Quīū mīta crudelissīe trucidassīnt ex fa
cīat: nō aliter ac ferēte se vel ferisse vel fructu
ros se vīp cōfiterēt. ꝙ. Probe. Gz quīte tande
dicta grauiter īfluxerūt. A. Conspicata tū ve
stū pelagꝫ. alo vsuī reparī. terris ne pus ītulī
tia nūcere. Vtiq; sīa ut ad mīq; frequētatas tur
bas vndis me tonectem. at vix illuc attigerā
rostra dēmqz naues: ut primū nūc a culcos malo
rū cōm exspectata conspexī ibi tūta scelerū omī turpi
tudīe. quātū. ī hys ego oculī hausisse. nullo ūp
hyre velmodo. aī mihi ꝑsuadē potuisse. Horū dū
dū. vidisses illico ī me oēs ipetu facto. correptis
totīs flagellare mali crudēlibꝫ. quibꝫ rese tonisecꝫ
grauiter in stipule vigoēz eo hyc suū atꝫ luo
re apte testantur. Tum fezize gnūl nauīl. claues
dtēms. arpagonibꝫ. tonsilis. remis rotis ancoris
cū iacē trocleis pontibꝫ supara. cruthemo
nes. scalas. para stīs tota stra tabulata. aplustra
sūmaqꝫ mali cruthesia. Atqꝫ hys ego ita p̄mis
malis pulsata. cruoreqꝫ ne modico cōspersa pro pu
me nūc oculꝫ petroꝫ terras. Tibi stratum aspice
latū et aptū plane patētes ra pos. sulcꝫ. ume
as. prata. ortos īundantesqꝫ ī hys longe ope ī do
mitos agricolas. Quos et p̄ olim. O stirpa dū ab

mõzlibꝫ itide emigrasset · pstmo loco diuerte:
pmo tñ ego quemre statu pp rudiozꝫ simpliciozꝫ
qz nãm · Data et pinde hiãmozes ob requietiozꝫ
exta meritos futuros ꝛc · Concessitqꝫ illuc · ꝛo
tẽplatꝫq; coꝛũ moꝛes: vidi que vidẽ dolui · sicta
rapias · vultus · audatiã · plurmaqꝫ alia gra
uissima stelca · vix aũt eos dulatei amiteqꝫ sa
lutacrã · q̃n stimul' pmo ac si bos ill' vista ez
pugẽt · delyncestmas · buccs · domẽs · arrata ·
dentes · rugta rastros · capita sqꝫ de tatos ĩme mit
tere agẽtes fuit · Puta tobias cũ salues messi
asqꝫ ac seruatas · cũ pauẽ me cantice · clyten
dris · pãmeul' · tribul' · vãmus · detlabitꝫ · tũ lu
goribꝫ bipalys · sarcul' ruinibꝫ · bidẽtibꝫ · fu
cillis · fustimꝫ · rutris · rastellis · palis · ptis ·
tratibꝫ · qual' · Discessi tandẽ ab eis tñ mamitez
mulctata et vulnerata · ꝛ ꝛbes tp̃ tutissimũ ru
dusculũ salubeꝛrimiqꝫ malozũ ruinaꝝ leuame
gfugi · Cogitãs do qui nã ex oibꝫ q̃ vrbes rolent
modestiozes cent atqꝫ stiozes ĩ anñ ĩduxi sacer
dotes · p̃ mũ ter · ritaqꝫ fiut ñ ad tepla aureas ma
gnozũ reliũ · speculataqꝫ inde ibi dilige tes mo
res hitusiqꝫ sacerdotales delata sũ ẽte pmo coꝝ
ingressu · nã deces simus cat hitꝫ prunter · et ẽc
tus deinde nomato sepiꝫ dñi adiutoꝛio · vel p vite
tibꝫ stñm pace · vel pro defunctis etiã requie · l'
pro omnibꝫ vemã et rnitꝫ rplo'ũ · dimas sepe
laudes rublata voce resonabãt · Nomulti ee pul
cre declamatores nec diutes summa laude · nec di
cta grauit' ornatiue p requebãt · atqꝫ ab his dif
ferebat ad eas magnopꝫ quoꝫ diuitabãt · placi ·
ri hec exteꝛioꝛ vite fuc facies presertim q̃ ĩ dei op
timi et maxi collaudatione · quo nihil sñ pot me
lius aut dignius q̃ eoꝝ ocupatos videbã · Cupi
ebꝫ ĩ coꝝ strictioꝛe vemiꝛe familiaritate ĩtro
ire ĩ dilectaꝝ rectoꝝ et rpoꝝ thalamoꝝ · d' pterea

q̄ videri singula ꝯ̄ terroribꝫ mīme ītrorsa respo
dentia ¶ Sed id ſalte no omittā q̄ attrectātes frequ
ter lectitātesq; breues quoſdā rodices · a quoꝝ līuitate
no⁹ cita ill' gsonū ꝺideriūt: rotūdo quoda et prup
to orbis motu feiebāt bullicameſq; miſtas · ap hoc mira
magis quaſi obmurmurabāt q̄ pferebāt · In q̄bꝫ
q̄ītā gicturā rapę potui' dīnas quas ſup̄ incolaꝝ
platoes tectaq; uoratoresq; ſaciebāt · ¶ Et neq; ego q̄ di
cent facile acpiebā · neq; ipi ut arbitroꝝ placitel
ligebāt Et ſiqua erāt q̄ papi⁹ poſſet: ca tm̄ erāt ·
neſcio q̄ babutubata q̄e magna ꝛ labioꝝ feſtina
cōe ac cōfuſione pſtrepebāt ¶ Nec mōa magno ꝛ me
ri ſſultu prozuerāt · correpteq; bzeuibꝫ illos libellos
ſuos: adeo mihi oculos collueruāt atq; rotuderūt: ut
dexterū pene hūc m̄ q̄ lepī ad⁹ vides oculū euc
ant ¶ Tum acuris · aruis · candelabris · cereis · emuc
torib⁹ luchynis lapadibꝫ · ſacrariiq; oīb⁹ vasis alborio ꝛ
lucibꝫ pateris · atq; ipis postremo q̄e ſūmū reluit
ge hominꝫ libeatoꝝ affixū ſuſtinebant · ſacratiſ
ſimis trucibꝫ ita me ꝛſectati ſūt ut ꝓpe hūc m̄ diſpe
zendū ee putarem · ¶ Et cu fugi nide eras ſuburaſtes
mittū tā vane ꝛedulitati deceptę deq; opicom
mee ¶ Egreſſaq; foes teplorū · neq; vides adquos me
cōferā: cuolaru ꝛ plateas via ſq; publicas · ¶ Quot
hūc m̄ et q̄ta ſe pala obiecerūt · vndiq; emicū vide
tisq; inter ſe velitātia atq; inedacia · q̄ta mercatoꝝ
rede prozuq; puuia p̄ſentaneū dīcluaru ꝛ ſtuproꝝ
fraudata negotia nūmulariorū proſtibula luc pub
lica noxū audaciſſia ſtelea · ¶ Quāte artificū decepti
ones et deprauatoes · ¶ Quāta no dicā mō ſz et ſe
mīaruū ꝛ ſup atq; pcoruū mētita ꝺ̄a partes et ſua
¶ Quāta et horū ſua · quāte nebule ¶ Quoꝝ q̄ de tes
tabulis ⁊ eo magis cū mdoles ꝓbr̄ · atq; magi
rum aliquid de ſe pollicē predicā · q̄o me tm̄ ma
gus arc ſtellā aſſueſcut · ſcie ꝛ mepme ſcripſit ſu
ſos · colos · ſtrabos glomica · metaxas · pepi · radi

os crocus calathos · Hyetas · Tum gemmas · lapillos
vmbones cucurbitas · anulos · fauces · armillas · dextra
ria · lunulas · torques · catellas · murenulas · periscelidas · zonas · semicinctia · mitras · acus · discriminalia · Item mundi ornatus · pectines · discriminacula
calami strata · speculas · olla · ollula · ollaria · ollula: scalptoria · dentistricia · dentiscalpia · auriscalpium · cui · manubria · Que magis cara me legerunt · unguentaria · vasa · cle
gantiores · quam nitide sit forme cui parata · Dum pueri · iuges
et · y · serta · tuba · rapti · me · sus · sub · dio · ac · saxis · impetrierunt
Cui · postilonga · multitudo · ut · hyeme · inde · cedati · fugiebat
altius · ex · alia · gemebundi · fices · · quam · suo · quisque · usui · patri · hebat
instrumenta: magno · cum · furore · immemiserunt · mille · que
me · locis · confoderunt · Videres · volutare · lamorum · et
tamorumque · mensa · trapezophoa · delphica · · trutas · pe
dea · sessoria · hamos · uncos · retia · cucurbitulanas · fas
sas · cultros · machaiceos · dolebras · Satorii · pistorii · que
aena · cucubos · lebetes · chytropedes · uncos · tridentes ·
uncinos · Duas · tridentulas · festas · sartagines · patellas
ollas · fideles · mortaria · pila · rudes · alucos · sphaeras
labra · tubera · colapedas · batissa · fuscinulas · fur
pes · unguos · scutellas · ymulsidona · paropsides ·
cochlearia · quadrulas · lances · rutros · Caupones · cados ·
riphos · urceolos · phialas · columaria · catinos · cassopas ·
laguncas · congios · amphoras · hibia · trathes · aphoras ·
ridos · Pictorii · pugillares · stilos · penniculos · colores ·
spongias · cochas · cauthera · Sutorii · forfices · acus ·
formas · mensuras · scalpros · subulas · muliones ·
digitalia · Calomique · ac · ois · gnis · fabrorii · forcipes ·
malleos · rudes · folles · scamnos · incos · vectes · trul
las · ppendicula · normas · regulas · amusses · modu
los · nummos · numos · mapharies · lineas · tela · celtes ·
staphia · dolas · serras · asias · febras · cedrorii · h
rnsorii · pigmentariorumque · pelues · mouaculas · rotes ·
forpices · cucurbitulas · stapedios · speculos · vulsellas ·
hamulos · diotes · staphia · matellas · pixides · pi

peiratoria · mortariola · pistillos ridiculas · Quibꝫ
me dii grauiter ꝙ grandiꝰ more ruebar
pene tãdẽ desiẽ cepi · defecissẽ poemata · nisi nouꝰ
et ipsius officij melior me spes iterata esset · Na
et iotabar · uidiꝫ et exagitabar · dicta mea · ac cuncta
nec quo diuertẽs tuti illi despicens loci · ecce puer
forte ad fõa publica · ubi et unda diuersa gratuitate
procs atꝫ psides · multa ide togatoꝝ capitatoꝝꝫ
hoim turba · q̃ uel iudicabit · uel peroratoꝝ ipi cris
aliorũ dicebat · Alecta ad primo eorũ aspectu · quoꝝ ad
staces et uultꝰ · tũ in ore longiores laxioresꝫ togæ ·
ꝙ capitũ tegumenta · magna simul et sapiẽtia et uite
integritate moderatione ꝫ ei ostentabat · Accessi ꝙ ·
ppius adeos qui famas me de turbdi ia secum ipse
ti applausse · Cum subito ꝑ rem spectã latitabꝫ cri
mibꝰ stilla video me delatã ac ꝓpinatã · Nã quas
ibi non cudum horrendas latitatiõ · ꝙ suspitionũ uo
ces · Quas no iudiciariũ aquas · dea loquaces atꝫ
diffamaces · Quas no uidi pretoriũ arbitros · Quas
no cadiũ tabellionũ · scribaruꝫ falsitates · Quos et
ad primo audiuisse ꝫ bñ horis condicionis uoces ·
mirũ ut ipstoꝝ calamarius sil atꝫ graphiarius
hic ne calamiꝫ atramentarius uasis stalpell cad
et retes scriptorius ferramenta sua dos mihi oc
losꝫ acriter · ꝑ ultauerũt · Ayox accusꝰ quoꝫ et ipse
detus prouc me cur pretides assessores · cur
lanistasꝫ undiꝫ illi stillet cruces · tu logy tãꝫ de
ne abil ac togati ordo · atꝫ me primo unguibꝰ de
hinc dentibꝰ crudelissime secuctes dila mauerũt
totũ in atꝫ ubiꝫ corpꝰ exederũt · Quoꝝ quoꝝ
recordor anima illa rabie · in ordꝰ uenenatos sa
uiciꝫ no mꝰ ciuano uulturaidente et ꝑ domiti
ctrem sotoriꝰ · destituoriꝫ pene tõ pie recordatõ
ista in penetrauit uisus et ordo tercestꝰ : ut hoꝝ
qꝫ inde poza recte · q̃ exceperit · ꝯ ius armissã uul
nera ꝓ dulcesserent · At pyã desessi ꝑ ius ex stati

at sit mal' meus luque me tande. Ego vo q̃n̄ vul
nerib⁹ acerbitas magnitudoq; sm̄ebat maturi de
fugā. Et q̄ omnia tm̄ circstabāt loca. me totu eid cruz
ab p̄ncipū. atq; comi qui p̄napibus assistebāt potes
otū homū turbilentissimas turbas. Neq; vo dicā. q̄ pa
ssim ibi singula viderī. lectiora etiā ip̄ que sup̄ vicē
sui. Loquebar. prosequebar pupilli flentes vidue
egentes. prostrati. infirmi. damnati optimi quiq;
acti. pro sceleribus multati. Illud et memorabo q; pre
dignitate vicinū tanta p̄mota fū grauissimoe vt cū
immanibus ictib⁹ corpus vulnerib⁹ ad excalandā vsq; ip̄z
ossecta cem: maiore tm̄ cū dolore et anxietate tuleri
nouū id ad vulnus. quo p̄ pietatē transfixa q; medibi
lis quid me tot ac tantoū malorū pietas affecerat
tū grauius dat atq; insanabil' fletus eorū. Quae cū ni
dere: nō magno potera sine horrore dicere. aguri
us forte pietate teneritudineq; ait. ꝛ macabeus lo
gemagis furore eorū. qui longo concitatoq; cursu
ne quasi debachantes nō ferro me extinguē. ita ext
inui haud posse me ferro intelligebant: ꝛ pugnis pu
gnis. calcibus. saxis contundere strangulareq; lassis.
propter tertiq; morsus mee genis arbitrati sūt. Quo
nec contenti. contusa etiā et strangulata rotare dentī
p pedes ac quassare illidereq; terre p vilia q̄q; con
tendūt. Quibus tantis malis affecta. pq q̄ nō tam
citius exanimauit sua. ip̄ extremū si quid adhuc re
stabat ip̄m me extinxisse credidit. excepta sū. ipsome
met verbis. tp̄ vilissimū studuit. depastendū corpus
alitib⁹ feris alitibq. ꝛ quasi nō viuenti michi etiā hoibq
mihi odiis feras et volucres. quid vt ferā. Quanto me stu
dio et amore p̄sequuta sūt. In p̄mis cineres. vt eorū
et vultures. ceteraq; aues immanes q̄ re globati
circuitu hos assistentes q; mihi cernebat. Nunc ly
plaudite calibs. conquerī dilatet. et rodere. purgate
vestris vulnera stigie. Nunc illi pedibq; crudaq;
blandū. tigre vulnera plagasq; mulce. donec q;

sup cāt ad⁹ sm̄ illa vite mee tales cer reducq sen
ſ vetere flām̄ atq; restitu rep⁹. Quid ni ia valetior
sta mde sc̄essisse. quid narrabo: quata no tam no
et alior̄: q; lupor̄ caā vsor̄ hgr̄or̄. l com̄. oibq;
gm̄is scarū exepta su masuetudine propeq; dixerim
huanitate. Na p̄ longa q; sustinuerā mala. ni q̄ ui
bus dño statuisse migrare: i abdita loca pirq; i sil
uas et nemora tq; scaurus i refugiū vite mee. Nec
vo mea me fefellit opm̄o. Na quata me p̄us hoies
affecerāt iniuria. tato postea me honoe silue stares fre
atq; salutes. a quibq; tā amice susc̄epta su. tā sedulo q;
et officiose comitata. vt q̄ de hoibq; ām̄ crediderā. in
deter⁹: ipe humanos mores mutata vtiq; natura pbi
bedinasse. de hinc vo capta de fidēo ut sit pluia fu
gendi' comstendi' altiora hec collui atq; motu loco. in
quibq; et multosia cruciau dies. Neq; mortalū quēq;
adhuc offendi' preter te. q; p̄mo caā aspu offesa no
potui⁹ hēre. meor eor̄ que tbi retuli' a mōr̄ibus
sustinuisse. Tu scauū paulati recepi ām̄. p̄ q; ip
laqueo tā manifesta egregie virtute ac demū amo
ris signa demōstrasti. Cum maiore i modū admira
ta fui i p̄mo sermonis tui congressu: cp te vnū ex om̄i
mōr̄ium turba elegisse tā inte. p̄ui. re cti. tuiq; singu
lar̄ predicā bonitate. Et; philalute p̄ q; te meū re
stituisti. que et papuū et ām̄ des vnū vestigiū. ul
la pars meus roberis fuit ulro ex admiratoe i ma
iore gratulatoe que te m̄ aliq̄ habuisse. Vt tū ad
patre meū reuersa fueri: possim p̄ longā reliquor
mōr̄ium i me crudelitate atq; inanitate. tui eā vnq;
sūmā vereq; abillo in p̄mīciatū humanitate pieta
teq; reflexe. p. O que audio tristia. dura. nefanda
execranda. O ferū. crudū i manū barbarū. O ip̄u
des pestiles mōr̄ium genus. O que de hac tot terra
de pereatq; totū trisinare. O tot ca tissimū magnū toma
te. O sulmo quid restat sua. O manes et o ex tūtas
ia sacra. O sulca sic abibit tūta vōago flagitior̄ tū

talutem̃ta: ℟. Rolu tũ grauter angi phylaures. Ga
tis ac sup eñ penas dabit miserum mõles. Eme
tu ad parete meu redeã. ⁊ gratẽ tũ ꝓclara que
tibi coñ bñfacta memoratu pacchssie. longe qude
sit aures sibi. sed haud sude. ti sustinet diuaus ille
ꝓantes. quos punict acrius tande atq; castigabit
℣ O si ici prude fate ꝑsim̃ hui esse ꝓpuritate
loꝝ in quo vnq; nõ addia potusse ut tãta q; vel vi
deo vel tudio ꝛedem tetigim̃ crudelitatis crepla
℟. Doncta qđẽ stũ modũ. ℣ Et pono qude. Ez tu
oro pinsp̃ abstedas dignare tantisp̃ dominica muse
re quietẽq; meã. vt ꝓsperore salutudine restitu
tu. ac tã atra vulneꝝ a tabe purgata: possis demũ
mudior elegantiorq; parete tuũ quemre. ℟. Imo ꝑ
tat i tra vt sũ. ructã abure ut manifestus ꝓpria cop
poꝝ ill̃i ponã. ℣. Donato saltẽ mihi paucos dies
ut dulassime pricie tue fructu nõ omo pruitatq; sim
℟. Faxo vt vis. ℣ Non dicã te ꝓsplendida edificia
lautaq; mensas. Cugurolũ e mihi. qđ' maibus ipe
mens extruxi. uxeꝝ quoq; amicũ natura solertiore
mtuũ fabricatũ. ℣ Dono uxor comes vitemce nõ aul
tiore cp̃ ego amictu vestita. ⁊ pudica et sobria seruat
domũ. Gnatq; quoq; ꝑsimiles mihi ⁊ nitia ut te quasi
repntent. Capellas tri parnas possideo. quaꝝ tu
hos quotidie cogo mores. Que et lactis nob' ubẽrima
suppeditat ill̃i mẽta. ℣ Domus etiã et nuabq; vestor
Potũ aqua ministrat. Anella aliqñ mihi deluce tu
bu nox aduexerit. Scilicet ꝓpe fontẽ arepatibus
ꝑ sepis dulci murmure detruitẽ: saligata me
bra ropono. subsractis ꝙ arborũ fetibus rapio so
mm Ez qđ ons exupeiit delicatissimas dapes magi
strenuissimosq; apparatq;. E mihi pax et q̃es ꝑpe
tua. Dolus fraus et fraudes. Nihil horus. nil odi. nt.
ssidiarũ. Inda obsequi. uxor dulces applaudit gna
ti audiit. gaudet. ridet. ioca. Ictusq; ego hila
ris. liber. rotemq; minus prorsq; amictate alq; cat ꝑ

turbacõe exempty ago. Inhas ego ñ forte fastidio
te cumpiã opes meas. A. quinmmo fastidio. quas
pacto h' cõã haurems longe plures faciendas puto.
P. Cang ia. nã adue speraste. Dides vbi sumũt
tecta. Non multũ absumy dicto ricy illuc cotendey
A. Atq ego te sequor libens.

Explicit feliciter ars fri. Degru dya
logus inter. Alithiã et philalithe.

Dyalogus ry collocutores sũt milites duo vnus frãcy
alter. Anglus ostendens de quibus frãcie et Anglie.::

Milites ylẽmo valle subi sue obuiã
alterutrũ ry cet iquisiuit. Alter frãcy. alt
Anglo ri dit. Ego iquit frãcy sum. Inst
Anglo i ventri humanitas sumy. Et pẽgrinay
arma bellica de posui. ff. Quid q̃ris. Anglo. ale
salute. ff. Ipe nos monet. A. quo te ms es. ff. a pos ñ
hyco. et mors ia. l. ams ñ pepat. A. mihi plo. ff. quo
pgris. A. pẽgrie. ff. des sumy pẽgrinũ et adueye ñ.
tuitate manete hyc et futura vtinã dsiramy. A. qd q.
tibi vide? de pẽgrinatoe mea. ff. timeo q̃ valle lacri
marũ dissentietes. dei indignatoem prouocerimy.
A. ẽre. ff. q̃ nos vbi ysaie pdendo p ea q̃ video q̃ ds dig
no dns sup deos gentes et sup omnẽ malitiã eoꝝ ira
tus hac pẽgrinatoe crima. Iam ñ fastidiose cue
nimus vt me stemy quid desiderare debeamy et
hyc pugnamy nã ia sumy hyc tenere q̃ quos fines sth
deuenerũt. q̃ nihil e qd' restat. Debemo p timeste
ne hyc grie qd' pstio e pereat tñ de rediturꝰ etando
qm̃ nim corpa morũ. et pelagꝰ dubia. A. mo etia.
ff. quare. A. q̃ mãdato dei et pncipis mei obediemy.
q̃ nos cogit ad bellũ. et si moriamur p obia mortue

dei mādato · ff · Bellū iniqū ē · q2 fiendū ē · libidie
dominādi et voluptate dītādi tyrānica ꝯ ꝑsonas ·
et q̄ stienē pmāt q̄rit ꝓbi ꝗcheūā · An · Ergo pncipi
n obedīā · nonne strbz q̄ nō obedīeīt pncipi morte mo
rtur · Nonne cū obstaculo ista mis · verebr pusillanī
mūs de rectore miliae reputrity mo de ꝑdicāde ꝓs
spectu et rei pubē nīmis · ff · Iniuste obediēā nō ī
iustis · A · Puto iustū esse q̄ pncipē grauiter cū suis
potissimū et tyrannis prepit · ff · Quid ḡ · ē ꝑdest ꝓpa
gnā · si sidus alienā q̄ndām mortē te exponis · Ita ꝓpe
ang miles es · nonne ꝓ · ecclie tue ē mstructionē hūi
tas · Bō · exō · humilitate et pcipitate dominātiz fugit · Tu
uult q̄ apostatas a ꝓpō cui ꝓnam nō · ē usurpas · Nonne d̄ · ·
Qui diligit me ꝑ mocē meū se rucib · Nonne mādauit leḡ
gsistat · ī mitate ꝑsecū · di lōe dei et ꝓxi quā te nec ꝑ q̄ hēs
eḡēthā hiraue et hoc nō ignōas Quid vbi dēs die cruder
rapē q̄ tuū nō ē · Nonne mādauit legis · Non cōtristē fra
trem nec ꝓmm · Quō ista libidme dominā · rapis cōn
tristis et ondes et mitta gladiatoꝝ stelēa gmittis cōtra
ꝓpā legem et doctrīā · Nedū cōtēnḡ gsilia et bītudies seu
bntes · ymo ꝛ ꝓcepta dei digito scripta · Cui magī te reiso
bedire · an hoī an dō an iusto et eterno · an ꝑ mōtē · aut ce
gī dātē dnō dnantiū · A · Circabi magī · ff · Ergo illi obedi
et medicina cui⁹ sup quibḡ nec rex ꝑt dispensare · A · nō solū
ex me alios sequi q2 pēa mortis ē et ī fama · si cōtēdā
ff · Non mihi debēt qui ab hīs debēt · A · Angustie
undiq; · ff · Vtere ingī · cōsilio suppare · Vie ī mortē sūgis
ista et repde cū ꝓpō nec ꝓnam nō · ꝑdas nec ꝓpēdas
militie gradū · A · Non ꝓpēdo ꝫ ꝓmptā expēdā
morti me exposui · ff · ymo poteīa tua abuteris q2 milita
sti p hoc addā offensā et ꝓxī · A · Quid vis me facere
ff · Seruatiū legis dei ꝓcepta et sit tua militia cōtra
infideles et dei ꝓcepta nō obseruātes · militē ꝑ fidē ·
et cū cētā q̄ā tuēdā suscepit militia · depstas et sacu
legos et rapīs · ꝓtege pupillos et viduas et adue
nas · nemīē oppīmas · A · viduas et orphanos fuit

tyuerim quod ptegā. ff. Desiste a billa et mlia ꝓpōpo et
defensione mālī ad iuuā ꝓpulsandā ꝓmissā si no offe
das si sic fedus fructū felicitatis ꝑmy ac fame tyloiose
re portab. A. Do tm uno penale ātoritatē et etiā ignio
miniā ac ꝑpetuā aggregabis. A. consiliū licet videā sa
lubre tñ ꝙ si mihi suspect ꝙ forte ad mālīe
ꝓmendā milia hec dicā illā timeo ne magis noceat
ff. Deū timeo cui nihil pot latē. no vos ei gladios iusſ
sūae ꝓtentoes. A. vno tm tot vobs ꝑ iniquitates mas
ff. vnc ꝓtentoes ꝙ ꝓmissā patrū. A. Et si sum et ma
gna dit mīes mea regnū nostrū ab mīs de lubg cū mito
q̄uerim maturo et illud a deo rogmouimꝰ ꝙ ſe mi
sericordes simꝰ non violēt tyrānū. vos aūt anglia
nos ipugnatis et ordinis vt i fidelubg vr estaugſte
atis et ſtē iustā mā et iusſis vrā nouissima do et mā
do. Nos g. ꝑ mīstatē nrā a vob torqmur si ꝑ iustā
patrimū et ita bñ. Rex aūt vī dyteries dei mādata sicut
pmg i throno ſte et i pemis pmatū obtiebit. A. rex autē
qui. ff. Omī vrā tuam fatū i lubrice dñandi. et volu
ptate dñandi tirānica ado et reg mādata apostatāti
A. g. regis ꝓpientiā mihi tuc obediēte. ff. Non
teneris contra deū obedire. A. q̄s ꝓt rege mū rōpe
emendare seu retrahē. no nos subdit. ff. Oēs ſt vnit
possens dissentē. ꝙ oēs assentis oēs estis rei. A. Oēs
regem rnos possū rōpe. ff. Nullꝰ ꝓter summū pōtifi
et indubitatū pontificem. g. ille i culpa hoꝝ stranda
lorū vide. et illi ꝓt dici q̄s turbi i sigilla. m. & g. Cu
stodi vnū hūc et ꝓpter illū q̄m ſt de manu tua lapſꝰ fuit
erit cura tua ꝙ alia illi. Hanc em rpe q̄ q̄ reges debz
q̄ sicut i throno ꝓ gubernatu ē. ſte et i pemis si negligā
xerit iustitiae opa et ꝓcepta exē ꝑ matū habituꝰ est.
Et alibi vbū dñm et ꝓbetiā ille quod i stagnē suo mo
rie. stagnē aūt erg de manū speculatorū requirā. A. h.
em offi ē ꝓpositū vt nō ꝓmat obmurgando pcm. Nec ē a
culpa alienꝰ q̄ licet ꝓpositꝰ nō sit multa arguendo vel
moneda nouit et negligit illoꝝ vitas offensiones. nul

Iti timē ēm preter deū. A. Forte vob̄ sum⁹ flagellū
ut rompiam⁹ hꝰ vga directiōs. ℣. nō nego et forte
mala vga directiōs pessimis vga ferrea. bonis mitt ad
exam⁹ vtilis sepe ꝓssura. sicut sepe vidi ex code
igne aurū rutilat palea fumat abq; roqui. ho fortiꝫ
alio ex vstione ledi. Ita vna vtq; virtꝰ bonos ꝓbat
et purificat malos dāmat vastat et extīmat. et ꝙ ad
afflictionē mali deū detestant. boni vo deū laudāt et
ptm. vel forte hꝰ suos corrigit nos quos dilig. inde
do. q; multis nocuit ocio⁹ otiosse sicut de rōnor
monarchia scribi. Orbe deuicto victor victrix vita
c luxuria Et forte nob̄ patentibꝰ ꝓfuit scandala. ve mihi
ꝑ quos scandala venit. Dñs tpis i mor exponebat illud
Iob xxvi. Gigantes gemuerūt sub aq̄s maioꝝ potenꝫ
altioꝝ ꝓpo ab huero sumpsit nē scribi. de saul Reg. x. Ge
muerūt sub aq̄s sub pondē ꝓpti. ℣. Si do nō placet vi
tā diu patiꝫ hec fi. mo punīret aliquos. ℟. mo si dia
punire. mihi seruare. fundo iudicio. et si mihi punire.
nulla dīna pudeta credē et vē multa ex vris offensis
punīū. Nā siue male siue ꝓspē sumedat punimur. q;
malo i sua felicitate punit. q; felicitate magis corri
pitur. bono. aut nec bonis ex tolli. nec malis frāgitur
punit. ena. ip̄ q; que patit hō et pilla torq̄tur. nec ip̄i
bz gaudē dr dñs. ℟. et hō. vi nocui ꝓmoueatur. q; sit oblecta
mēta pīs deo fuit iustū illos punīendo. Iō dr apls q;
cuam⁹ corripimur a dño. i hoc iudicamur cor. et i mundo
vt offīnat cū hominib⁹ corpa sua. et sicut ꝓbauerūt no
hīe deū i noīa tradidit illos dꝰ i reprobū
vt faciāt ea q; nō conuenit repte punīū. et dīm gau
deāt dāna sua deflent. sterilis vidua⁊ explanor
i sanctā. recte et anglia venatu⁹ fuit ex vris retiacula
piscis ꝓpinqbo nec q; fuit cum i mo. ℣. Statur dñs
ypate verū q; indignatio dñi et nō hēmo ly manete in
nitate ℟. sinistra i quibus mo. ℟. quo ignora. ℣. q; ex deor
ēb et mde vbera cognoscis nec attendis. ℣. Ec volo

ex deo. ff. Celeste patrim̃ nubet ille querẽ qui ẽ via
vitas ꝛ vita. ꝛor pm̃ desidera ronter ſue eternis ꝛ nũ
di ꝯlã derlmine alienã non appetẽ ꝑpa lergre. Bih̃.
audies expegis dev̄ nutate ſtinza tidquids quer hẽo
tem̃ multꝫ tuis annũſisse tant ſalte elongasse. A. ꝛc.
ff. O ꝛa amix! vestigia sequutoes et x! vitã ꝛ doctrinã
desperasti. A. ꝛpio. ff. ffere ꝛ oslꝫ vns tuus. A. Spem
ſua magis. ff. Christꝰ vita et doctrina Prep̃t in hymilitate
militate ꝛ oolitatis pruptate. vos aut ꝑ ſumã ſuperbiã
no rotem̃ rectno opulentſis ꝛ libidine distendi no ti
muisti mittere manũ vt omderet xpin̄m et mete pi
ꝛlegia dentes deꝰ xpꝰ maderet et Prepta offendentes
vindicta nefandissima stelea ꝑpetrastis tp̃ dei ministꝝ et
tx̃pi. A. mo x! qz multos stadmꝫ mꝛes ꝛ prups quos
diligit dꝰ et tp̃ filꝫ homi quotꝫ. na ill' vt mam̃ rem̃
publicã augeremꝫ et hoc faciendo ꝛ quo demeret. ff. ne
resse et vt vemat scandalꝫ. ve tñ illi ꝑ quẽ. tc̃m ded̃
vob dꝰ sufficiẽte ingrate. cui ꝑtale dom̃ ꝛpensis ado
mala rependis. A. q̃ mala. ff. Cuncta horrenda et
alia ifinita. A. Sñ hominẽ no pnt fi bella. ff.
no detestãda interficies. A. pauter. omdm̃ ꝛ nũ sorte
ff. digne vñ culpꝫ qz iuste bella puocate. nos tuit
iuste repellim̃ iniuriã/ ꝛ id qz no tm̃ nustis mittere
manũ eid omdendã xpm̃ dñm. Gladius tuꝰ sup caput
tuũ et michi isti' sup motes interficiem̃ ꝛ et abnegat.
rlupeꝫ vri amix'pi. A. Cui tm̃ detestatus horrenda. ff.
Ex. ultim̃ terribilium omꝫ et debitã sufficiẽ vob
ꝑpãs horribꝫ alie astute ꝛquirendo vñ libidine sau
guinis fine tñ sꝫgim̃ ꝑ eam effusione. Nonne decta
tñ tendꝫ ad finẽ spei ingenuatoꝛ. cui aby cute esus
rudelioꝛ plante vegetabiles alata fruta et feꝛ
na alby pus vita ingenys cruentis sua ingenua spes et
mala alia spẽ ginãꝫ ꝛ velledan̄ ꝛ iuuat se iuuãre et
nñ pnt signa dolꝛ ostendit. plorat ꝛ vlulat. vos
aut tp̃ lupi rapidi famelici spem humanã quatinꝫ
decora pia catholicã vorare nemie no verem̃. Intue

bones feores pecus et alia bruta quatus vibus sua de
seruiat spem. A. put fatum ita pdes mi se cecidit. vinu
mus ple lege prim. ff. Et io b'm dnm pos ph'm Barnuel
lapsichs hely. Sel' dies venit ut pstrnda brachia tua
et brachia dom pris tui. ut no sit senex q dom tua &c.
hibe sint cita et magna ps dom tue. A. Opz sed vestigi
a prim. ff. fateor. A. gr habeo optatu. ff. Oz pdz eq uo
cans lapsicius de corrupto et mortali. ego aut fateor de
vestigijs pris etnis et redemtor et redeptor. q mehs e
rg vhez voluntas fiat sicut i celo et in terra. mihi z vra. A.
Vtrnā vtrnā et vtrnā. ff. Videis aliquā tibi reducta ppe
unctu. A. Sic etem fz illā no cognosco prem. ff. Dic te ipz
non cognoscis quo illā cognoscis. A. Rogo igit q quis sit dic
ff. Vas sterquilinii. conchi putridi plen stercore et horrore
cernis. paup midi. ignorās unde hō exierit. cognita
sicut ī libro q ecclīastico magis cresce tu to de cresce et tu to
magis ad mortē. ppetat tūte subiecta mi tribulatio ut vna
non maneat hōa i eodem statu fz es miserer. q z licet mi
hi ea mortē. tu illi dg hōa mihi dicto et tu illi pudes. fz spe
rata ei tibi reducta blandiz fallēris. A. Si tm vid' sm quode
ī videbo et prem vocare pluma no videbo. ff. Oculus in
tenebris. A. Spacium pro ff. Clama iz ad lucē. A. quo.
ne scio quid dicā. ff. Dic. vem clamas q illuscas cem txem
vemēter hūc mundū. fz non diligenter q qui diligit mundū
immicū lucis effugiz et offuscaz. Et iterū dic. Illustra oculos
meos lux q ppetuabil' fulgida ut horruistra tos et dissipa
eos vt non videant vanitatē. Et iterū clama. Tribue lux
ī extinguibil'. dic te videā tuta pio. alpha cui odore vite.
qui pgte in odorē unguentoz tuoz currat ignitē fama q
papillam cognoscā. et dulcedinē q magna e multitudo dulce
dinis tue quā absconditi timentibz te. Et iterū magis
q pcto dic. Cur facie tua abscondis. forte dic dic. Non vide
bit te homo z vivet. Ego dic moriar. vt te videā et videā
vt h'moriar. et ignoscā pio tuo q pmittit hoc. Dño pio cala
mitas quā pater me rogat. exclamare cecus sm cid luce. ppe
hu es medicī. lux vera. via z vita z fons mie miserie mee.

N. p̄mo ꝑ̄ fortē non expaudiat·· ℣. Dic dñe peccau·
et faciendo mihi factꝰ ꝑ̄ nihil et ita ꝙfiteor· ꝙ rōfessio
e via tūa te ꝓpriā egrediat· de limo et redibo tūd te viā
ꝙ vbiū dixit Ego ꝑ̄ via vitas z veri· se patꝰ a te frūs
sime via ꝙ sime ipō frūi e mihi· et ꝙ nullū bonū sine
ꝑ̄mo bono quotiens a te ꝑ̄mo bono deuio nihil efficior
Vndit em̄ deꝰ cūcta ꝙ fecerat et erāt valde boa· malū
aut factū sime ipō vbo mihi tchud e ꝗ ꝓpriatio boi· sitz
rentas puato vsq· Et iterū dic· dne milles ~~paby~~ mite
pdēchbo placeāt tue ꝑ̄ime et miserēcordissime bōtati
ad ee me pduce ꝗ et mag̃ vnē et fetre z paulorū ab
angel' intelligē ꝙ illa ia facie tua hnt· Ego aut ꝓ ppez
et ꝑpendā i emitymate· Observa regat me tua mia et re
gat z pietas tua deducāt ꝙ te vicit ad finē ꝙ n. odistī
eoꝝ ꝙ fecisti· ℵ. Ante e via ꝙ qudā i mūdo e aut est
gruꝑia rapinis aut oculoꝝ· aut superbia vite· minus ꝓbāt
deū mūdo ꝙ ponēda· diffido exaudiri· ℣. Audis verbis
consolatoꝝ dicens dedit eis ꝓtātē filios deꝰ si hmōi
q̄ redit i nobis cū ꝙ non ex ꝑ̄gnibꝰ neq; ex voluntate
rapis neq; ex voluntate vi· ꝗ ex deo nati ꝑ̄t· ℵ. quo po
teo redire et filiꝰ effici· ℣. Iam dixi ꝓ confessionē pe
tētā z ꝑfactionē· ℵ. Difficile· est· ℣. ymo facile
volēti· sentire de deo dignissimā naturā et licet filius no impar
angel' quodāmō par potes ꝑ deū effici ꝙ potes equari
ei z filiꝰ adoptiuꝰ ꝓ unigenitū deū ꝑ quē habemus accessū
ꝑ̄· Qui sub pedibꝰ hoīs subiecit deꝰ vt homo solꝰ toti
deo subiacere· et totꝰ ect seruꝰ culpe diuta· homo et ex
tercera rūcta ꝓpe ꝑ̄t tūc· ipm deo reꝰ ꝓpꝰ ea· alie
deo pro deo· vt illi soli seruiat et illū possideat ad sola
tui· Cogita si tūc tibi solata i hac die lacrimaꝝ q̄ta
i die nuptiaꝝ· si hec deflebilia i tēpe· quid i ipa ēternā
gsec diligentibꝰ eū· ꝙ no e mis benignitatē tue· ℵ.
Intelligo assecta vel ꝗ in igneo z lacteo difficilia· ℣.
ymo grossa z breuia· ℵ. die ign̄· ℣. Diligite deū et ꝓ
ximū· ℵ. Diligo deū· ℣. Et diligē me sicut meū seruā
bit· ℵ. Certo est in ꝓlixo z ignoto· ℣. ymo breuissimo

et resoluto ad dilectem dei et ꝓxi. ad dilectē dei non
hesito dz ſtima et vo ꝙ quis ſit ꝓxi⁹ meo intelligo q̄ qui
mihi ꝛ mee rigit vt rōtra alios ſine dei ꝛ legis offēſa. poſ
ſim dominare ſicut et rōtra ꝓncipes et ꝓphe ꝓ gtex hī ſa
ne ſcripture dominant et ſtēme militauit. ſ. xpi ac
tho tua debz ee inſtructio ſp ꝓcentoiby ornaut et ſ dixit
Niſi iuſticia vra habūdauerit plꝰ ſcribaꝝ et phariſe
oz non intrabitis i regnū celoꝝ. Qui aut dixit ſtatu
ſtio iudica ꝛeus ee gehē ne igni. Dem e antiqs i lege rōtra q̄ ca legas. No occi
des. Christy aut no vt ꝓximū rontriſtari vbo nec eſſeū ꝙ
mitia mitate. ſicut et ipe dilex nos dilige ꝑ ipm
tp̄m ſcs i cdm. ſcs i xpo. ſcs i ecīa. Illud ſiut vt teſti
mihi. Pace mea do vobis pace mea ꝛ relinquo vobis. et i
terra pax hoibz bone voluntate. Volu i ꝓximū deſpice
ne rontriſtari. ꝙ chriſtiano miles rupis mi rupari. Culpa
iuſta ꝛ moderata defenſio i ſulpare tutele. N. Gitiby
redā pibit i me ſtrenuitate ꝓcurte ſtima gloioſa. Do
fabula gehēn pariehī obꝓbriū q̄d ab ſit ꝙ rudeles q̄ ſti
mā neglig. ſ. Crudelior e qui timiz ꝓdit qui e ſtma cum
tit ꝓ tradituꝝ. N. Quid ꝓfitendū primus gliē et ſtē boē
nōne pilla militaria de ſmilites. ſ. No nob dñe ne nob
ſz nōi tuo da glām Glā d̄o debet ꝛ i excelſis et i terra pax
hoibz bone voluntate. Diabolo ſibi glām q̄ dit de opibz
diuinis tu et illi ſilius fiz es et latro q̄ es deo ſinari
glām ſibi ꝓmeritis bñficiis debita. Noli glōiari i ꝛeto
et fabule. mitte nautis ventū et glām deo ſp̄ne tradura
ſallaciſſima et iuſta et ſtpora etna. N. quid ei quid ſp
ri quid hironcis. quid ciroma quid caſtra q̄ ſtra et periculū
eue nūcet. ſz et reſpub. et illi⁹ ꝓncipes quoꝝ tyrānꝫ
ſtruꝫ quid erūt facturi. ſ. Deribuit et tu nū illi ſicut et
tyrannū qđ impetra tua ſolaui ſiruchī no emiſit nec emit
tet. N. Solo pce ymo pace vel ſedy velle mitte nos
mitte vt honore ſalvo poſſe tuis ciuibz adeſſe. ſ. No
bis tp̄ hoibz bone voluntate pax debet. iure teſtamēti
quia vos illi qi mſtri amiſerūt rapuiſte illi⁹ obtinendo

rapaces .al. dens supplebit defectu mos .ff. nisi aggr potes
tu oculi sup filios tu de a die natiuitatis vsq; ad exitu vt red
dat vnicuiq; sm opa eoꝝ bona vel mala cuncta remeos et
tui nihil latet pt supplebit. Iustitie hu regni de suis et
nios effectos et sue patas crudeles psecutores punier iux
de merita .al. De meritis ne sedem iudicature sq; pate id die
hu meos videre desideout tuos consilios tpe admodu ac
que sedem salubriter .ff. Si quis aliq; nascendi vtma salute pa
re siriam? etiam .al. ⁊ Addicio sti pp biennale iter
Huxo biennali spacio redies anglie . ⁊ nalliu.
de sua pegrinacone sinau repetit allocq; qrit et pp
mittat submittat pstita rollatione. Cui sicut .ff. Nonne ro
tuis eis et penitens de tantis iniquitatibq; pte ipsi remissio
sitatos regat omnipotens .al. Non ff. qre al. qz cui iustitia
⁊ iuste gruerit seruit. terra cui intrum qz mihi mit regnis
sitatoꝝ et angloꝝ iusto mdato et ita expost pp vlos
magnos et doctos et pontifices sui melius pterito ipsum
tus .ff. Cui regis tui iustitia presstit ptorde .al. qz i
ssione prima ea filioꝝ et liberoꝝ. ⁊ rex Odardus
lius filia ysabel regis philippi. ex qua prima illi petit
regnu iure successionis qz nullus pcedes .ff. filia e
ius regno imperat .al. immo iure dnio et cuilibet imperat.
ut hec ibi lib deut. de filiabus apherat pquibus dispt deus
ad moysen. Ita eis postea hereditatis prime et hoc sit
tibi iudicium sempiternum. ff. Illa hereditas plebeia no regnu
et pl regnu non sit hinc inde quo multa spualia pterea
argumenta legis et qq non hnt efficaciam nisi quatenq
redacta sint ad moralia. Qz si ita sit ⁊ sit imperat. tuz in
vos anglici filia regis henrici nupta Gaufrido co
miti andegauen moriente prestine masculus nondum
misisse ad regnum immo stephanu ex sorore nepote p
tulistis anno dni .m. C. xxxv. Nonne id qd statz iuxta
⁊ alterum statuit. code iure vti debet .al. dignu et iust
tu puto ⁊ hoc mi nouu. ff. legebi stolas licet sit cau
regnu vti filia imperat existet. no id ⁊ fratrum regno
imperat est .al. Cui mi vaire. ff. Qz hoc regnum ab in

. fidelibz.

fidelubꝫ cū ſ̄mito chriſtianꝫ martirio q̄ſtū mīa
d'et ſingularibꝫ domꝫ et p̄rogatiuis dimitꝫ dōīle
c ſ̄ſide xp̄i cōfirmatū tributeꝫ q; mīs mouit et hei eſ
bus ꝓteſte ꝙ gōio dn̄. Clodoueo lulū anglie mīſſū
cū apulia ſuā ſ̄ꝛ bto remigio ꝓp̄ſata/ vt illā et ſuos ꝺ̄o
lilio ſuccreſſoꝛ illig ſacrīm̄ arſmatis oleo ſ̄ungēt
et inde ꝓpulſā ſancto ſuā mūctoꝛ paulonimꝫ ab ange
lus rex ꝙ cūꝫ ſuoꝛū ſ̄ncto ſ̄ſtigria illig approbacōis
retinēs polo tactu manuū ſ̄ſe nos ēta ſ̄ſēmitate
curat/ teſte/ noto. ꝛ etate. Nec hyrcā mulier ītpax repe
rit a ſanctoꝛū miſtracōe nō intēdit eccl̄ie ꝓhibita. Quare nō ide ſicut ſ̄alīs regnis ſ̄pubꝫ
mulieꝛ ſ̄ccdo ītpare. A. ymo et ſ̄ regnis ſuccreſſerūt
et ſuccedūt. ff. Non francoꝛ/ et ſi ſ̄alīs eſſuetudo ad
mittit illas ex gſenſu totiꝫ ꝓpli. ſ̄ſtet eiꝰ et ſuetudo
ꝓpli gſeſꝫ ſ̄ceū contradixerūt. Quid plura. Nōne ds
diſtīgit dīna et terrena ſ̄ſtatu ſcrat ꝓdiſtīctōne lingūꝝ
ſ̄ſtuꝝ ſ̄ſuſiones/ cū ds ſ̄lingua dīuiſor mes ꝓmi
ſcuit gſuſione et duiſione mudū ſ̄ſtinuit/ et gſes
diſſert/ quid vos barbari quoꝝ voce nō intelligim
moꝛibꝫ vita ꝛ lingua ꝓxīmi diſſentes nob̄ ſ̄ſtas cupi
tis ꝓcūre. A. Etiā hercules cū hac diūſitate hyſpa
nias q̄ſiuit ꝛ ſ̄ſtauit. Nōne et romāni vnūſus lingue
ꝓmeruit cui nō anglia et francia ꝓmptu pāt.
ff. q; ſ̄digni tā pie tā ꝓbabilīſſīe nationi ꝓce. deſe
de iuſtitia allegatū. ꝛ nō tyrānā. allegatiuos reges
et nō tyrānos. A. Reges hyſpanie et nauarre q; ſ̄lingu
ua diuersa/ dicē Britānie/ et regē vngarie. q; vn lingu
uas hz ſ̄regno diſſentes. vngaros. teutonicos ſclā
nos. tartaros phyliſteos. romānos ſ̄ſacros et alios ꝓ
mīſcā memoria lapſos. ff. hoc q; ꝓpter aſſentit ſubiti q̄
minoꝛ ꝓs dz maioꝛi et dignioꝛi ꝛedē et regē alienū ſ̄ſbi
aſſumūt. nos aūt nō ſic. ymo wl̄s anglie dicē q; ele ꝓ
te ꝓmiſſe de filie ſuccreſſione expreſſe renūciaſſe et regē
philippū ꝓpbaſſe. A. Non credo. ff. Cirus ſ̄ facto l'
ignoꝛabis iri geſte notoriam. Diſcꝓtiua credidit ſ̄ſortē

snas q̃ cũno dñi · ay · cc lxxxv · dñs philippꝰ rex fili
rorũ obiit relictis philippo le bel et ysabele q̃ fuit mp
ta regis anglorũ · Odoardo quidem odoardi rpãm re
gimẽ ꝑ pr̃es ꝓceribꝰ regni sui cõsiliarii huiusce de spe
ciez tractauit ꝑ tm̃ q̃ strangia au fugẽ oportuit et inde
pomi'a fuit q̃ plura redire ꝙ ꝓ ꝓdio et ope dñi
solymis de lxamonia · cũ cc. nobilibꝰ retroce ssit · et a cũ
deo disponente applicuit ꝑ portu de ꝑsto vbi sui benigne
le aduentꝰ cũ potẽtia obsederunt regẽ
bnũ suũ z dñi hyue cuꝰtodierunt et regẽ custodierunt.
silũq; nolẽ odoardũ coronarũt q̃ silũ z regẽ rexe
runt comes de. z d'ñi. de mortemar ꝑ quos
vertoes ꝑ sur rexꝭ tales iudicia minuta q; finaliter dñs
mortemar ꝑ iudiciũ baronũ mortẽ damnatꝰ et cuꝰtoditꝰ
et eiꝰ ꝑfectura ꝙbusta · Ads. cognecte patuit sibi fili dat
de dño hugone dispensier · ꝓlis autꝫ bel fratꝭ dñi ꝙ
beles · hugonis carolũ regẽ francor · qui hugo tres vxores
et mortuꝰ fuit de libẽis ordinauꝭ q; dñs philippꝰ de valois
q̃ sobrinꝰ suus ex fratre tutor erat mastilꝰ fi sibi mastet²
si Bo filia q̃m fuit iudicio parriũ · z q; eligent ꝑ regẽ ido
neior et expediẽtior · ꝙ quidem carolꝰ nich³ · anno dñi
ay · cc · xxvm · ꝑ q̃d dñi pares elegerũt dñm dñm philꝰ
ppũ · omiss dño ysabele et eiꝰ filio odoardo q̃ fuit de philipp
pꝰ ilico coronato et sacrato et ꝓsentato et ilico debellauit
et ducat flandrenses et siti · misit nũcios suos ducis
anglie regis ad requirendũ q; veniret et recognitũ ab
eo ducatũ aquitanie · qui quidem odoardꝰ · venit ad a
uitatẽ ambianen · ꝙ ibi rex assignato regibꝰ Bolexie
nauerre et maiorcar · ꝓpter honorauit Et idem odoar
dus recognouꝭ dño regi ffrãcie ducatũ aquitanie et fecit
homagiũ ipsi ꝓpria Bo ault recꝑ² tenere ꝓmittens
q̃ se reformaret de me z formaret reformatꝰ staret et
iuri ꝙ ista staret iuxta form ad quã tenere recpere² et ita
rex anglie recessit ꝓtestatissimꝰ et ibi reuersꝰ con
gregauit ꝓceres regni sui ꝙ ea congregatꝰ · rex fili
ce pieri suos misit Et licet fẽt rumor ꝙ anglia q̃ debe²

corona odoardo tñ̃ pxmo ei⁹ mihi dño fuit cõclusũ p
pres magnates et tres status regni q̃ tenebãt fidelitatẽ
homagiũ ded regi fñcie. qd et fecit p suas lras pat
tes quas vidi i chronica de scptas datas ad elrem an
no dñi. m. cc. xxx die vi. ch'i. ultimo mens fe
bruarii. Ad regi ostenda dictam aquitanie ppte fñcie et ve
ritates de pontieu et monstrolm et ita p missi et iura
uit se facturũ p se et suos ssores et ita de veri notoriũ
et manifestũ p q̃ satis iusticia mam et ipietate i rigi
te vrãm tyrannidẽ i libidinẽ dñandi. si velis luade po
tes q̃prehendẽ. Ad. q̃ndã rnus. ẽ prox q̃s ista pon
ff. q̃ulta hystoria et chronicarũ ista ponit ẽ latius
videz. solus froyssardi vob̃ sanctis. dz no sanctus sed d
hymonia et seruitor dñi sui anglie regine ut ipse
idem p sitetur nec ista tangit sacra pnt. Ad. Aliter. fm
p vnũ platũ magnũ et doctissimũ informatũ. ff. Si
aliter. rone veritatis ẽ salua sua pace. Ad. Quia in tot ẽ
tis bellis inde secutis et rex ñ rege francorũ se vocauit
ff. No iustitia ẽ rigte et iniqte diabolo. Ad. quo
prior expñe. ff. Q̃re debes q̃ i fñcie curia ppter debi
dñs roberti de artois sororis regis qui sqnde ctr ortã
sionẽ puocauit regiã indignatoez i tm q̃ cum fug. hy
nornã pp q̃d rex eio voloz et libros detinuit et duce
hymonie diffidauit si illũ receptaret pp q̃d ruit bina
tã vbi iuxta durissima guerra i choatã rotha duce
pp dictũ receptatorem q̃ i pñ dñs roberti ipulit ad
fugiendũ in anglia vbi iuxta applicatã machinare re
pit cũ nobilibz contra regẽ fñcie dicendo q̃ vendet
et pusillanes essent sic regnũ dicte. d'. philippo ai si
vellent illud vendicare possent bono iure. et i tm q̃
solẽni festo bti georgii i quo nobilitas vtriusq; sexꝰ
queit i quo natiõe hyuac et pacis hoste pterito i tm
dyabolo nocabsint imo pius illũ die gloriosũ subiecti
bz dyabol' fecit. cum iuuenũ vtriusq; regni operosilio
sum passagiũ regis fñcorũ cũ trecentis armatorũ
militibz turbauit guerrã q̃ conclusit inter nos p̃nes

qua credi⁹ cl. amoꝝ ſpacio tñ peſte ignis ſtamus ſaz
gladio ꝙmoꝝ milliões ſtereptos. Cydia⁹ ſtimulate
aſtucia vna dña ꝑpm robertñ inſtructa regis anglor
preſtat ymeſa ſedentis vnā ꝓponit allegoriaz ſeu figuraꝝ
gludes allegēte et ſignificē magnā regis ſuoꝝ dcoꝝ
dñi ſi ſtamie regnū vendicauit et. Quo facto ſingulis ty
rocēs ſtructi ꝑdmm robertñ ſua emiſerūt vota diabo ꝙ
mūs deſtcit vng ꝙvn oculo no vidēt. alig corpuſcū n
fecerit ꝛc. donec ſtamie regnū ndi⁹ q̄ſendi⁹ traſſet. Ad.
Quo tñ repete ſiut ꝓmiſſa tam mala et tāt regni no
queſta gluſpi. ſſ. diligente eode diabolo prauset malic
mmo. ꝙd dñs rex philippꝰ videns ſe. vmo totñ orbe pri
ri ſicñ nolens multā ocie torpere ſz illā ꝑ vr. fide cruce
da diſponē ſuit ad viſitādū ꝓpz verbaꝝ q̄ntñ. v. dñi
mone et petendo cruce peccdo vltra mare qua obtēbi
repiebant. trecenta milia cū gdē ad cruce recipie
dā diſpoſit quibꝰ abſentibꝰ anglia vrī putauit ſtam
le regnū ſtrāne diſpone. q̄ñ ad curiaꝝ dñi philippi
ſtamoꝝ regis puenerūt. a tñ pro et ſto ꝓpoſito ei ſalu
bono vob tñ effica et dānatu neſtra gpulſo ꝙ ſub dñi
ni defenſione deſtant et ita gruere q̄ñ infideles ſtendi
et prouinciā ſyſtate gl̄a contra chriſtianoſ ſtrios
ꝙ tyrannia et libidie dñandi extenda. vnde ingemiſcat
ꝓpl⁹. pubilat hoſte exultat ſſezing q̄ rex q̄ anglia
tata ꝓuinciaꝝ dānaꝝ ꝓpꝛie ꝓt ill⁹ ſſeluaſſig die loco
chota fabrianis. Ad. Quo ſz rege philippo reuerſo de
auenione anglia mū rectificata ꝓcēſſit miſit regnū hñ
negociū attētauit et tñ difficile. ſſ. Juſtigate dya⁹
et dño robto cognōſtro. Rex anglie cōſuluit duce
braboniē q̄ conſulto mihi diſſuaſit iſtā q̄relā et
guerrā. ſz michaelis magis ſuiſ maieſtatē ſſ vin
ti et juſtitie deuit conſulendo duce barbātie cognā
odiē archiepm Colonienſem. duce Gelren. archio
ne Julien. dñm Arnulphū de baquehen. z dñm de ſtā
quemont qui ſiquide hoꝝ opmionē ſequendā ſſtruxū
attamen poſſent eid diffidendā regem ſtamie. ecce

sufficientes ad suadendū m. xxxo. armatos m tri
bꝰ coronatis ad quos odo ꝑdes missi sūt illico xl.
mlites i mxia popaꝝi auxiū ueniētes ꝓ gra ꝑpe
captanda ꝓlom et ꝓtractu quibꝰ inter sui stabāt.
Et ꝛpōn aliqui m uno oculo dicebāt se uenisse no ad
eū illo ut suos doner aliqd magnū fenestret ꝓ qua sta
regi sūtie. Cum siquide milites et nūcii regis anglie
a dicto duce reportarūt uoluit ꝛespondere. Et ad hoc tm
laborauit ꝙ habuerūt fauorē tractū flandren medio
rege da barbuelle inter ꝛpos ꝑpotēte. Comes aūt flan
drie cum francoꝝ posset germinone cognatē regē me
tu oportuit anglicos popotos ꝓ hollandiā remeare.
Quo audito ꝓ regē anglie misit ꝛdna duci germinone
m. d. armatos. 2 2000. archēios q̄ ꝓ mulcū cōflictū
digente diabolo ꝓualuerūt. Ex qua victoria. duci barbā
uelle ꝛescripsit sibi illico ꝛpōnit regi anglie ꝙ ꝓ tale
ꝑmptū ueniret et quaket put et sicut 2 uenit ad
dictū locū. Ubi cū dicto ꝑmissis et ſtm uoluꝫ
ꝑlauit q̄ ꝓmiꝫ messis ſpaniā fide uoluerūt q̄ duxit
brabā: et ille dissens ꝓ alia dilatoꝝ q̄luit ꝛpōn
de mādato imꝑatoꝝ non diffidarent. ꝑ q̄ marchio
Julien imssꝰ ei dilla obtinuit victoriā. Imperū et lu
xēburg fabricādi monetā sub colore ꝙ rex sūtie ocu
pauit ab ipō ducatū deuenetū ꝑ dictoꝝ Cameracen et
interū adiecit estus et rex anglie erat cū gruge ꝑ fas
tro de lonaur adiuncte erat ꝑmo uenerūt cū sagit
c. et sagittāꝝ. 10000. et nihilo ꝙ oportuit ipm ire
ad mēse nouembꝝ alios duos exspectāt et iterum
miserūt diffidatoes regi sūtie ꝙ q̄uedā ep̄m de ꝑ
role ex ꝑte regis anglie tꝝ ꝓuinciaꝝ sacal imperū. q̄d
tūc erat nolūt dux brabātie ꝫ ventuꝝ se ꝑmisit
q̄n obsedisset ruiniste Cameracen. q̄d 2 fecit ꝫ rex
anglie fuit dmittē obsidionē obsidionē et sūtie
regnū q̄d et fecit. ꝫ illico nō uoluit ſtare regnū
Comes lymandi. et Comes de. ꝛpōnsione ex
ꝛpōnū dimisserūt ꝫ soluū et uictū obedient et fue

rūit rū rege franc̄e · vnde rex franc̄e venit obuiā rū
regi bꝰ Bohemie Scocie et nauerre bñ 6000 · et vñ bā
neras. de lx · peñin cēs vi · duces ꝓpꝓs · comites cū.
milites et lxm · pedestres usq; ad lom̄ de biuste · Rex a
glie ꝑ tres leucas rebat duces brabātie · de Guelde
ma zelandie de Iulies et blāmerbone comite de mons dnor
de hēnonia · Robertū de artois et ōs bardes et milites
anglie q; finalit̄ tractāte duasa hēnonie descenderūt sñ
bello · N · tñ rū no vidēt veritas q; vt victoria ꝑ ꝓpria
tribꝰ gl̄ veritā diuinā ꝓcedēt rū se nosset francoꝝ rege
ff. salua pace tua se no dicebat francoꝝ rege q; dicā rex
et q; nos et titulū regis rex vt usurpant · Unde dēs q;
q; ꝓmissa visa ē medio dñi iacobi hartuelle attrahē flā
drenses q; omo ne grauerūt metu plene quieta · et ꝑ eade
sta ad ꝑtes · vt s; mag; gl̄a regi franc̄e omēs facēt pene
expiationē · et ducentoꝝ imbuz flor; subiacēt · q; cōsi
lio mag; malvadonati regnū satoz q; tāchito sel' fuit dz
q; si reppet titulū regis franc̄e et ꝑ franc̄e rex illius q;
ppet q; dent libez apēa mg; filio sue vñq; applausū ha
ret multe prudentib; vidēt · voi dñm rem̄ pe titulū tm
fure alys causis et possessione · N · Quid inde pressū ·
ff. Armata fratrū et ianuesiū ꝓmar destruxit anno
nie · et franci destruxerūt terrā dñi rolfis de hēnonia
et illi de ramēa cohēnonia diſanxerūt · Ꝓpꝑ hoc pl · u
terū reuertēt anglorū rex ad franciā q; recꝑit i mari ca
mata fratrū sū quā dmiserūt et dicunt q; fluctꝰ ab hoc
ꝑ vsq; adnonā et finaliter anglī ꝓualuerūt et transi
erūt et venerūt ad gand · vbi recꝑit regina ~~eum~~ eum cā
et ibi co obtredit cuitate tornacēse · Et rex franc̄e venit
usq; ad pōte de Cressy vbi multe sthēnie et fratres ste
nie se habuerūt et potētioꝝ et flandrenses vetordit
aufugerūt · q; finaliter · p; xv · septimanas tractate duasa
hēnonie fuerūt deputati q;nq; tractatoꝝ q; grelu fezūt
treugā ad ānū vnū et debuerūt reges mittere q;nq; no
tabiles ꝓdas et ex pte ipōe duos Cardinales ad ciuitate
attrabatēn et q;dquid p illos seu duas ptes illoꝝ ecth

rubu frm manet trap sremu et mter pssidebat q3 pz
pssidet ꝫ smaliter. ꝯ dro plamto mihil fuit ꝯclusu
culpa anglicoꝝ ptancii. Demu rex anglie ordiau. fes
tu ꝯ die georgy et ordine de jarrata cu xl. militby et
xl. scutifers et regia pte cu. cc. dnabz vel domicell'.
ꝯ duchs cade libertate d mo ctr. plm. Et demu ano
xlvi. posuit obsidiu ante calayssu pp q̄d rex sranie venit
ad leuadu et q̄ no potuit trasire obtulit bellu et rosp
nit regi anglie vt sil' pugnret et quod refutauit et ita
sp'stitu retroresstit pp q̄d rex anglie hiit calayssu.
et sme mia illos su penitrate tractauit et regnas popu
leauit. Multi tyrones cicy peuu vsq; cid cmu. lvm. qo
fuerut ꝯ duim one cid tractandu de pace et cmo. lxo. pn
reps de gral' defend. et code cmo rex anglie vsq; ra
lesm et ymde cid loca de bedm cu rex sranie venit ob
uiu et obtulit bellu dco anglox regi. q̄ illud tenu. et
cu consultone retroresstit. Demu cmo lvi. q̄ prncipe de

Rex Jo. sranoꝝ venit et habuit bellu pp
cautrice pictauen. ꝯ quo proch dolox multi nobiles hmoi de
omi sr̄ z sranq; supati. ꝫ rex Jo. fuit reputatꝰ strc
minox milex illog belli que vos anglia hondastis. ꝫ si
nealiter pg multa ipm̄ occidistis et traiorū malorū fraude
actoes p deū debetis tmē vltoem. Ecce iusticiā seu ꝯ
sdatē vram. R. Aliud dixit mi pontifex mei. ss. dic pter
quid dixit. R. dixit p iustificatoe sua. obtulit rex m̄ strle
g filio ymati q̄d sranie rex remut. q̄d non remisset si de
iure suo gsidisset. ss. p pmissa tibi luquet sans respo
sio. nome qo reputa si q̄ cet p rompensu regis z regni
tolaru sm cui mihi deliberatoe et dilatoe. ora potuer
rex et regni tole singuli audit no. Cui i. rex tug su preeu
et regni tolaru g filio regi sranoꝝ homagiu fecit et rege
agnouit et approbauit quo g̃ pri iuramtu homagiu et fi
delitatis sacrmentu vere no vni. anglie. Nome fellonia
gnuit rex vic ymo lesit maiestate dni sui. Nome ista ex
cepte aliis eludit. quo i. debuit sranie ꝯdubitanter q̄mit
teie de tāto regno ꝯ hoies pauci em repezu. hodie appo

aurū ſpernetes. Quat em Salomō q̄ non obediūt pceptis
nec et aliq̄d⁹ audito nūmo q̄ quodā ſimo p̄ncipe Ve
ſiliū vocāte. nihil auditūz ī ſalue. Nonne de dā fellonia
ipe rex iudex q̄ petens. tā ī dīs ſeaudi et ſalte nō poterit
quo ſūmittere debuit vel potuit alieno iudici mīſſ ſeat
nec facere debuit nec legi ſuiſſe debet actū p̄terea q̄ libz
puīcando ſubdita ipio pt ſibi regē eligē vt ſrācia et hiſ
pania non ſubdite ipio. Cū i⁹ deficēt ī regno ſrācie ſilio
p̄mogenito et alīs mascules ī ſūgīne ī p̄tate p̄decēt ſce
no potuerūt illū ſibi eligē regē Iudeo et eccē pceū
et magnatū put ferebāt illū victoriosū Philippū cui ſe
rat ſplendor nobilitatis regie et q̄ vocē mtellexerūt
no barbarū ſeu anglicū vel ſaxonicē q̄ vocē no mtelle
xit ipſe ſtrangq̄ erat cū dīs Philippo q̄ p̄genitor et ip̄e
cū naturaliter ī regno ſuccedāt et naturā ī regno
cū nūz ſmitē et ab ea ſeparari non poſſit unde doctorū q̄p
plurimas ſūmas. nec ec pceū ſuos q̄ filio dei rex anglie q̄
fidelitate et homagiū p̄ſatū vemit p̄ſupposſet mp de
ſtrā ad ſugiēſtionē diabolicā medio illi⁹ diabolus robū
de arcubus ipm et quasi p̄ vindictā dei ſagittauit illū tyrocēs
et iuuenes populū et dīas p̄ſecutiones vexauit illa ad
deſtructo gubernā ī ſtrāa ſtatue et ī alias ſuas ſedule
debitū emiſſent. Nec ambigendū q̄n p̄cēs ſi⁹ ſuiſſent
ſuiſſent regnū ſuū et ducatū cuīſtamē ei alīs p̄tinētes
maluiſſet pacifice et ſubſedē regie ſue maieſtati
ſi ſe tot et tantis ḡuerre diſcrimīb⁹ ī miſſē. p̄ q̄ ml ſe
nez ſz dia gtēnoſa et anglicis ī vtilia z dānoſa ſuluz
dei offensis et p̄ioꝝ rebellīs q̄ exhīanone no reapuit
quib⁹ medianti⁹ anglie regnū p̄s peſte z gladio de popu
et hoīb⁹ viduata et ſ dānā dedecuit ēte maiora ī paſſi
ſilt. Quod plura ēte q̄ iuſte poſſidebāt et pacifice mul ty
rūmīte et p̄ fellonā oīa grauiterūt et pacis fructū am
ſerūt. Malū ī⁹ nunc mle roſilū et ipm. mīs ſalubre et
vtile et honestū. nec video vob⁹ remediū hoīb⁹ deſtitu
tis mſi q̄ hōta diſpensatōe viduas vras de ſpōſetis
et dei et hoīm p̄ce q̄ntis. Ad. dolendū et mirādū de

assertus si vitam mutan. ff. Ita ponit et hynt rhroi
re quas vidi. al. Nonne treuge vel pax expa ste. ff. alte
si nulla efficax nec tenta. al. in culpa. ff. vitā put ciu
distis. al. no ppendi culpā minui. ff. Culpā noto ginuā
ppmissa qz ex malo pmagno malo finis spectandy q dqd
exposit belli us stis ipius et iniquus fortuna ded. suo iu
re illud vitā ipietate culpa et medicina venit. ayulti ci
tractatu iciati in illo illustrissio. d. io. de fixtha q pro
simaco tractatu redyt anglia et ibi obiit et hic ha
bucinus hoem redemptoz hic vel pete no verecundi gla
dy vibq quibq plucs ex vris qz ex nris mtempti et lo
gte plucs hetis viduas et orphanos quā nos dei mita
heberemq Justissio dei iudicio illud dispone te vt q sāguine
ritus sāguine patrum et fratre. Doluistis enī Num cus
siroz regis magis qz xpi imitatoes ee qui aroli. l.
ppacio, ppagāde domin nros libidine cuma feruida extu
lit et in recta vitā protā ei sia bellis egit et i rubeo mā
us qz ad exmiū portū pdomu. Barbaria qz cid. vel
le torpete expectauit seruitia z ia non lac petudi qz sāgi
ne horum bibe. al. Non ees cuspe fuerūt nec sūt opimi
ones. ff. Certe fateor nec rethone totā actuso qz actoiby
tantoru scelerū culpa do. Pces enī z prudētes pare to
tu seruāt qua tyrones et iuuenes i gsudiu ad polā d ni.
d. Robti de artoys p sua proem i sregerūt et tyuerūt
in recta i thoruūt. a multoq probi vi pare que serūt. qz
illoru opimo prothdoloz no fuerunt et in ista scena loqo
vtiu tatoru pfectum platoru vi op auctoitate gprobā
tolerāt qi i nāz gūsti et vtima polos amoes. ni so
tes pena sequetur. al. Qui fuerūt illi tractatu inter
nos quos asseris. ff. Extra anū. ay. ar. lyon. In quo ex
celes siue beati ano lxm visitauit ppā i admonez
ano ire ad lyon. p gsimacoe tractatu redyt anglia et
ibi mortuus. Ex quibq certi e qsito et sīaliter. ano
lxm. i plantio pisen sentenciaru e qp appellacoes
d thoroū de castrima et rege anglie debent thipi p dz
plamchū. et ita fuit sīgnificatū regi anglie qui mt

ta allegauit · a rex transmite ml'm dissona · Gz mer
mus rex mr tps Justificatus exhibuit deth obtulit stare
iudicio eccie romane et dm nm ppa · qd rex vz remut
A · difficile cm rede · ff · Quare rex de pace illg cu
fuerius sp mica et cruptoes · tpm non hoies hoc volu · t
qnbg totus pax a pole gratia · A ymo sz qsumg pa
re et querimg pace · ff · Quare i · omdistus illa pu
rege vm Ricardu cu medio pace ppetua si illa digni
fuissetis qsuerunt · A · longa e hystoria · ff mo b'us
respnd · A · quare breuis · ff · qz tps pacis immica estis as
suet duos reges omde · A · quos z qnot · ff · Cu rpe me
lius sit de vs quare regem hmoi dnorum z anglorum
rege cu regis dnor estis tributar omdistus i hac ecie
cathedrali cum tare ottomen i regno dacie et phecia
i sula z ibi pdis mr repulerg i mey ri' meorum frigitte reg
nu vz gestare sacerdotes i ra sul'dnt du celebrat qua
possessione i pre gtmiastis vtqz ad alu sem mem sz
thomam reduarem · p instita cu estis immica' moriete et
usqz ad dem pu rege Richardu p pace vob qsuesta
tps indignus interfectus · Que igit maior demcha
p' nob'a contendi gladio · si duos nales et tpos or
dinatos vnus ipissimus opmodaby disserentes quo alue
mus pace vel iustica seruabitis · A · nuq audiui cu
glicos reges interfectos · ff · Ego legi pdcos et alios
ec rpe anglissimos · A · dic qso vnu · ff · dicam plures · A ·
rogo dic · ff · Anno dm · dc · lxm · Osuas rex anglie oc
cisus e · Anno dc · lx · Osmi rex omisg · Anno dc · lxvm
Elsing rex omisg · Anno dc · lxxx · Egrisd' Varda hu
brorum rex omisg e · Anno dc · xcvm · vzerhered dux
regni mozdrumbrorum interfectus e · Anno d · c · xcvi · ob
ired rex mozdrumbrorum miserabilis e put m Beda ceu
anglorum hystoria late describit · De illo aut mic glo
rioso sco hmito dacie z anglie rege pot dnor hystoria
A · illi tue misideles ff · sz vos tue misideles hoes · A · bo
fecerut qz sos tres mies hoes mores fecerut · ff · Si
bonu non tu bn fecerut et os immemcator ediliorum

non nomi. N. Sorte cui iusta rei fereuit et ita bñ. ff. de
lentibo nō abe oīa sio iusta l' iusta. sumit cui oīa sicc
tus' ac rozigi deppimit et bñ placita tiranni. Velde cui iso
les et nitollerabile existimāt quodquid illud ñ sorit qđ inuy
amicat. N. du mete reuoluo q' audiui malo trāe ꝑ logui. bñ
nt et ista vitas et rectū ꝑ dieb⁹ meis vidi nob' pace ꝙ
ta medioillig bonī regis Richardi deq mortē et trāh illi
stus ipm̄ taceo. De tā antiquis ignoro. hoc solu ꝙ ista
nos fama asseruat Normanā nob' ptinē et hoc nos ius
ta vos iquā foue rami. ff. Salue pace. no ē verū. Nil a
tranne tchis mīn ꝑ tyrānā. et male est et ee debet ter
minus vester. Iniustas tu al's ducatū acq̄stas me nō alq
bus ptineā ifeudū a rege fraūoīū q̄ ducatū ꝑ multi
plicatas fellonias dñe regie sue maiestatē offē
sas amisiste q̄a fidelitatē iuratā et promissā vetendi
ī Normanniā aut nullū ius habuiste nec habere mo vt
dux normanie rex fraūoīū ē verū rex anglie. Sate
ē ꝙ dux Normanie iusto titulo regnū vrm q̄suit. vn
rupio ecclp ā no. c. lxx. rex fraūoīū Ludouicū zelotypia
moty vxore repudiauit. qua heyricus normanie dux. ꝑ
eius voluntate duxit ꝙ. qđ inter eos suborta guerra ꝛ
ꝙ eode ano fra pace inter eos dñi heyrici et dñi regis
ludouici ꝑ fidia anglia cotra stephanū intrat regnū
et occupat. ꝛ ꝙ concordia illi regnū ad vitā dimisit qu
ꝙ illo stephano mortuo et dñi regis ꝑ fidia regni regi
tate hūit ꝛ possedit. ꝙ aut dñi ā dñi. M. cc. lxxx. philip
ꝙ fraūoīū ꝛ heyricus anglorū reges pl'i ꝑ. vi. mōnē
tū ī multis nobilibus imlubey iter pegz matois vltra mare
ꝙ vi vndā fiendi arripuerūt. ꝛ si rex tuus edoardus ple
ī die sī Georgii facē voluisset aut saltē illū x'anissimū
fraūoīū regē philippū de valoys ni ipediuisset anglo
rōs suos ec. ni. non ꝙdidisset nec tātoꝝ fratrū mortē
ꝙmasset nec vouā sue fidelitatis ifracte dimisset
sicut rex heyricus vltio vitā finito studemutate. ꝙuz
ꝛ fratrē ad sue milicie. gtia ifideles gutisset. N. possibi
le ē. ff. Preterea in pontifice tuū istructez et in

hac materia eruditorem. A. Ne moueabo. ſz magnū ſ
dei ſeruitio tibi ee aſſeo. magna dignitate reſtituti
ſſ. vtmā bñ ꝓpendat ſic magnitudinis preps et ma
ſuā ſublimitū maxīa lubꝛitate ꝙñ trepiduret tñ ſub
lime aggredi faſtigiū q̄d dñi vide. vltiē retd. et dñi ex
tolli. timeā. ſine repetmo ſtruct. os ſ subito deſtruā.
A. Nſi bñ intelligeret no fuiſſet ſtanta reſtituꝛ dign
tate. ff. dignitas ex ſe ꝓbos nequit facē reuēdos
q̄ ex ſe dignitas nihil ꝛz bñs nec bñ ex dignitate
ſz ꝓ bñte dignitate dā. honoꝛ. Et cū aliquid boꝝ ei
neutiq̄ ꝓueꝛt dignitati malo no pcent ſic videmꝰ ꝓce.
A. Tale illū credo fore placū et bñ intelligēte. ff. vt
nā tal' ſit my opa. lingua mens et vita teſtiū ꝓbeat
dignitate. Ap de ii no ee tas ſz acty vita et mortū dign
tus approbā. A. quere de illo tñ dubitas et ſcrs. ff.
p ea q̄ video et audio iugit' thyes regnis et ſiſtra ma
teria. A. quid videꝛs. ff. video ꝓlatos z ſacerdotes vros
cr mutileos et vios ſtigmā effrōs ſz quo ſunt meſto z
tñ nup ſ ſanctate vtthomagen cudim' ne eſſe vñ hyc
ciuē dño vita functū ſtremuū mirabile ꝓlatos vros
angelice et mordente q̄ ex eoꝝ ſanctate effingno cent
prauos animatos z latos et pyuſtatos z tñ vros vidi
ꝓlatos magnos et audio bellatores et pride q̄s de tñ
ē pñ et thyeꝛarchaꝝ ſubſidiū ꝓſide x. Iure dam et g
hereticos quertendū q̄m nos xpianiſſimos gñū et pro
mā omiſſione eiuſdē q̄ñ medū admittione ſdicat
ſz ſtupeꝛ. Et mores tñ eiꝰ os gñdo ꝛe rotes cui q̄d d.
Vñ ad eugeniū ꝙ hodie toty zelo ecia ſtiaꝝ ferue vide.
ſtuendis poſſeſſionibꝰ et dignitatibꝰ honoꝛ ſz totū de.
z ſanctū nihil z de deꝰ placito vlra fit metho. et de iac
tura ſalute aiaꝝ nulla nec ſalubꝛe pute. ñ q̄d ſubtiꝰ
et nihil iuſtū vide. ñ q̄d glām redoꝛ A. Job ſuit de
ſz regis z ꝓmptꝰ ſperioꝝ. ſicut. ff. dixt petrgma
tyna auct. q̄ magis do oꝛdi habꝰ obedire. Non ſ ſz
ttudine vñi bñplacati erit deo ſz ſz ſup humle z mā
ſuetū z timēte vba dñi reſeſſet ſpr eiꝰ z ſte ſ vna

maxilla p̄uisset pbe alia. Iuxta i.d v.m x.i dedi greas
meas vellentiby et rosp̄ientiby ime. Dic p̄or plat⁹
et sacerdotiby tuis magis antiquiby meipsum q̄ diuitiis
mete vt reuoluat illud terendū cui? Nisi iust⁹ erit
habūdauit magis q̄ pharisei no habebit regnū ce
lor̄. Qui dixit fratri suo raca reus erit iudicio. Qui
dixit fatue reus erit gehenne ignis Si p̄ oīa modica sin
gehenne p̄ponunt. quid p̄dicte sharigiby et excēbu
bus hominibus et alias grauiora dicturiby. Cogitet cō
cilio si vi sacerdotes et pontifices prius p̄sulcassent a
tpe Odoardi eius q̄ntū et qualē cēt militia et nobilitas
optima et si prox! fide augendi expōta vt rex m de
poscerat quātū fructū vbi nūc luctū. Cogitet de sanc
factoe vbi sepulta p̄seuerāt.

Explicit finit. Contra. Inter
Anglū et Scotū milites. do gs.

Incipit tractat⁹ mag̃ri Willelmi Orem doctor. et
phi subtilissi. De monetis.

Quibus dā videt. q̄ alius rex aut princeps
auctoritate ppria possit de iure vel de pule
gio libe mutare monetā i suo regno tu
rentes et decus ad libitū ordinare ac sup
hoc tape lucrū seu emolumētū quātūlibet. Alius aut vi
detur oppositū p̄p q̄d intendo p̄mittendo de hoc pau
q̄d̄ā phis. Arg. Primo! m videt. ce dicendū. Ma
piens ab origine mōetarū. nil temere assendo sz to
submitto correctioi maiorū q̄ forsā ex ois q̄ dicturus su
poterūt contra id determinandū dubitato supposito. Ita
ut di possit sanipulo oēs prudentes i vna possent.
pariter. sinaz querere et tra hoc querere q̄d p̄ncipib⁹
bus et subiectis mo totiq; pub⁹ p̄ficiat i futurū.

Incipit tripla sequit̃ tractat⁹ de origine et nāturā et
p̄ q̄d monetā sit mutata. mutationibus monetaz.

De qua materia debeat ee moneta. Ca. ii.
De diuisitate materie et mixtione. Ca. iii.
De figura vel forma monete. Ca. iiii.
Cui debuit fieri emendatio. Ca. v.
Cuius sit ipa moneta. Ca. vi.
De eo expensis sit fabricandu. Ca. vii
De mutationibus moetarum i genere. Ca. viii.
De mutatoe monete i figura Ca. ix.
De mutatoe ponderis moete Ca. x.
De mutatoe appellationis moete. Ca. xi.
De mutatoe pondeis moetarum. Ca. xii.
De mutatoe materie moetarum. Ca. xiii
De mutatoe ypotia moetarum. Ca xiiii.
Quando q̃ pcit pncipi exmutatoe monetarum est iniusta. Ca. xv.
Quarum i mutatoe moete e male. Ca. xvi.
Quarta i mutatoe moete e peiorationis. Ca. xvii.
Quales mutatoes moetarum quatu est ex se no sint permittende. Ca. xviii.
De quibusda i genere tangentibus pncipe q se quattuz ex mutatione moetarum. Ca. xix.
De alijs i genere tangentibus tm̃ ciuitate tangentibus Ca. xx.
De illis q̃ tangut pte ciuitatis. Ca xxi
Si ciues pt facere tales mutationes moete. Ca. xxii.
In quo arguit q pncipes possit mutare moetas
Respondet ad pdm̃ i oppositu pncipl' Ca. xxiii.
Quo tpe non pt diu durare Ca. xxv
Quo tpe lucru ex mutationibus moetarum pueniat toti regni. Ca xxvi.

Capm̃ primum quid moneta sit i genere.

Quando diu debat altissimus genitus q̃ se vocabat filios ada genuit tribus pplos. Inde multiplicati sut hoies sup terra et possessiones put expediebat diuise sut. Ex hoc aut contigit q vnus hoies de vna re vtebat sua mutatoe. alius vo de eade hoies peti

aut nihil/ et de alia re cotrariū fiunt. Dicit forte p.s
tor. abūdauit oubo et pane ydigiuit. et agrose egisso.
Dna cuā regio sup habūdauit vino et de fiat ratio Ce
perūt ingr. hores mercatus sine mocte et debat vnus al
teri ouē p frumto. et alius de labe suo p pane vel lana
et sic de alijs rebus Ad' ad. longo tpe postea fiunt stum
tū ḡ quibusda cautelis put narrat Justinus Ozēm
hoc. p mutacōe et trāsportacōe. terū multe difficulta
tes accidūt. primū cū hores vsū diuerse nocte
q cet istrumēti p mutādi. ad diuse māles diuinas q hoc
de p se habuerit posse huiusmō. Na ipe penne dicit.
artificiales dine Contigit eni hoc abūdāte mō fame
sicut exēplificat dns. de rege mipido q oīa aut vt q quid
ipe tangebat aurū cet q dū deficerēt. et sic fame perit
vt dicūt poete. Cum p pecuniā no imediate sumatur
tur ḡ distente vite. q est instrumēti artificiati. nisi tū
p naturaliter dicūs lem p mutandis. Et ab ppa alia p
bationē clare pt patē q minima cura de vsu boni cō
tra nulū et reipub. vtilis oportunū. vno mō tertiū. vt
pbat dns. v. ethi. cōp de hoc dr. Oudicq. Effodiūt opes
irritamenta malorū iamq nocēs ferrū ferroq nocētiq
aurū pdiderat. rc. hoc eni fecit pīma malorū cupiditas.
no ipa pecunia q ethicorū quietū multū gremodat et ry
vty de pfe bono. Inde aut Cassiodorq. Pecunie ipe quis
celeberrimo vilescat. an. quia dūtendū. q gēta tū ci vi
tentur ipe collecte fuit. rc. Et ī alio loco dr. q offert moe
tarios ī vsū publicū ppcī. ee inuentos. Captm 2m

De qua materia debeat esse moneta.

Et q̄m moeta ē instrumētū p mutandi diuina
les mīles vt patz ex dictis. p̄dcīs q̄eriens
sunt q ad hoc tale instrumētū cet aptū q̄ sit facilit. ma
nibus attractabile seu palpabile. lonitei portabile. 2
q̄ p modum ipius portiōis habeāt. diuse māles ī quātita
te maiori aut alius q diuinorum q̄ postea videbūt. Opor
tuit q̄ ipius sit de materia pciosa. 2 rara q̄ modi est aurū. fz talis materia dz ee q pcīs abūdās

q̄d vbi aurū non sufficēt moneta sit ex hoc de argēto
vbi aūt ista duo metalla non sufficēnt vel no habēt?
dz sī mixtho aut simplex moneta de alio puro metallo sicz
antiquitus fiebat q̄ erat vt narrat Ouidius primo fastoz
dicēs Cum deerant olim metalla nec aurū· Est vtri
q̄ gre sit pīa moneta nouū· Eulem cām mutandem p
mutat dīus p̄ vrania ꝓhiam dicēs: p̄ cera asserā aurū et p
ferro asserū argentū· hec em metalla sūt p̄ moneta ap
tissima· Et rōnabiliz ꝯgit primo em dicū? aurū Crassus· ar
gētū Midas rex sicilie fuemsse et hyemo vsu sū malau
de tradisse· Et io no dz p̄mitti q̄ tm̄ expers sīt aliox
applicē? q̄ residuū non sufficiat p̄ moneta q̄d theodri
q̄ rex italie vtē aduītens aurū et argētū q̄d mōd gē
tiliū sepulcris mortuoz erat reconditū iussit depom
et vsui monete adhiberi publicū fecit assez· dicens
culpe genus ee diuitias· abdītas relinq̄re mortuos vñ
se vita pt sustentari vtilitū· Ingēs nec expedit copie
q̄ talis mā sit abundans· Hac em de cā moneta erea
fecit ab vsu· vt aut ouidius· Horā ee q̄ ob hoc hyemo
gīs p̄uīsū· vt aurū? argētū q̄ sūt ad hoc aptissima
non frale habeā? sīt propria rep̄ possit p alchimīā leui
ter fīi· sicut alīq̄ repetit· quibus vt ita dicā iuste obuiat
opa mā rp̄ opa frustra mutā? exercēt·

Quesita vtd? vtrū simplex mixtaue moneta
p̄ma? sit· Thomas mixturā et q̄m̄ gīs tuetur
cuilibet expedit mixturā fieri aliquotiēs magis
mā seu grossū· q̄m̄ vt minor et plenius de pueis· Inde
q̄ veteres sūt hre monetā aureā paucā· q̄ facilius porta
retur et mutuaret? et q̄ magis vtibil' ad mixturas
variādas expediunt erāt hre argentēa a mīa paucā q̄ ap
ta ad rep̄sentandas et equā partitas faciendi et p̄ cep
tione memoriā meritū· Et q̄m̄ aliquotiēs vna rep̄
one nō patis expetēter de argento p̄m̄ portionem di'na
rii mīlīū vno portiuncula argēti' q̄ueste dari debēt p libra
panis vel aliquo tali cet mīo bñ palpabil' p̄mittā
ponere· io sm̄ sunt mixto de mīo bāi mata cū argēto

et inde huit ortū nigra moneta q̄ ogruia p̄mittis
metallis et q̄ueniētissime vbi nō habuerit argenti ſ̄
tres mathē monetarū · p̄ma aurea · 2ª argētea · 3ª mixta
mixta · Ex eadē tendū ē p̄ce. la tyrialis q̄ mīp̄ debz mi
xtho ſi' inſi' tribus ī vna p̄tiosa metallo de quo ſit aur
ſi' p̄ma moneta · 2ª. gra · Vbi hēnt· moneta expāno et ar
gento mixtho mīp̄ ſienda ī moneta aurea · ſi tñ aurū tal'
fuit nē · q̄ moneta possit ī mixta · Et tñ ē q̄ ois talis
mixtho de se ſuſpecta ē nec facile p̄t aurū ſua et eoq̄ lit
teris ī mixtione cognoſci · p̄ q̄ milla mixtho dz ī monete
ſi' inſi' p̄ mīmitatē la tractū · z tūc faciēda ē vſuſpitio
nem vel deceptionis minor · et hoc ē ī nūo p̄tio metallo ·
Purgū milla tal' mixtho ē faciēda inſi' diligēt prouī
litate q̄ ire ne monete ſuccumbē · z adquā mīt ordinat ·
vt p̄z expius dicēs · Ex mīp̄ ē mīmitas nec apparet q̄s vtili
tas faciendi mixtionē ī moneta aurea vbi habet argētea
nec vide· posse bona ſtentione ſi' neq̄ vnq̄ fuit ē ī gra
te p̄ſpē gubnatū · ¶ Ca'' ē''' de ſcō vel ſigō monete ·

Qui p'' repriſſet hoies mētis ſue q̄rētes dictas
mediate moneta nondū erat ī ea aliqua ī pressio
vel imago · ſz vna portio argenti vel eris dabā ·
p̄ potu' cibo · Que quidā portiones ſtabā · ad pondꝰ et
q̄n tedioſū erat ita cibos adinuicē ī mutuā ī tractū nec bñ po
terat pēsa mētium ēſſe iuxta pondꝰ nā hoc erā vt
ſpliūs venditor non poterat cognoſcere metalli ſbaz
ſiue modū mixthōis · io p̄ ſapiēs illig t̄pis prudēt
piuſū ē q̄ portiones monete ſicut de vna matā et de tez
mata pondꝰ · q̄ q̄ ī eis ī primere · figura q̄ cūctis no
tōia ſignificaret qualitatē materie nūmiſmate et pon
deris vtilitatē et amota ſuſpitione posſit valor monete ſi
labe cognoſci · Quaū ī pressio tal' inſtituta fuit ī ſig''
vtilis materie ī pondēris mīs feſte nob' oſtendūt anti
qua nōia monetarū cognoſcibilū ex ī p̄eſſionib' et fi
guris eorū · fuit libra · ſolidꝰ · denarius · obulꝰ · as · ſex
tula · z ſiclus q̄ nōia fuit pondēris apparet monete vt ait
Caſſiodorꝰ · Titi · atq̄ ē no'' monete vt p̄z ī geneſi ē

no.m poridis vt pz ibidē. Alia' bo nota mocte sut ip
pria accidentalia vel denotatiua aloco a figlia vel ab
auctōe vel aliquo talium. ꝓ ortoes sunt mocte q dicit
mūmsmata debent ee figure et ꝑtitatis habilis ad ei
tractandū et ad numerandū de nā mocabile ac ead
ductibile alz retractibile ipressionis nec no2 eiq ipressio
nis retentiua siue tenaca. Et inde ē q no ois res propria ap
ta ē vt fiat mūmsma. Ceme ē la sulq pp2 talia non
sit adhoc apta nata. sz pnpue aurū z argentū z sicut dic
supra tractū. Ca.m iij.m Cui ꝑtibet facē mūmsma.

Adhuc sunt aut rationabilr ordinatū et ꝑ decreti
one remedū q no ruli bz licet facē mocta aut
alīs figurā l' ymaginē ipām i suo ꝑpo argento l'
auro. sz q mocta tal' caracterē ipressio siet ~~ipressio~~ p
vnā ꝑsonā pub.cā seu p plures a gitate quo ad hoc depu
tatas q sicut p missū ē. mocta de nā sua ⁊stituta ē et ꝙ
uenta pro bono gitatis. Et qm̄ ꝑncips ē ꝑsona mā ⁊ pub.ca
et maioz auctoitatis q cuncs ē q rpē p gitate sustinat
sub'mire mocta et eā gñrua ipssione figurare. h.c aut i
pssō. dz ee subtil' et ad effigiadū seu gñra faciendū diffi
cil'. dz eam phibeu sub pēa q alīs extraneis ꝑncips
si fabricet mocta silez i figuā et mioz talioz ita q vul
gus ne sciet distinguē inter ⁊stā z illā. hoc ee male facta
nec alīs posset de hoc hre ꝑuilegiū. q falsitas ē et ē
cā iuste bellandi contra talē exem.

Ca.m C.m q
stit pa mocta.

Quātūcūq ꝑ utilitate gi ꝑncips habeat signare mūmsma. nō tñ ipē
dūs sue ꝑpetua mocte cudentes i suo pa
tru. mocta sua de ⁊stitutū eq̄ualeus ꝑmutādi du
cūas nāles vt pz exemo ca.o Ipa i.a ē eor possessio
quoz sit hy.c dicte. Nam sas dat pane sua vel labor
ipm vor pns. ꝑ pecūia ei ipe ea recep.t ipa ē sua sicut
erat pānis. vel labor corpor. q erat deo ꝑtate luba sup
posito q no sit scrip. Ds enī apn.e no dedit sol' ꝑncipib
libtate z dominiū rerū sz pmis parentib z non posteri
tati vt hz ⁊ Gen. allegata i.a no ē solū ꝑncipis. Cas

ant vellet opponē ꝙ hoc ip̄ saluator nr ostenso sibi ꝯ
den denario interrogauit dicens cuius ymago et sup
scriptio hec. Et respondit cēt restituend̄ ꝙ ei debet
et dixit Reddite ḡo ꝙ sut restituis restituī. et ꝙ sut dei
deo ar ꝑ dicēt. restituis ē numisma ex quo ymago re
stituis ei ḡo ē ꝑ presta. Hz ipsi ch̄ristū ꝑtinēt cuiꝰ ꝑ fuit le
ap̄ nro io dr restituend̄ de ll̄ denario ip̄ cēt restituend̄ ymagie
sup̄scriptiōi cēt tributū. Nā vt ant aplo cui tributū
tributū. cui vectigal vectigal. Christus uraz ph̄o sigūt
posse rogno sibi cui debent̄ tributū. qz illi debebāt qui
prepub̄ militabāt z ꝙ hoc impiū potēt sub̄trahere mo
netā. Est iz pecūia signata. et singulariū ꝓpriaz ita
dr Aristo. vñ. politice et tullio ita fuit veteribꝰ thoice.

Ca. xx. ad quē expēsis sit sub̄trāda mōcta.

Sicut ipsa mōcta ē signata ita sub̄randa ē ad ex
pensas signatas. hoc aut sit quotiēnscūq; si
hr expēse exprimāt. sup ipsaz mōctā p huiꝰ modū. ꝑ ma
teria mōcta tribl̄ sicut aurū qđ tritūrat. ad mōctandū. vel tra
dr ꝑ mōctā. dr ꝑ minori pecūia ap̄ possit fi ex ea sub
tracto pro traxato. Vt ẏtā. si ex marcha argēti possit
fi. hēn. solidi. z plabōē z nūmis. ad mōctandū ea re
quirant. duo solidi. huic marche argenti si mōcta tale
but hr. z alii duo solidi erūt ꝑ mōcta mōc. hoc aut por
tio tractatus dr ē tota ap̄ sufficiat abundāt. ois tpe ꝑ sub
tractōe mōcte. Et si mōcta posset fi ꝑ minori pecūia pro
tūc ḡstruēt ē ap̄ rep̄sum sit distributori vel ordinatori
sz p̄ma pr vel magro mōctarū z sit qđ dēt pecūia. Hz
tū non hr. portio dr de moderata et sufficēt sale pur
si mōcte sufficēnt de bito mō vt ꝓx dict. Et si tal pe
cūia v portio ēt expressiua hoc facēt ꝑtēm et pudicū
tong signatus sunt pt omnibꝰ facile. patēt v appz.

Cap. xxi. de mūtatiōe mōctarū ꝑ ḡstrā.

Ante dia sciendū ē ap̄ nūcꝑ sunt cuidā mutare
mutāde sūt pōres leges statuta ḡsuetudines
seu ordinationes q̄cūq; magis ḡstruē. ymo ꝑ
Aristo. z. politice. expressiq; ꝓhibent̄ abrogāda pro

melioꝝ nouꝝ · ꝙ sit multꝫ nõbil' dꝛa ꝑ bonitate eaꝝ qm̃
mutatoꝛes hꝫ: diminuit ꝛpõs legis auctoritate et ꝛeue
ꝛtiã et multo magis si siqs ꝛtem fiat Ex hoc em̃ oꝛit?
ſtrenuꝫ et mꝛcator ꝑpto et ꝑiculõ dobie · ꝙ ꝑ ꝛe cauſ
ſi tales mutatoꝛes eẽnt ꝑpenꝫ · nõ tuc forent ſtollẽtibꝫ
leꝫ et non juſte · Nec cauſ ita ꝙ ꝛumpꝫ et ꝑnã nocturnã
ꝛregno dꝫ ee quaſ quedã lex et quedã ordinatio ſtrma
ꝙ ſigmũ ee ꝙ penſoꝛes et quidã ꝛeddit̃ annales trꝛa
ti ſũt ad ꝑnã ꝑtinẽ ſtz ad ꝛectũ · mꝛz librarũ ℓ' ſoldoꝛũ ·
Ex quo ꝑz ꝙ mutatio nocturnã niſi forſan ꝛ
mmet̃ nãtas aut cudes vtilitas protõ gitate · ỹ rho ·
v° ethi · de mutatione loquẽs dicit ibi · mutãe mag
mutatio vo nocte ꝑ ut poſſit ꝛ gnali ꝑpendẽ ꝑt ymã
gnari ſiꝫ multiplicter · Uno modo ꝛ forma ſeu figꝛa ꝑte
alio modo ꝛ ꝑpõe / 2° modo ꝛ ꝑto l'appellatõe / 4° modo ꝛ quali
tate ꝛ ponde · Et ꝙ modo ꝛ ꝓpꝛia materia Quolibꝫ iſtoꝝ ꝙtꝫ
modoꝝ ſigillatim aut pluꝛibꝫ ſil' ꝑt mutari nocturnã · dicit
Ego iſtas modos diſcurendo declarãdo ꝛ ꝑ ordẽ ꝛ ſpice
ſ' aliquo eoꝝ ꝑt juſte mutari nocturnã ꝛ qm̃ ꝛ ꝑ que ꝛ qualiẽ
et ꝑ quid. Ca'm ix'm de mut° monete in figura.

Figura ꝑſſa ſue ratꝛetet̃ nocte ꝑt duplicꝫ no
tari · Uno° modo phibendo nꝛm̃ ꝑoꝛis ut ſi ꝑn
cepſ nocturnã ꝙ fit ſuo tpe ꝛſtituẽt no!! ſuã ꝑm
tendo ſꝫ nꝛm̃ ꝑtendente ꝛ hoc ſi eſt ꝑpe mutatio nec eſt
magna vis · ſi hoc fiat dñi tñ ex hoc now ꝛplue ꝛ alia
mutatio · Alio° ꝑt ꝑmutari figura faciendo nouã nocturnã
nꝛm̃ phibendo ꝛ ꝛ alia et ꝛpe mutatio Et ꝑt ſm̃ iuſte
ꝑ alteꝛam diuaꝛ ꝛmutari · Una e ſtꝫ ſinus ꝑncipes ꝛtra
treno vel aliq falſaꝛ malitioſe effigiauerit · vel ꝛtra
ſecerit modios ſeu numos nocturnã et iuemꝛ ꝛ regi
no nocturnã ſophiſtica falſa ſitis boc ꝛ colꝫ ꝛ figura · te
qui non poſſit aliter remediũ apponꝛ expediet mu
tare modulos ꝛ figuꝛã ꝛpreſſionꝫ nocte · Alia ẽ ꝑt
ee ſi forte antiqua nocturnã eet vetuſtate minua ꝛpen
ꝛata vel ꝛponde diminuta tuc nꝛm̃ eis debet ꝓhiberi
et ꝛnoua melioꝛ eet fabꝛicanda ꝛpreſſio diffens · vt ibi

gnus scripsyoc distinguē mter ista z illā Dzno vide
mꝰ q̄ princeps posset ordinē mensū ponderis mocte sue al
terius status mtr. Alias cū tal' mutatiō no ꝓfto mutua
ꝛ mundalosa ēet et gitatiu dānosa. Nec appꝛiet q̄ ꝑn
ceps ad tale mutationem faciendā possit aliūde moueri
nisi ex alteo duoꝝ aut quia ꝑ vo. vt q̄libz nūmismate
sit mtrinsece nobꝰ sufficiēs et nulli alii et hoc ēet facē ꝛcurrēdo
ad pdecessozes suos z nullū aliud et hoc ēet facē ꝛcurrēdo
de mocta et exoꝛbitāt plus de luco. Mexta illud qđ ē
septimū. et hoc ē ꝑua cupiditas q̄ pudicia et dānosa to
tꝛi gitatis.

¶ Ca'm xm' de mū ꝛ ꝓportiōe mocta'm.

Dꝛ Oporto ē ꝛta ad rem ꝓpa' vel habitudo sicut q̄
Opporto mocte auree ad moctā argētee dz ee ꝛta
habitudo q̄ valoꝛ z ꝓno. Nam finis hoc ꝑ aurū ē de
mā sua ꝓno sig et ratiq argēto et ad viceversā et hinc
diffinitiq. ꝓpm aurū equal' ponderis dz pluale q̄ ꝛta ꝓpoꝛ
one sicut ēet forsan ꝓporto. xx. ad vnū z. vna libza
auꝛi valēt xx. libras argēti et vna marcha xx marcas
et vna vnca. xx. vncias z sic ꝑ ꝙsormiter. Et possibile
ē q̄ sit vna alia ꝓporto sicut forte xxx. ad tt. m. vel q̄
dā alia. Deinceps ista ꝓporto dz sequi mālē habitudinē
auꝛi ad argētū q̄ ꝓpositum z finis hoc q̄ intuenda ē hui ꝓpoꝛ
q̄a nō hz voluntarie tm̄ mutare. nec ꝑt iuste variari q̄
ꝓ mū regale et variatione ex ꝑte ipius materie q̄ tm̄ mo
ronfigit vt si forsan notabiliter. mō q̄ ꝛcurrit de auro
q̄ am tñc oꝛtet q̄ ēet ratio q̄ applicare ad argētū et q̄
mutari. q̄ ꝓno z valeꝛ. Si ꝑcipe aut mhil mutatū sit
q̄ tñc hoc nullomō ꝑt licere ꝓncipi. Nā si hoc ꝓporto
ne ad libitū q̄ mutaret ipe ꝑ hoc posset sibi attrahē q̄ de
bite pecunias subditoꝝ et si mouet aurū ad q̄ud ꝑcū
et illud ꝑ argēto. de inde augmentato ꝓno rursū vendet
aurū suū vel mocta aurea vel ꝙsormiter. de argēto q̄
ēet sile sicut si ponet ꝑcū q̄ toto sumito qui regni et emet
et pys vendet ꝑ maioꝛi ꝓno. Quisq; ēet ꝑt clare vide
q̄ iste ēet q̄ iustus exactio et vē hyrānus imo videt
violentioꝝ et peioꝝ q̄ illa sint qua ferebat pharao regi ꝓ

to de qua Cassiodorus dicit Joseph legimus q̄ frumē sue
rē stē emendv̄ quid̄ tritici dedisse licentiā. ꝫ tale posuis
se ꝑiū vt sic subiectioꝝ animos ꝑpa se vēdēt potiꝰ q̄ alie
noīa mercatuꝝ. Quale fuit hīc miseris vnc̄ querelas
verba subiecto lubitate sua videbaꝫ cū dnīc̄ v̄. nō mō
ingemuit libeam q̄ potuit flē captiuus Credo vnā sic
hac necessitate q̄ strictiꝰ et vt amaro ꝑcepi' satisfaceret et
pēcuniā ꝑpo subiceret hec ille. Istud erit mono
polium mōetarū ad̄. cēt vēdi tyrannidē eo q̄ fiet magis
molestum ꝫ prīse dānosū. Et q̄s erit d̄. q̄ nō sit de
sumēto q̄ aliqua ꝑtinēt ꝑmo ꝑtinet ad ꝑmo pe ꝑ lēgē
ꝑ statuē ꝑtiū p̄ vt placet sicut dicit aliqui de sale et
fortiori nec de mōeta. Istud erit monopolium seu tribella
tus aut q̄ viz rex mittere q̄ritur iniusta ē. Et si q̄ ꝑn
pes statuerit leges hoc ens rōnedentes ipi sūt deglb dns p
ysaiā. ꝓphaz d̄. Qui cōdūt leges iniq̄s et scribentes iniq̄
as descripserūt rē. Nisi exprimo 2 textoꝝ plis sale ꝑ q̄ pe
cunia et ipi q̄ritur. Et ne ꝑnceps possit meliorare si
gē cui mutationes ꝑtinēs mōetarū ꝑtin ad̄. assignā
ipi soli q̄ritur ꝑtinet distinc̄ si 2 q̄ qualitez et usq̄ quo
imutanda ē hec. ꝓportio nec subi ꝑnceps dz hec. quousq̄ v
surpare.

Ca. xi. de mūe appellationis monete.

Istud dēm fuit ca. 9o. quedā fuit appellatoēs seu
nouā ac de alia mōetarū de nouatiā ab euc
toē vel loco 2 ista si nihil vel modicū faciūt ad
ꝓpositū. ꝫ alia fuit magis cōcludēs et appciatiuā mis
mam sicut denarij solidi libre et filia q̄ denotāt ꝑtiū pue
pondij 2 q̄ fuerūt alteri⁹ fidei ac de. et magnomissio abā
tis ispositū. Unde Cassiodorus additendū ē fuit q̄ter
iuc ipe pecuniā a veteribus collecte fuit. ꝛ. millia denarī
oꝝ solidi de volebant. ꝫ vt radiatis metalli fortia vo
tunditas etatē mudi q̄ sol cuncta q̄emcūq̄ illudēti
bus denarius do q̄e non i merito ꝑ sum a iustas dotis dif
fimit vnc̄ si mē sine ꝑ gradv̄ est appellatoē signat
q̄a duodecies plitudine mēsis q̄ primitia libre ple
nitudinem ab anno circulo collegerit. Si recta prude

tuū. Opuūta maioz exāstitutiōes &. q̄ vtilitatē ne
ressaria distīguūt et tot rechamata nē figūra⁹ rotuūt
acito g⁹ d⁹ libra q̄ stata rem̄ tēpe deīm nōe huiusmo
ta ber ille. Si aūt alio mō vtam⁹ p mutuū istūmodi
mūmis. mīsi tū mutuāti fuit sinistra q̄ut ip̄e gratis ex
ple tres mēs mūsimistrate. p̄ūm valeat vno denario
ſrdm̄ vno solido. z ꝛ⁹ vna libra. Si g⁹ appellaō vno
mute⁹ et non alio⁹. Jam em̄ tanrabi⁹ apto. sicut
q̄uūt vel facēt velle p⁹ mūmisima duobz denarijs
alīus me mutuāte apto ēet vendam. q̄ non licet sī ut
p⁹ ex raptu p̄decm si forte turpissime. et de hoc ad
p̄sēs no curo. Oz i⁹ si apto mutāt mutuū et vnū
mūmisima mutat appellatōez q̄ aliud ēnā apōnabi⁹
mute⁹ Ut si p⁹ vorē duo denarios z ſrm vore⁹ duo so
lidi et ꝛ⁹ due libre. Si aūt non fuit alia mutatio apo
tēt mercimonia tūd mutuū p̄ūm apōnabi⁹ apparere
seu appellare. Ez tal' appellaō nom̄ sīet sinistra et n̄
ē facienda q̄ scandalosa ēet et appellaō falsa. Illud ēt
notare⁹ libras q̄dm in vrbe no ēet libra q̄ē ꝑquemēs
ut mīe dem̄ ē. Deinceps mīlū aliud ꝑquemēs scīre⁹
vbi no ēent pēsores vel aliqui reddit⁹ tūd pertīe mīz
signari. Vbi vo ēent statū ptz q̄ tūc ꝑquemēs pdīs
hy⁹ reddit⁹ extūc mutatōe apōnabi⁹ essent aut
mīmue⁹ ꝛ tūd nabi⁹ et iuste ac ēnā ꝑ prendiciū mt
torū. Nā vbi pēsores vel reddit⁹ aliquorū ēent mīms
pauū debēnt paūū ſpēale modū augēi⁹ z no istomo
p̄udiciale. Hec g⁹ appellatōis mutaō⁹ p̄se nīq̄
ē facienda et maxīe p̄ceps ī mūlo tūc debz hoc at
tēdac.

Ca⁹ xv. de mutatōe ponderis.

Si ponder mīmisimate mutuū ꝛ⁹ et tūc hoc ap
ōnabi⁹ p̄ūm et appellatio tūc signifīca hoc ēet
facē ad tpus modice sicut qui facēt de vno de
nario duos obulos vel aliquod tale sīme p̄dicte vel lu
cro Et istud ꝓtest aliquotiēs fī hūte ꝓ aliqua trās
mutatōem ꝛeale ī mata modestabili q̄ n̄ pt mīsi
rarissime contigē sicut de quada alia mutatōe dz ē

ſ rapo. xo. Nūc aūt volo dicē de prīpi mutatōe po
derīs ſeu qualitatis q̄ fiēt appellatōe et prio mu
tatis. Et vide2 in ip tal' mutatōe ſ ſimplī illicita po
tentissīe pmapi' qu' nullo mō pt hoc fac mſi turpi
tei. et iuſte. P'monacḥ qm ymago ſue ſuꝑſcripho ſ
minimſmate p pmape poſ2 addeſignandū restituđ
ponderis et materie qualitate ſicut fuit ons ſū ra. lo. Ergo
ſi non respondet vitus ſponđ pz ſtatī q̄ edt fal
tas vilissīma et decepto fraudulenter. Sepe em mesu
re blad et vīn et alie ſignate ſūt publico ſigno regis
z ꝑq̄s iſtis fraudē mittat repta2 ſal ſtatu. Sīmo aūt
gſtr. rup ſcripho minimſmatis ſignificat mesura ponđs
et materie bitate. Quā i2 ſit ſignū ꝯ de te ſtabile pa
pue ſ pncipe ſub eode ſigno ponđ minuere quis ſuf
ficēt explicare. de hoc em ſ aduſtad ꝑpetuū Caſſiodor
v. variarū ſic ſcr. Quid em tam neſariū ꝯ ꝑ ſuptoꝝ
boꝝ licet etiā tritime qualitate petere vt qđ e ſuſtenc
ꝑpetuđ dam hoc p fraudes noſtr2 ee corruptū. Ad2 aūt
pncepſ p hūc modū ſibi poſſet acquirere pecuniā alie
nā nec aliude pt moueri ad mutatōem hui. facīdā
Recupet em minimſmā mutilato ponđre. Et hoc no
ſ aliud ꝯ ſ multis locis ſcre ſcripture ꝓhibet tđo. Inde
aūt ſapiens. Ponđ z ponđ mēſura et mēſura vtriq
abhoīabile ap deū. et ſ deut. dr. Ꝑ duas abhoīa2 eſt
qui facit hec et io diuine tradita congregate ſ malū
dm qui ſtamn2 ſ breui. q̄ ſicut aut tul' a male parta ma
le dilabunt.

Ca'm xom. de mutatōe materie.

Aut materia minimſmate ſ ſimplex aut mixta
aut patuit exa. m. In ſimplex ipa pt pp
destm dictu. vt ſi mbil ei modi aūt posſit
ꝛcenire oportet ipm de ſime mocta. Et ſi denouo ꝛcpe
ire2 ſufficiens habitudīa eiq. Inſpiendū est fac mo
netā ex vno ſicut aliquotiens fiunt ſtm. In ſpali mā
debē dicti mocta pp abūdantā expressiuā pp qđ eā
ꝛcta mocta ohm ꝛcte ſint ab vſu vt dm fiunt ſ code ma.
m. Ex hys rauſcenemur ut rnſſie et ſ mllo alio rehn

. queda.

queda ℓ vel assumeda nouū. pura sine simplex
mā moetarū Sicut stali mā sit mixto ipa debet
sm̄ solū i mō pro po metallo. vel aliō. sicut expedit ſ̄ꝰ
pius dict. ſz. nō. Et ista ꝓporto pt mutarꝛ ꝑ aliquā
ꝓportionē seu variationē i cale i mā materie ℓ eq̄ualete
Et hoc duplicando ꝑ defim materie sicut q̄ non haberet
.xl. gentū ñ multū nōbruter mō q̄ an hec posset dimu
nui ꝓporto argēti et ℓ aliquū metallū i mixta moeta
aut si hē. de argento tal bū data q̄ ante tūc plā de eo debe
ret poī i illa mixtione. Ez sicut pdictū ē. iste cauſe valde
inuoluūt Et si forsan tal' cās alicui ℓ eueniret. Adh.
hmōi ꝓportionis siue mixtionis mutā. statuēdū ē p̄ gitā
tē ad maiōz securitatē habendā et decepcionis malitiā
euitandā sicut de mūtā ꝓportionis moetarū. dictū ē i ca.
x. In nullo vō alio cāli dz mixto tal' sm̄. siue ꝓporto mixti
onis sm̄ potissime mūtā pt hoc luce p̄ capi ꝑ ea q̄ statuta
i ca. precedenti q̄ dicte sūt ad ꝓpositū istud q̄ ipsius
moete signū vitatis materie ē hmōi mixtionis. hinc i.
mutare edt moetā falsificare. Preterea i quibusdā mūmis
i strib. no. dr vel aliqs sū. ℓ signū crucis q̄ sūt moetā
et amensis i statutū i testom̄ vitate moete i matia et po
dē. Si g. princeps subtrahat i sceptē mutet materiā siue
pondꝰ ipē videtur tacite medicā et ꝑ hoc ē. q̄ amittē et fal
sū testom̄ phibē ac eā ꝑ uaricatoz sm̄ illius legal' precepti
q. dr. Nō assumes no. dei tui i vanū. Ipe ē ab utili.
hoc vōlo moetā. Nā si mutatiōz moeta dr a mone
te monet ne sians i metallo vel pondē sit. Sin̄ princeps
ꝓhibe modū possz ad se trahē ꝓpi substantiā i debite sīz
sūt dem̄ de mutatioē ponderis i pōe ca. et multa alia i
quementa sequerē. mo p recto ista falsitas ēet peior
q̄ i mutatioē ponderis q̄ magis ē sophistica et mō p̄cep
tibil'. et posset magis nocē et plā ledē rōitate Et ꝑ hoc
d. sit talis mixtio vel mūtā moeta. rōitas dz cu studiose pe
nes se i loco vel locis publicis exēplar istaꝝ ꝓportionū
et qualitatū mixtionis p vitandū pcul' ne cui princeps
q̄d absit aut moetarū mixtionē hūi occulte falsificet siē

ena ap̃ statē seruā. q̃z alia exceptaria mesticaꝝ.

Capl̃m xim de mutac̃ōe appōita monetarū.

Mutatio moēte ē appōita q̃n plures mutationes simplices sūmant. s. vna tant q̃ mūet pl̃ appōta one moēte vel mutatione materie. vel cū hoc ē ponder. Et sic ē in plures gḡuationes possibiles q̃z mutationū simplicium supra positarū. Et q̃n nulla mutatio simplex dz fieri nisi pl̃ reales et nāles tam pro rege q̃ ciuitate audit fiendū q̄ ad. ciuitatē forte nullā audit vna ōnatio faciendi mutationē moēte appōitā Et si forsitā contigat ad. forte oꝛ roe q̄ de simplici tal̃ mūtatione nullū debz p̃cipere fieri pl̃ pericula et inquietudines plures tacta ꝛ p̃ ꝛpōz vtilitate. Nam si communitates by simplices by debite facte tot abusiones sequerent. tant pdem ē. multo maiores et peiores sequerent. vbi mutationē appōitā. ibi mutationē debz ee vna ciuitas ꝛ vba ꝛponde q̄ nob̃ sufficit tū ē ꝛ tenet scripta vl̃. de abitalyē d. q̄ rex emit agrū q̄ quo ded. ctr. solos argenti probate moēte pro pub. Si ipa ꝛ. foret bona et non mutatē. debite tū ipā sit legi tpe dūabil. no oz multū de ea stabilire nec plures mo turnos ad expensas vtilitate hui. et hoc ē vtilitas q̄s sicut tactū fuit ca. vm. Vnū aliter aut ex p̃missis colligendū ē q̄ nulla moēte mutatio siue simplex siue appōita ē vtilis p̃cipis auctē faciendi. et maxie vbi ip̃e vellet facē p̃emolumentū vel lucrū ex tali mutatione pueniendū.

Ca. xv. Oz lucrū q̄d̄ p̃uenit de mūtac̃one moēte ad̄ē est in vsu.

Dz. n. q̄ p̃cipal. et final. ra pp̃ quā p̃ceps ꝓbi vt. assumē p̃tātē mutandi moētas ē emolumētū vel lucrū q̄d̄ inde p̃t hiri. Aliter em̄ sinistre faceret tot mūtationes et tantas. Volo ad. q̄. pleniꝰ ostendē q̄ tales adi stroē iniusta. Quia em̄ mutatio moēte pretergḡ ꝛ ꝛationi mis rapina pius dam̄ falsitatē et deceptionē includ. et si p̃t p̃cipi p̃tinē sicut p̄bitū ē am̄. Ex quo q̄. p̃ceps hab ie de se iustā q̄rere iuste ipossibile ē q̄ capiat emo lumētū iuste. p̄ca finis p̃ceps capit de lucro tm̄ inde ē

iprim/ cōitate hyrē de dāno. Quodquid ait p̄ncps sit ꝛ
dāmū gitatis nuiſtr[a]ē. et ſm tyrānū no regale vt aut
Az[t]. Et ſ' ipē dicēt ſicut ſolēt metu tyrānī q ipē tale lucrū
gutat ꝛ publicū vtilitatē. no ē credēd ſibi q̄ parū vōē poſ
ſet in tātā amouē et dicē q ipē indiget ea p̄ q̄ q̄ modo.
Et p̄m aplm non ſūt ſtudenda vt cuemāt bona. Nihil i[2]
dz turpiter. extorqui vt poſtea ipos vlq̄ ſingul[2]. expendv.
Quīſti ſ' ꝑncps p̄t de hiis fierē vna ſimplicē mutatōez
modēter ubi rapē aliquod lucrū parū vōē poſſet facē male
ze mutatōem et rape magis lucrū et mutare plures et ad[s]
hyē plus de lucro et facē mutatōem vel mūcōes q̄ctas ꝛ
ſp augē lucrū ſm modos p̄ius tactos Et verſile ē q̄ ita
p̄edēt rpe vel ſuccessores ſui cui. ꝑo motiū cui p̄ ron
ſhairos ex quo iſtud lucet q nā hyēma ꝛdmat[2]. et p̄ma
ē. ad augendū. ſibi dumtaxat q̄ hoc p̄t leuiter facere et.
tande ꝑncps poſſz ſibi cuttralē ſi totā pecuniaz ſue dīnaz
ſubditoꝝ et eos ī ſeruitutē redigē. q̄ ē ꝑ ſe tyrānicū ze
mo va ꝛ p̄ſūā tyrānmo ſicut pz p̄ phōs ꝛ p̄ hyſtoꝝ tāq̄
quoꝝ. ¶ Ca[m] xvi. Q lucrū ī mutatōe moēte ē īmāle

Quatuor ōz īnuſtr[a] ſit quodā[o] rōnū nāz. vtrū p
tū ex pē lucrū ex mutatōe moēte ē quodā ſpēs
li modo iuſtū et īmāle. māle ē ē qubuſdā
mālibo dāmūs ſe implicāē. ſz rōnalia gubernā q̄ ſatis cū mt
to ſenioze redit agī ut aut Oudiq̄ dz moſtruoſū ē et rōt
nāz q̄ res ſteil' a tota ſpē ſiuctū ſiret vel multiplicē[2]. ex ſe
q̄ moī ē pecūia Cū i[2] ipa pecūia affect lucrū nō ex pon
do eā ī mutatōe mālū dānū et ī vſū ꝑpū ac ſ' māle. ſz
ea tā ī mutādo ī ſemetipā ſicut mutando vnā ī alīā vel
tradendo vnā palia tale lucrū vile ē ꝛ preter nāz. p̄hāc
ēm rōem ꝑbat Az[t]. p̄mo politice q vſura ē preter nāz
q̄m māl' vſa moēte ē q ipa ſit īſtrumētū mutuādi dīa
ad māles vt ſepe dcm ē. Cui[2] vt[2] ea homo ipē ab
vt[2] rōnis īſtitutōem māle moēte ſacit ē ut aut Az[t]. q
denarij parant denariū. q̄d ē g̃ta nām. Ad[s]. aūt ſiſtz
mūtādū ubi vbi emp[2] lucrū oz vocare denariū illud q̄d ī vi
tate nōē denarij. et libraē. q̄d nō ē libra et[c] de alīs ſicut

dem sint ante Constatant ꝙ ly̆ no ad̄ ñ mē 2 nois ordme
ptrbare· Unde Cassiodor aut da rezte solidū et au ferr mde
si pualestr de libra et aliquid pt̄ potes mmic· Cōtra ista
rpis nois rostat ee priuil aut legu tribus aut no rpti
q dicat exolus· No pt ḡo noīa legu tribū dic 2 scelestus
i mmuroes efficē· Talia g. mē secta vilare sit rectissima
velle gsumē mme seruitat rpis vide· rnde l' ac sedulare
ratio Constat pus ponder et mesura pbibil' q cū ctra tur
ban· si m tegumtas cū fraude mmittā· Rnsū i lo· supiedt·
ꝙ ou ds disposuit mesura ponder nō fz i mūdo mocte
lucrū no capi· msi fraus insit vel rei rectissimus gnitti· fz
pus declarat' ego deo et mē derogat qui sibi ex hy· com
mercio lucrū captat· Ca· xvm· Qd lucrū i mutatoe
Quos sit modi put ni mocte pcij e ꝙ vsura
vide· quibꝫ alijs pt i mocta lucrata abstz hoc
ꝙ exponat cū i vsu suo nāli· vnq p rezte rnpso
zia custodia v mittā mocta· Alij e vsura 2 e mocte
mutatio pcij modi vel' e· sicij malj· 39 peior· De pmis du
obꝫ scrit apt· methone 2 now de 3o· ꝙ tpe suo tal' merli·
modū sue at adquirer· Quart pcij sit vil et vilipendit hy·
phut phot· p rem ia tactū i pcedenti capto· hoc em est
quodcūq pecuniaz pare· Arte cui rumpsoria vocat abo
lostatica· qd' vulgariter solet dici pictā magnū· ꝙd' sm
mathēus apta q sueat rapponde rei ꝙ ad pōrem opez
pyre pur i exone dmi sicut soleat sm petrū q sueat pisci
tor Et i assignado eam hy· dicat vbi ggo ꝙ aliud e dictū p·
pistatoem quere aliud Hycolonea lucris pecuniaz cuius
Quit em ist plea negotia· q sme pcis aut vre aut
mllatenꝫ exteri pnt· ꝛc· Nam sit quedā artes bēmal
se· q maculat corpꝰ· sicut e cloacarū· et al' q maculat ām
ma sicut e ista· De vsura rectū e ꝙ mala e detestabil'
et iij et istud hē· ex pcedēti sēptuza· Ex mīe restat ostēd
q lucrū sumē i mutuo e mocte ad· pcij e ꝙ vsura· Ds
cazig em tradt· pecuniaz sua ei q reap· voluntarie cū et q
postea pt se excusare ar mde sue mutuū sumsisse et
illud qd dat' alij vltra sortē e extorsit voluntarie rep·

Bz ꝓmeps ꝙ indebita mutacõe monete amp⁹. Symphoniolitane pcauz subditoꝝ qz phibet cursũ ꝓpriũ monete melioꝛ z quã plures ꝓferre vellet hre si mutã. deinde ꝓter mutacõe absqz vtilitate qz ex hoc posset ꝙcedẽ subditis ipe reddit eis pcauz mg bonã Et si fiacat melioꝛe cõ hoc tñ vt deteriꝛe. ꝙ posteꝝ ut tribuet eis mg equalẽ de bona cõ recipeat de alia Et qualit cũqz sit ipe statuet ꝓte ꝓse. In hac g⁹ qz ipe sũp pcauz ꝓcipit ꝛemittũ contra vel ꝓter nãle ꝛpi xpi. ista qd ꝙsto pari cõ ipi vsuꝛe. Bz pcior opinia. eo qd cõ mg volũtatia. vel magis contra volũtatẽ subditoꝝ. Et absqz hac q̃ possit eis ꝓficẽ z ꝓter nãtate pcauz. Et cũ lucrũ semꝛ tatoꝛ nõ tñ cꝛedut nec cõ tutu ꝓiudicabile gr̃ie. multe sicut istud qđ cõtra z sup̃ totã gr̃iatẽ ꝙpoꝝ nõ mg tyrãnice cõ dolose ita ut sit rñ dubiũ cũ pot⁹ debeat dici violenta ꝓd⁹. vel exactio fraudulẽtia. ¶ Cã⁹. xxvm. Quia leges mutãtes monetaꝝ qñtũ cõ expe rñ sint ꝓmittende.

Aliquoties ne pcig eueniat et ꝓ stadalo deuitãdo ꝓmittit. ꝙ gr̃iate aliq̃ hic sta z mala ꝓhibẽ ira pub⁹. aut qñ cãa ꝓ aliqua nãtate vel oꝛ tunitate ꝓmittit. aliqua negociatoꝛ vi l' sicut cũ ꝛis ꝓpꝛia vel cãa ꝑua sicut cõ vsura. Bz de tali mutacõe monete ꝓ lucro accipiendo nõ appaꝛet aliqua cã mundi quare tñ lucrũ malũ debeat aut possit cõmitti. qm ꝓ istud n' euita stadalũ bz poꝛ q̃ndã. vt ꝓz ꝑ ix. xm. cã⁹. Et mitia ꝙ quemcꝛa inde sequeꝝ. quoꝝ aliqua ita tacta fuit et tad⁹ alia vi debrm⁹. postea. Nec cõ aliq̃ nãtas neq; oꝛtũ tas hoc faciendi neq; ꝓtiꝛi pub⁹. cõpedie. Cũ ꝛei mi manifestũ signũ cõ ꝙ mutacões hm⁹. fuit nouiter ad inducẽdũ sicut tactũ cõ ꝛa⁹. ꝓcedẽti. Nup̃ cum sic factũ cõ ꝛi multis boꝝ aut regnis olim vel mo ꝓsse gubnate. nec vnq̃ ꝛep pen⁹ hystoꝛiã q̃ deh⁹. facẽt mẽtionẽ h⁹. excepto ꝙ q̃ndã epla Cassiodoꝛi scꝛipta nom̃e theodaci regis italie vna ꝙ una mutacõe modẽte ꝙpondẽ facta. diuꝛsis ꝛep hendi⁹. et multũ efficaciter ꝛeꝓbaꝝ. qua quidẽ effimeꝝ fecerat ꝙ quibꝰsdã stipendiaꝛijs ꝓsoluendis. Vnde ꝓdecꝰ ꝛex

Boetio de hoc scribens inter cetera dixit. Quia pp prudeta
vñ laudibz eruditi dogmatibz scelestē sibi sotietate a consortio
vitali exinat. ne min' sit appetibile aliquid de illa vtegitate ꝓ
ducere Et quibusdā interpositis. Nisi qñ mutuatū ēte
no debet qđ laborātibz dei. ꝑ a quo acto fidei exigitur. expesa.
minuta ꝑsteꝛ. ꝛc. Si bo italicus seu rōm finaliter tales mu
tatōes fecerint sicut vidēz exequendi ꝑtm mocta veteꝛ qm
reꝑiēz vel ꝑs. hec forte fuit vna de causis q̄re corū nobile
dominiū deuenit ad nichilū. Hic iēz ꝑz q̄ iste mutatōes fa
mode fuit q̄ de nā sua no fuit alienate. ꝓmittende.
xpiāe de qubusdā sequentibz transeūtibz ꝓmpe q̄ sequi. ex
Multa et magna sequeꝛa. mutatōe mocturū.
Quia. ex tali mutatōe mocturū. quor alia ꝓmpi
tur ꝓmpe alia tota gñaliē et alia magis ꝑtes
regni. Unde breui tpe mup trāscurso q̄ plurima talia i regno
fuerāt vsitata fuit exortū. Aliqua enim nā tacta fuit am. q̄ hi
expedit reuocare. Primo enim nimis detestabile minus tirā
e ꝓmpi fraude q̄mittē mocta falsissime aiam vocare qđ
no e aiam et libra qđ non e libra. et sic de talibz ꝓus pōit
pm exm captus. Preterea sibi indebit falsos mocturos ꝛ
denare. Quo g. sans pt erubescē si repiaꝛ. eo qđ ia.
debet turpissima morte puni. Item magnū scandalū e si
cut diceba. octa. ra. et vile ꝓmpi q̄ mocta regni sui
mig. eode statu p manz. ꝛ de die in diem varia. et q̄z
p uno loco plg valet q̄ in alio p eode tpe. Ite repiēz igno
raꝛ. diuitibz hoc ipibz vel mutuatoribz quibz valeat
hoc minimum vel illud. et oz mocturi seu emē vel vendē
mocta seu alterari de pno ignoꝛa oig nāz ꝛ sic rei. q̄z ce
rtissima nulla e certitudo ꝛ potig incerta et ordinatu
gsusio e vtilitatū ꝓmpis. Ite abusiū e penitig et a lice
mā a regia nobilitate phibē turpi vē et boe mocte regi
in et excupiditate ꝓpē mo cogē subditos ad vtēdū
dū mig bona mocta quasi velit dicē q̄ bona e mala
et eqūso cū talibz dem sit a dño ꝑ ꝓhiz. Deinde bonū
malū malū bonū. Et iteꝝ dedecus e ꝓmpi vti veteꝛi
ꝓdecessoꝛes suos. nā q̄ ꝛ tenet. eo dmo precio homo

zaire pruetes. Ipe aut pgenitor detrahe vide. honore.
qñ moetā cerā abrogat et sñt eā nō cor ymagie sm̄de
et loco moete cuuce quā sibi stabrauerāt sacit moetā e
meā ipte. Ad vide. figuratiū i. g. dḡi v. le. qp rex io
boā abstulit sruta aurea q̄ fecerat pr̄ eiq; salomō pq̄bo
fecit sruta enea. Ad quoz robora pdidit ap̄z ptes ppli
sui pco qp ipe voluit pm̄o nimis ḡuare subiectos
Ad. aut rex nimis dz abhorre tyrānica frā ry mei est
imitanda tal' vt pdcm̄ e. q̄ eēa e. pudicia bil' et pcu
losa p tota posteritate. i regali sicut i sequētibz diffu
sius ostende. Ca. xx. de alijs ingredientibz totā sol
Rtei. mlia ingredientia ex mūde tate tā gentibus.
moete vemētia q̄ tota ḡstrate respuit. vñ e qp plus
tangebat. ra. xv. p̄mpa. qz vz p̄nceps p hoc p̄o R
ad se trahe q̄si tota pecūiaz ḡstrahs z minus depāupri
ze subiectos. Et q̄admodū quedā eḡ studies romīe sūt
alīs periculosioēs cos qp sūt mīg sensibiles. Ita tal' exac
tio q̄sto mīg p̄ap̄. tāto periculosiq; exp̄z. Ro emīa ruto ḡf
gr̄uamē rp̄ig p̄ap̄ vel sentt. a ipso sicut p oīa alia
rollēdz z tm̄ nulla se tal' pt ee ḡuioz. nulla gmaioz et
nulla maioz. Pur q̄ aurū et argētū pp̄ tales mutacoes
et ip̄eriosa noes mīozan. i regno qz no absūte custodia
de sciū. ad exteras vbz reurq allora. hoies ei lubetiq ro
nēi. sua moetā portare ad loca v. ea reduc magis ve
lere. Ex hoc i. se qm̄. diminuto matēie moetaiū in
regno. Nulli de exō regnō aliquones q̄ facūt et assert
silez moetā i regno z se attrahūt sibi lucrū qd̄ rex ille
reddit hīe ad. eaq̄ forsitā ipa moete matia i pace co
sumi. fundendo ea z reflundendo toties quoties solet fi.
d̄ mutacoes hm̄. exp̄en. Dic g. mā monetabit triplū
tei. minui. ona sloe mūtionū pdcm̄ g. no p̄t vt vide.
logo tpe p̄mane vbi no exubeat matia moetabilis
i minerīs vel aliude. Ad tande p̄nceps no habet vñ sacē
posse sufficiēter de bona moeta. Ite ppetuas mīoes bona
metallorum seu dare mīles de exteraneis regnis ref
sūt ad illud assean i quo moeta sit minui qm̄ minacoes

Cap. xxi. De alys specialibus

reps ꝑ tales diu si sic nocez et sophisticacez mocacõ
dat malis occasionem fraudendi falsa mocata. aut q̃ nõ
c̃ obtra ostiam eoꝝ ꝓpriam falsificãt expedio appꝛet ea
q̃ vita sanat ꝓpreps. aut q̃ eoꝝ falsitas vendita alto de
plendi. z pnt sacrilio z plia mala hmõi sibi ꝓpter
q̃ si sz cuiret bona mocta. Preterea istius diuinitus q̃ si mira
bilez ꝙ plexitatez obscuritatez erroꝝ i extricabiles. dif
ficultates cumdat i ypok exponit et i recepit Oriũt. mde
et materie liticionũ et vane q̃es male ꝓpunctes debi
toꝝ sententes i ordinandes. abusiones ꝙ plume et i quici
etiã mlta q̃ nesciem explicare fozsa quibusdã emigtis
pius maiora et deteriora. Neq; mirũ q̃ sciat aut ago. Deo
i quiescẽti dato mlta sequũ. z hoc no e difficile vide. ¶ Ca.
Quãxn ꝺi gitas ꝓ sacrãtles mũdes monete.
Si mocta sit gitate vt ostẽsũ e ca. vi. videt ꝙ gi
tas ipa possit de ea ad libitũ ordinare g. ea ꝓ
quolibz vsuare z sup hoc cum ꝓceribꝰ placeat et de ea facere
sicut de re sua. maxie cum sit ꝙ i guerra vel ꝙ i redẽptione
sui ꝓpriꝰ de captiuitate vel alquo tali casu fortuito
ipa ciuitas indiget vna magna pecunia. Ipa cum hic
possit ea leuare ꝑ mutacoez mocte ner et obtra mũ
aut sicut vsitat exquochor. ꝓceꝑt. ꝓpreps sz i ipa gitas
ty e ipa mocta. ꝓ hoc cum ressarcet ner habẽt. si lom
bardi ecclie ꝛoes plus sancteq; mũdos mocte. ner solũ vide. ꝙ
gitas hoc facere possit sz e ita ꝙ hoc debet. exquo mercatores
rollaꝝ qm i talu mutacoe cigis gitat videnꝛ. quinq; oes bone
rondi coez i aliqua talia seu rollaꝝ ita i breui tpe mltũ
lucri cãsent sz nõ sibi ad rolligendũ et distribuendũ seu
assignandũ sic occupatoe mltoꝝ z sic sz fraude rolligẽ
tũ et plus expensis. Nulla ex ꝙ magistratu magꝛ equal
seu ꝓportionabil' q̃ sere ois ꝙ ꝙ ꝓt ꝙ soluit et ois sm seu
quãtitatẽ mag ꝙ reptibil' seu sensibil' i no magis portabil'
sine periculo i rebelliones et ab sz minuere ꝓpi. Est ea
gratissia. q̃ neq; eccl'a neq; nobil' ab ea se ꝙt ꝙ priuilegiũ
de valia eximere sicut multi volũt de alijs rollectis.
Vnde oriũt. multe dissencoez lites scandala et ea multa

quemetia q̄ venit ex tali mutacōe moete ⁊ gr̄ ⁊ mū p
dr̄o ⁊pa pt & dz ſ̄ p̄ p̄ p̄am ꝯitate. De iſto aūt ſaltuor me
lioꝝ iudicio m̄ videt ad p̄ns ſit poſſe dici q̄ vz aut illa ſu
ma pecūie ꝯtenta ſi diget tranſſēda &. et exponeda ⁊c
motis phis et inter gentes aū quib⁹ no ſit ꝯtracto ſit et
tāta &. q̄ mata moetabil' ex hoc dn̄o cēt nō bilit' mior
⁊ iſta ꝯitate. Et iſto caſu poſſz ſ̄ rollā p̄ mutacōez moete
ſ̄ mā vel ⁊ mixtione. q̄ ſi ſiet aliter talis mutacio de pḡ po
teſtis p̄ cām aſſignā ⁊ ſm modū ꝓtin cā. xxvm. Et ro ſua
p̄dā no ſit ita magna vel ſi taliter exponā. quoniz ſit
q̄ de mata moetabili n̄ ſit dn̄ nō bilit' mior ⁊ ꝯitate. p̄
ſtud dico q̄ preter ⁊ q̄cienta recepta ⁊ p̄ſtin cā. ord' ſe
queren. pluza ⁊ peiora. ſ̄ ſimplic explicata de tali mutac
moete. ſ̄ de mirabilia rollā. Et poſſz ſ̄ ſequi. primū ne tā
de p̄ncipe vellet hoc ſibi attribuere et tute reuertēn. ordi ⁊
q̄cienta p̄ſtin. Nec oſtat 18 p̄a ⁊ qua dicebā. q̄ pecunia
ē ꝯitatis. q̄ nec ꝯitas nec alq̄s iuſte pt abuti re ſua aut
vltra vtr ea ſicut facit ꝯitas ſi taliter mutaret moetas.
Et ſ̄ fortē ꝯitas ipa qualitūq̄z faceret ꝯitas tale mūacōez
tūc moeta cām q̄ p̄ius reducēda ē ad ſtatū debitū et p̄ma
moete ⁊ reſtare dz capho luzi ſup vba z moetā.

¶ Cā. xxxz

Sing⁹ arguit. q̄ p̄ncipes poſſit mutare moetas.
Dicit dici q̄ ⁊ ita vr̄m. ſi ordo ſit p̄ncipis. Ipe g⁹ de
moetis regni ſui pōt quātū et qualiterz ſibi vide
expediens tam pe p̄mmoete vel ſtāte mūtate ſeu p deſe
ctione reipub⁹ aut p̄ncipatꝰ ſui regni. ex quo ſibi rolligē
penūas p mutacōez moete ē valde gremēs et ydoneus vt
placet. p eādem ſit ⁊ m⁹ predēt. Nec aūt ſuppono q̄ p̄n
ceps non poſſit taliter mūare moetas et tm̄ e mo mitū
ſup hoc ſumē de iure ordinario vel cōi tm̄ dicē. q̄ hoc ipe
poſt facē alio puncto iuris. vtputa priuilegio ſpeciali a papa
vel cēa vel ſpatore rōno. vel ex aditate olim ſibi ꝯ
redite ꝛc. Ipe poſſz ꝯtra mitā ſuā. Ipe moetas ē ipius ꝯti
tus vtpz ex cā. vi. et ipa pt eā ſic mūare vt dr̄m ē ⁊ cā.
predēt. g⁹ ipa ꝯitas pt aut potuit auēt tale mutacōez
moetas p̄mpſi grede ⁊ ſerpāz ſpoliare iure ordinatos

et mutacoēs mocte ꝛ ꝓte mocte ꝑmi priuat̃ ab eo re
prenda quo vellet. Ff. ſi de iure q̃ ſpectat ad ſtatū
ordinare de mocte vt dr̃m̃ ē ſepe ꝛ ipa ꝙ diſcordia
multitudis no potuit q̃eniri ꝑ vim̃ modū. ſic ne ipa
potuit ꝑ hoc rondeſtend̃ q̃ totalē diſpoſitio mocte extuc
et de reto ſtaret ꝑ ꝑmiſſa voluntate recte ſic ꝛ ap roc by
ipe ra pet et emolumētū ꝑ mūdē ſeu ordiā mocte. Ik
2m. ra. dicebā ꝛ q̃ rta penſio dr̃ ē taxata ꝑ factione
mocte ꝛ q̃ de ꝛ ſup illa penſione ꝑmeps poſt ꝛ debz aliq̃
habē g̃. paz roc dr̃ hic vel cāpē ſup hac plg ꝛ plg et
ꝑ q̃ns tm̃ ſeruit ꝑ multitudem mocte g̃. eod mo ꝓtales
mūtoes ꝓt id emolumētū leuad. Ik dr̃ ꝑmpe hic reddi
hūs rectos ꝛ magnos ſup q̃ſtate. vnde ipe poſſit teme
ſtatū nobile et honeſtū ꝑ ut dicebā q̃ſtra ꝑmpale
ſiue regiā maieſtate. Dr̃ eciā q̃ſtu reddit̃ ſūt de dr̃i
mo ꝑmpis ſeu de iure ꝑpo regal. Poſſit
ē. 3ꝝ q̃ vna et magna ꝑ ſtoꝝ reddituū olim fuit
aſſignā ſup ſtm̃ mocturū taliter q̃ licet ꝑmpi luctā
te mpe mutādo mocturz. poſſit ē et q̃ iſto dēpto rep
dūm reddit̃ ſufficiēt ꝑ ſtatu ꝑmpi ꝓt mcti. Delle ſ.
bi amouē ꝓtate mutādi mocturz ē rōna hoīez reg̃
attēptare ꝑmpe exhēreditāc. nec ipm̃ deputare
a ſtatu debite mag̃ſtice deſtrūc no tā ꝙ iuſte q̃ ē ca
vitupabiliter ꝑ totā q̃ſtate q̃ā no decet hic ꝑmpe
ñ excellēt̃ ſtatu pollēte. Ca. xxxm̃ Vtrū ad pdā
Quāmz ſ ſoluēde ꝑ. argu et grāu. ꝑmpal
mcti ſortē multe difficultates poſſet obuia
re. ſcīm̃ tñ ſeudo breuiter ꝑ mūc ostendit
ñ ap ne ꝑmeps fingēt tale mutatē ꝙ ñ ne ſtaret
fingēt tyrānū vt dr̃. Dr̃. determinādū ē ꝑ q̃ſtate aut
ꝑ valetudē eiq̃ ꝓte expſſe vel tacite. q̃ qual ꝛ q̃ntā me
ritis emineat. Expſſe dico q̃ ad hoc dr̃ roggatu rō
tis ſi aſſit facultas. Tacite do ſi fuit ſe ſtia mutas q̃
ꝑpto grauāri no poſſz. et tñ cuidēs q̃ poſtea appareat no
tore. Iuſte ei ꝑmpe licet alicui ꝑ rape de facultatib⁹ ſbditorū
no ꝑ mūdē mocte ſz ꝑ modū mutuū. Req. pg. ſa nce. ē.

testatum plenius. Ad ad. tm dr. q̄ princeps pt hmōi priuilegiū
mutāt moctas. p̄mo nō intromitto me de pte. ipē ſ̄ puto
q̄ mult̄ hmōi cōcesserint nec tñ credet q̄ ſic ipe dict lucrā sua
restringendi quia multū bn operādo meruer. ac ipe. De ipatōe
aūt cōmodo q̄ ipe milli principi potuit vnū priuilegiū dare
ſtruendi i. q̄d ſubmict nō licet ſicut nec tal' moctē mutare
vt p̄z exp̄ius dict. Dr̄ gitate cīa dr̄m et ra. xm q̄ ipe nō pōt
mutare moctas nisi p̄ certo tpe. Et tūc ſ̄ ipa gmittet principi
hoc limitata moctā ibi habili q̄ ex cōi ra. et alias appōret ratōe nō
ſtaret princeps tñ p̄ncipal' auctor. ſ̄ ſic ordinatōis pūbē exe
cutor. Ad aliud aūt dr̄ gnr. q̄ gitas nō moctā ſe posſet
spoliare suo hre et i. totū principi tradē nec totū ius moctē de
uoluere ad principē p̄mo vide. nisi p̄ hoc nisi ſ̄ret cōitas
bn cōsulta nec cīa sibi licet quōdlibz mutare moctas aut
male vti re sua vt dr̄m ē ra. xxxvi. Ite gitas tenet q̄ nō. e. liba
nisi ſtrenter. ſe redigēt i ſeruitutē aut ſe subiicēt iugo tyrā
nice ptatē. Si g. ipa deceptā aut minus tēre ſe cōtēta
credat principi tales mutatōes nō adiectes inuenēta q̄ ſe
quiet. et hoc ſeruāt ſe fidē subiectōi ipa p̄ hoc ſtatū aut quo
libz remotare. Ite res q̄ spectat aliquā quasi de iure nāli q̄z
nō pt adalteri iuste tñſferi. Si aūt p̄tmet moctā ipi li
bē gitati vt patet p̄z ex dictis p̄mo vi. Sicut g. gitas nō
pt cōcedē p̄ncipi q̄ ipe haberet auctōitatē abutendi re
ebus cīuū quibus p̄z uoluit. ita nō pōt ei dare priuilegiū te
le moctā q̄. ipe nō possz nō mutare exigendo tale lucrū ſi
p̄ mult̄. re moctā. ut patet p̄z ex dictis p̄ decē lib̄ dictis. p̄ h.
p̄z ad. q̄d addebā. vltīo de gitate non cōcordi cū dr̄ma tōe
moctē q̄ pōt cōdescendē q̄libt ad hoc i p̄ncipis arbitrio.
Dico q̄ sicut q̄libt ad aliq̄ et ad ipe. ſ̄ nō sibi cōtrahendo p̄
le tantū lucri sumendi sup debite mūtoribz sup dotis. ad. ad.
arguentū sumptū expēsar. vn. de hoc q̄ princeps pōt aliq̄d emolu
mentū hmōi sup moctā. Vnde. ſ̄ manifestū q̄ hoc ē quasi q̄dam
pēsio pua et limitata q̄ non pt grauibz tangere p mutatōes
p̄dictas ſ̄ stare ſme mūltōe q̄ti. Ad ad. cōtrad. q̄ princeps pt
hmōi reddit et dzhnt̄ nūrgymsiū et hōesti. ſtatū. ſ̄ isti
reddit p̄nt et debent alibi assignari et alit̄ ſtuuz p̄ p̄mū

roces debitas q̄ubꝫ tāta mala et tot ꝑgnerentia ei⁹
ſtaut oſtenſū ē an· ꝓdato eiā q̄libꝫ ꝑtio iſtoꝝ reddi
tuū ē ſiue mōetā· Ipa tñ dēt ē recte et determinate q̄ſtitu
tiꝫ· ſicut ſupra q̄libꝫ mōetaꝝ· duo ſolidi vel
ſic· et hīc iſtud ē abſq; q̄ſtiōe mūtoē ſiue lucri augmēto
ꝛrracionabile et enormē q̄d ꝑt ꝓuenire ex dete ſtabilibus
mūneribꝫ ſepe dictis· Dequibꝫ omnib⁹ ſatis· ꝯcludendū ē q̄ ꝑn
ceps nō ꝑt eis ſtatē aut ſalutarē· lucrū ampē nec de huiuſmodi
ſeu ordinario· nec de ꝑiuilegio ſiue dono ꝯceſſione ꝑncꝭ
ſeu q̄ſtibꝫ alia auctē ſeu tālo quotiēz mō nec ꝑt ē de ꝓꝓ
domīo aut ꝓ q̄libꝫ ꝑtinē· Ite q̄ iſtud ſibi de negocio nō ē ipz
exhēdū nec aut maieſtati regie cōtrariū ſicut mēdaces falſi
loqui adulatores ſophiſtā et reipubl̄ ꝑditores ſuis ꝑncipib⁹ tenerē· hoc nō ſtatē ipē nouit nec erē· hīc aliquā ꝑ
ſonē ſiue dom̄i pro abſtinēdo a talī abuſiuū exactiōe· hō
ēt nō videē· aliud ē n̄ ꝑtiū redēptionis a ſeruitute q̄d nullo tēꝑ
aut loco ꝑncipes debz a ſubditis exigē· Ite ſuppōito et nō cō
ceſſo q̄ ipē habēt ꝑiuilegiū rapiendi aliquid ſup̄ mōetā ꝓ ſa
tiendo ei⁹ bonā et ꝓtegendo eā ſ̄ eode ſtatu ad⁹ ipm debēt
tale ꝑiuilegiū ꝓdē ſeruū ſ̄q̄ tñ abutē· q̄ ipe mutēt et
ſalſificet mōetā pro ſuo lucro nō mīg rapide q̄ turpiter·
a detūpcōe· Ca⁹ xxv· Q̄ tyrānus nō ꝑt dom̄ari ē·

Vtiſte duobꝫ ꝯcluſis mētēo ꝓbāde q̄ exigē penā ꝓ talēs
mutacōes mōete eſt ḡ honeſtꝫ regiū et ſpūdicū tocā re
gal' poſtēitate· Grendū ē· inter ꝑnatū regis et ty
rānū hō mēt ē· q̄ tyrānus plꝰ q̄rit et ꝓdigal'· g modū ꝑti
cē q̄ ē ſubditoꝝ· Et ad hoc mīt· vt teneat ꝑhm
ſibi ſeruiliter· ſibi ingratū· Rex aūt rōnāb⁹ vtilitatib⁹ ꝑua
te publicā ꝓſpet et ſup dicta ꝑpēdēt et cēſaz ſuā dilig· bonā
ē et lib'tatē pub̄cā ſubditoꝝ· et hīc ē vera vtilitas z nebilitas ē
ꝑncipāle ē dominiū tālo ē nobilius tālo melius· q̄nto eſt
magis liberoꝝ ſiue melioꝝ· vt aūt ait· et ēo diuturnius
quo ſtabilius ꝓpōito ſtemo regis ꝓſpicat dicte triſſiodoro
ſn̄ptia nmperādi ē amāde q̄d multe expedit· Quondā ei
regnū ſ̄ tyrānide Bn· nō log⁹ ꝑ ipe tuſtodit q· ꝑ ph⁹ ad
dūſionē tirāſlatoēm cui⁹ ꝑdicōnē ōmoda ſpatiꝫ mīx

me ꝑ regnoꝝ tpata et remota a tumultuarijs vsibꝰ horꝝ
gustu hoc modo et nã liberu no seruu nec sub tyrãnide ꝑ
gsuetudinẽ ꝑdurate quibꝰ seruitꝰ facit ꝑ expedientꝝ diuꝝ
tãa et oppssio tyrãnica sil'r violeta. gꝰ no diu pmanebit
qꝫ plant. Nã. aut Violeta citissime corrumpꝫ. Vñ. Tullius
ꝙ milla vis ꝑ zelu talis ꝙ pmẽte mente possit ee diuꝫ
na. Et se. ꝑ tragedias ait. Violeta neq ꝑ pacis tumult
modestia durat. Vnde ꝓnapibꝰ desiuit ꝑ habeat dns ꝑ
.xpti. dies q ꝑperabãt subditis nã crudelitate et potẽ
ad. aut ꝓpositã aliter declarã. aut cum plutarcho ad tyrã
nid imꝓcatẽ ꝙ respubꝫ est corpꝰ qd dã qd dns membra
mis instruꝫ brachio ala. et sume cõstatis exigꝫ mutu et re
ctꝫ. quoda modestia regnãs. Est ꝛ respubꝫ sue dignu sue
qd dã corpꝰ humanu. et ita valt ar. d. politice. Sicut gꝰ
corpꝰ male disponꝫ ꝙn humores exorbitãt. fluũt ad membra
membrũ ita ꝙd illud membrũ sepe ex hac mutatꝫ. et mutatꝫ
grossatꝫ. relictis expectatis et mutuis cultu nutrit tollitꝫ ꝙ de
bita ꝓportio neq; tale corpꝰ pt diu vivere. Ita gubernãtes
de ciuitate vel regno ꝙn diuitie ab ipis una pte attrahũtꝫ
vltra modu. Ciues neq; vel regnu. q; principes ꝑtinent
hoc ad subditos ciuitu ad diuitas potestã et statu eno
ter ꝛ respectu tuc debent sic vno hoc q; caput ẽ tã magnu
tã grossu ꝙ no pt a reliquo debilꝰ corpe sustẽtari. Quod
modu g. tal' hoc no pt se ꝛmanere nec sic diu vivere ita nec
regnu ꝑmanẽ potit q; princeps tirãnꝫ ad se diuitias ꝑ exces
sum trahit sit ꝑ mutationes modeste vt patuit ex. xpo. Sin su
mit ꝑ motione voluntatis placet nec delectat equalitas
et ꝛequalitas minima vel indebita totã gubernãtiã destru
it et deturpat. Imo requirꝫ ꝓportionabilitas equalitatis et gm
matis ꝙ ꝓcedente emisserit ten blandi modulamina
thori. Sic etiã vnusquisq; ꝙ ad debitas ꝓtes ciuitatis ei
tuas possessionu vel potẽ. no gaudet nec ꝛsonat ꝛ et
minima dissonantias ex monã ꝛ reipubꝫ dissipat ꝛ corrumpꝫ
Vt ꝙ arist. d. politice. Quousq; corpe ꝓnceps q; ꝛ reg.
velit tenor et vox ꝓnci. ꝙ ꝛ tibia ꝙ magnitudie excedat
et ꝛ reliqua citharis dissordet regal' polite dulce melos

tuc ẽt p turbatu· ℍ q̄d' ꝑm aꝛ. rid'. ca. dñi mter re
ffe et tyrañu· q̄z tyrañꝰ wł ee potetioꝛ tō gitate ruꝑ
sidet uoleter· Regꝛ bo bꝓtia ẽ taliꝫ modeamne tēpa
ta' q̄ ipe maioꝛ alz potetioꝛ q̄i aliqs eiꝰ subdituꝰ· ẽ tñ tō
ꝑa rōitate ifeioꝛ biby z opib⁹ et' ꝑ medio rōstituty·
Ez q̄m ꝓtās regna gsteꝛ z leuiter tend' tēmaiꝰ· iōmō
ma rautela adhibeda ẽ· et puidꝰ custodia· ymo cū
tissima et ꝓncipal' studi' requiꝛ· ad eā· ꝑsuadā me
laba· ad tyrañ mō' ꝓnpue ꝑ adulatoꝝ fallacias q̄s ꝑ ip
ipe ad tyrañā ꝑpulerūt ut ait Aug⁹· ꝑ eā sicut ꝑ
le· hest le· cauꝛes ꝓncipū simpli· ex q̄bꝰ nā alios esti
mātes ualida fraude decipiūt et eoꝝ fuggere stoiby re
gū studia depuan· Ez q̄m eoꝝ ciuitate erut exhoꝛtāte
difficile ẽ· ipe Aug⁹ dat aliā sgulā ꝑ q̄ꝫ re gnū ꝑt lo
go bꝓ gꝛuau et ẽ q̄ ꝓnceps mł nā amplisicet dñm
ū sup̄ subditos· exactiones raptoꝛes nō fiāt· lubꝫtes
eoꝝ dñiat aut forebat mēe eoꝝ ipedīat nepꝝ oti· pleitudie
ꝑātes ꝫ poste· legibꝰ et ꝫ suetudiby ꝛmittā et regu
leā· Decima ei aug⁹ fuit iudicꝫ se ui ꝓnā ꝓs aduꝫ
tioꝛ rēmigueda· Aug⁹ addiat exm̄ de Theopopo lacedo
moꝝ rege q̄ ꝛ multas ptātes alz tributa ꝑ to ꝛmisit
Ab amicis oꝛibꝰ ipōit ꝛpe q̄dā· vobꝰ plozāt alz ꝛppe
rūt turpe ẽ regnū mōꝛ emolumtu filiꝰ traditiōꝝ
ꝓ suscepisset a pꝛe ꝛnt dicēs· Tirado diuturnꝝ· Odm̄
dicaulū· Oꝑtā pondꝛis vm̄ et ꝛpalatiꝰ regnꝰ luꝛs
amicis de pmgedū· tradꝰ· q̄ut diuturnꝝ ac si dicꝰ ꝑ q
aliꝰ regnū diuturnoꝛ tpꝰ ꝓ sit dñiū· mō' ecuoꝛ po
testate· Et re ꝑ q̄ ꝓ Salomōe ł· Et si roboā de q̄ sup̄ me
mīm a pꝛe suo salomōe regnū sic ꝓpōit ꝛe repsit et
temuit· mūp̄ dero de duoden tribꝰ isꝛl' ꝑdidisset nec sic
ꝑcauit suus· Cui' xpōr ꝓpter q̄ astu se me tuū ꝛduce
ꝛmandā ad libcoꝰ tuos et reteꝛis stultitiā et sanes ipe
ꝛū ꝑ baptiū· Hic i' ostensū ẽ q̄ dñm q̄d ex retro ꝛ ty
rānide ꝛtur oꝛ q̄ re leuiter ferā· ¶ Ca' xxvi· Ez

Dꝛapelue ex mūdiby modꝫ ꝑ iudicat totꝫ re
Et laudē ꝓpono q̄ mūdeꝰ ꝛ gtā potestatē·

p̄dē ſuit rōn·a honorē regis et gr̄m regio pindicat pq̄s
tra p̄mitto p̄m̄e q̄ i.d̄ ē mi rege inuiolabile et ſuccēſſo
ribus ſuis pindicabile pq̄ regnū p̄dictū dispon̄·e erat et
ad alienigenas transferā·ner rex pt̄ ſcte dolē vel flē qui
cōt ſ̄ felicē ita miſerabil'r p̄ negligētiā ſuā erat p̄ malū
regnū eiq̄ aliquid ſiēt·vnde ipe vel hēredes ſui p̄dēm rēg
nū tot ſtrucby auctū tāto ipe gl̄oſe ſeruatū nec nō ſ̄ pculo
alē ſue gl̄oſe ſiēt ſi eo deſectu ſui ꝑdm̄ tot pēſti
lentias tot calamitates et tātas ·q̄ot et q̄ales ſolēt accidē
ſ̄ diſſipatōe ſue trāſlatōe regnor·. Credo ſuppoſito q̄ p̄ty
rānizatōe regnū p̄dictū exponā·ſicut declarauit ē ī cā·p
cedēti. et q̄m ſicut ſ̄ cēm·ſcribi·regnū a gēte ī gētē trāſfer·
p̄ ī iuſtitias et ī iurias et gr̄uelitates et diu̇ſos dolos tyrā
nos aut ī iuſtos et aut ī iuſtā ē ad hoc cām̄ vt ad ꝓpaga
dē ſcte dēi Alb̄ti q̄ ſ̄ tm̄ de gr̄auerūt ſtrāgenas liberi reddi
q̄ voluūtatē ſ̄ui ſiēt·. Ideoq̄ ſeruitꝰ eis ī pena durare no
poſſit·q̄m et ſi magna ſit tyrānorū poſſeſſa ē tm̄ lubrica ſ̄b
ditorū reddit̄ violēta et adūſo alienos inualida·. Quintō
gr̄. dnos ſtrāce ad hy·. regnū tyrānicū quoniā nō tribuent
ipſi regnū magno diſcrimini exponēt et ad t̄rminū ꝓpa
rent·. Sexto cū regnū ſtrāce gr̄oſa ꝓpago tyrānū ſuccedi
rit·nec ſeruiliter·ſubiici gallicis ꝓpo q̄ ſuenit·. Septimo
ples a p̄ſtima vtute degenet p̄ nil dubio regnū p̄dēm·. Octo
ſuppono tāq̄ ita p̄batū et ſepius repetitū q̄ rex pe vel angel⁹
tū ſuū p̄ multoꝝ morte ē ſtim̄ dolosū tyrānicū et iniuſtū ita
hoc ē nō poſſe gr̄ mutari ī regno p̄d̄ q̄ inde regnū ita nō
ſit quin ad alia multa ī tyrānidē vtū·. Non nō ſolū ī ſuccē
ſiua ſequūt̄ expoſito·ſz oz q̄ēdā alia mala ē p̄ua alia tēpo
raliua·q̄ hoc nō p̄t a vīs tōſuli q̄ non ſint ī rēpore
corrupti atq̄ eidē ſtrudē et neſtā tyrānicā q̄ſuēdi
p̄ritū vba vidēn·. p̄mapi ad hoc mēl mari caut poſſe·. Ter
ro aut ita q̄ ī crollitēdo q̄ies p̄ q̄ā regnū dispon̄·p̄di
ctoī tēpꝰ ē p̄iudicabil'r regi·ſz hoc ē p̄ tribu 2 q̄estū
ex hēditatibꝰ ſuis et hoc fiat p̄m̄ ſuppoſitū et ī tyrānidē et
hoc fiat ſm̄·. Sadly·. vlt̄· p̄ multimodo molēte vt dt ꝑ·. Ign̄·
exactio q̄ ſit p̄ples mūdēs ē gr̄a honorē regis et p̄u

dicta bil' tota posteritatis regali' q̄d' ēat ꝓbādū. hꝫ i2 ꝑmi
tissime a sede hac sint z sibi reuerētie ꝓdēti. Nā sꝫ
Xp⁹ multa negotia plerūq; fuit dubia et ītrā. Sic⁹ i gi2
amice Britannis diemēde hys dñs voluit rōndere aut to
ta turba bibē bistarnet Et si male loquuntur sit testimoniū ꝑhi
beat de malo. Et sibi roc me ipē videa2 gratie z voluntie
g dēntie q̄d' nō ꝑt efficaciter ipugnare.

Explicat tractatus de gmutatōe
modar⁹ ꝑmanū Io Brale ꝓbi.

Incipit tractatus de Imperio valde nōbilis.

Entes hom dñs ipōmate Brutby dez
arrogātia et odiū adulatorez nāl⁹ despi
ciūt ꝙ q̄d vt ipsa ꝓpria vice dñatoris ē. pz.
Ego hūl⁹ et pcūtus exopto arrogātie vi
tū detimāc. Nullateng enā si ꝑtes stez
stendē velle ornate ꝑnobis ꝓpto simplicī narrati
oē gtēto me enā adulatoris macula contrahere gsue
ta benuolētie raptatione ꝓpio ꝑmitto Ut ei
sinceritate vte ꝓrogatiuas et mēita laudibus extollez
forsitā adulatoris mētū nō euadez set io pz⁹t vec be
nignitas q̄d nec simulatoris demulcet fallacia neq;
narratē ꝓuocat simplicitas. Non ꝓsona sz affectū stude
bis respiciat nec ꝓdulgeat ipsius et crudaneq; que amo
ris ipatia ꝛ zelo domꝰ dei facē nō ꝑmittit. Angelig ēt
puto ꝛceptū aliq̄d vel ingeniū ponē dū thū veritū sit et
vtile qua velud cāms mutꝰ penitꝰ n⁹t loq; aut Otomachā
te sanctia quutꝫ fingē. q̄d sit sīm diuile vel nouiū

Ipsiꝰ vacante sede ꝑ mortē Oct. ꝑtis d. Nycholai
ppe tiꝫ. dū ego ꝛdigno ꝓtor ꝛ nūtate vtebiēs
sacrosanctū corpꝰ et sāguinē dñi nr̄i ih̄u xp̄i gsiderem
habuiq; ꝑmaūs libz m vnaꝫ ad hō. de Capla Romā ꝓ.
gmedatū. Et nō ad illū lōgā rancōrē ꝑcepisse ꝙ Oct⁹
ostia ruthō. orac gsueuit ꝑ dñi sancte z pregeat alms

orthodoxus · Memoria qd̄ fuit ante ut oportuit &
dignitate regie memoriā nō fuisse neq; h⁹ raul⁹ scriptor
negligēt⁹ sit nec arbitror cū eiusdē⁹ defens & libris
religiosorū et sanctorū clericorū alia tpā & urbe quā ex si
multitu⁹ fuerunt · Quorsus vehementer ob stupui
recognitas qua⁹ olim dū ad sēndū veterē sacerdotū et
nouū testamētū illū qui tūc ee debuerāt peritissimus doc-
issimo viz Iudei et eoꝝ summi sacerdotes adeā deuenerāt de
mentā vt promissus suis exigentibus & passione filii dei vēan
tis posset dicē regē & supiorē non habemus nisi cesarē
Cedat mō timor et timor q̄m citius ad eū statū p
uenīt ut etiā possit dicē regē vel supiorē nō habemus
nisi pontificē · Cui tali retributio beneficia sit & cleri
cis quātū · an venisse cognoumus & iudicio · Et tu rex
& pius tace · Ad'idem dns qui creauit & redemit & tē
rā · Et dnūt pole mult⁹ & luna · Et dnūt mare
creauit & semina · Qui dnūt supiorē · creauit et ipse
vocē dns pastoꝝ · Et q̄dmodū Romanoꝝ aqla
vnans & volat ala · Sic etiā petr⁹ naucula ꝓtec-
tus pellas & turbines dnō remo ducē · mdre
te · Et tolluba q̄m vnā habet alā nō solitā ambo reli
q̄ etiā testimus terre redet & rapinā · Nullū q̄d aut
monstruosū ordinatū vel dīm tua vita hz · Et nec etiā
ab sāctis ꝓpheticis dni sana ꝓsistē & pt · Nōne & pc⁹ qui
nus penitus & sanctus et ꝓpheticis vēritatis et timore ob
scurē ꝓsumo dīm⁹ vtē · Etc · pz qd̄da scriptū bi dor
tissimi et venerandi magri Jordani qd̄ ipe ad petrocz
quondā amicoꝝ suoꝝ & priuignū Romani ꝓperi
dixit actus & depictus dnm ihm vt ipsa vēr pictūr
et nec pictantis effigiē habeat vel simulacrū ille pō-

nota auctoris

tifex iudeoꝝ sit ei clausum meū Ego vo lectoꝝ & dnō ·

Quātū · x⁹ scripti · honoriu⁹ ꝓperiū · i · z · by · mod p⁹ ·
mud⁹ rēgis dic⁹ · 2⁹ · mud⁹ p̄gdien · 3⁹ · mudus ·
Olimpiade mētis · mod⁹ dns · Cuiusdā
dominoꝝ & dicby sue cuius dignitatis & hono
ris sui ꝓperiū · Quodo & semetipsū ex

emplū tñ dñs et mgr Romanū ꝑpeū ab hoibꝫ ꝙ̄
honorandū. Honorant quidē dñs Cesar suetꝫ
manū regē. Cū hꝫmodī ex mūdū ingredet. In mū
do ꝑgredies Et mūdū egredens. Vt gra. amūdū ſ
tū ꝑm rame ingrediens duobꝫ honorant Romanū
ꝑpeū. ꝑ. Hoc ꝙ tpe fuit adiectꝫ ꝑ rpm repare totū
orbē portau. ut rpo dñi pnia pax erat ꝛ omnis ter
ra ad pgrīandū qđ rpe erat pace mta. Et ꝑ eū
vt dr aptꝫ ad Coloren Neronianda erat dia q̄ fuit
relo et hꝫ sta. Dñs ꝑs ꝙ fuit ꝑdigea ꝛ Indaa fuit de
dom̄ationꝫ sup terra ausens bella usq̄ ad fines
terre. Et alibi. Orec̄ in diebꝫ dñi habitdemia pace
Ordo ingressꝰ suo applaut et honorant rōm ꝑpe
rū. mox ut natꝫ e rensu reparis se subdendo. Vñ
augꝰ ꝛ glo. sc̄ eni in luce Orec dr hm lias xpi. qm̄
da. q̄ nō solū Iudaeam volut. sz eni illo tpe nasci
hiq̄. natꝫ mox ut suū reparis subdē. Natꝫ em e xp̄s in
dictꝫ pfessionis qm singli dicit ꝛ suas ciuitates unde
oriūdi erāt ut pfiterent tribū suā regē ꝛ regē. Vñ
gr. Dñs mūdū ingrediens dr. honorant reparē si
ne rōm ꝑpeū sz et omnis orbis mysteria reparis pa
rando et res reparis subdendo. Ante dñs ꝛ Drebꝫ fuit
sue natiōis ꝑgredies ꝛ hoc mūdo. ut rōm ꝑpeū
dr. honorant. ꝑ. q̄ ded ei tributū ꝑre et bto petro
ut lez ar. 22 r. Ordo q̄ nō solū ei tributū ded. Sz ei da
re ꝑcep ꝛ 23 r. di. Pedde reparē q̄ fuit reparis. Augꝰ sz
hoc dr. Censū ꝛ tributū. Ante dñs egressꝰ mūdū
bis applaut et honorant reparē sue romanū ꝑpeū
ꝑ. dicēbꝫ aptis. Ecce duo gladi hic ut dr. Sufficit
Satis e. Et quid e dice Satis e. Ecce duo gladi hic
as ptes regni sunt ꝛ hoc pnt ferulo Satis e. Et
quide dicē satis e. nō sufficit et nr. de e. protestatꝫ g̃. dñs
sua ꝑsona vere ꝑtāte sacerdotale et ptāte ꝛ impiāte
q̄ hic mexie vigebant mūdo sufficē et ei quo ad regi
mē tā mīsp̄ualibꝫ quā temporalibꝫ nihil de ee. Vnde
Gelasꝰ ꝑ dr. dno fuit q̄bꝫ hic mūdꝫ pn. regr. ꝑ

ficul' auctoritas et regal' ptas. Hec fuit pma. las ptates pas
deus detruit. et distribuit iuxta huiusmodi gram ut tpe regis huiusmodi
p iniurias reglas ad vitam mala et sacrilega salubriter dis
ponat. Quarto diis morte sua in statu appbau. et bondau.
idem iperu. Dn pylatus iactat se de prate qua bret s
po. et dicit Nesciu qz ptatem habeo crucifigere et dimit
tere te. dns ut dr. nolles unq no haberes ullam ptatem in me n
datu est tbi desup. Ad duobz modis bm glo. expon. duo
ste. desup. i. adeo. Quia no e ptas n ado. Vel desup. i. aut
saltz. qz pylatu fecerat ipsiade. Desup hns dns duos ihuc
dictis n ees alios reperiu. dr glo. Iudei tenuerut pylatu pe
maiu. Cesar aut fuit auctor que ptatem sedurg Ordi
nem posteroz nullem dns i ab istis unquam gmedau. id
nu iperu. Ostend. cm prate Cesaris alys pratibz
mutatis peminet et ipm sub co rontmet. Quod e ex
prate dat desup n dat ab eo rg pas sup eminet et alias
as prates mutatas tpe posteroz et modes sb regimet
et illud. Ite Non potu dns honorau. imperu. et honat
thoc p uno ipo stante durate non venit ho pm si
lugp dnoms anthrisco ut le. xx. ad tessalonicen 20 ca.
v. dr. apls. Qui tenz tenet idem iperu. designat q. de stru
cto veniet antix. in idem ipator q idem iperu siue
mudu tenet. teneat de rege ad regem suu siue donet
idem iperu de medio petitg auferia. De mo. cm sit
de gi aspu homi auferuisdug. 20 li. de ri. dei. sup
hns ab apli sic dr. Illud gd aut apls tm ut q mo tenet
teneat donet de medio fiat. No absurde de uno ipo
recdi. dem tpe sic dem. Qui mo ipat ipet. don. de medio
fiat. Ide de medio tollat. a tuc renuetabi. ille rg quem
sigfir antix. multo abigit. Magno honor e uno ipe
rio qp dns. h. pretis ipm priuilegiade dignatg e. pro te
met antix. x. et membroz eo aduspatg. Nisi pius
iperiu fuit penitg ablatu. Ablato cm uno ipio cur
tribulatio tata a tal'. gl' et qsta ut le. ze mt. zma. No
fuit abitio mu. vsqz mo neqz fiet. Indieby ill' im
habudab. ngstas et psideluas ut pezoz duci. Qui fil

pt cra clā. Et respectu hg tbulacois maxie et
grauissime tpa pacis fuisse. vñ ps. Duc. i. diebg
dñi nrī. a habudā. pace dom. auferā. lia. i. i dñi
speriū qđ plmā de sig. Vñ apls thymo. scđo. hō ante
scitote qđ in diebg nouissimis. instabūt tpa piculosa
Et dr. istabūt. i. pus no stabāt piculosa. Et diuabit
illa tribulacio tribg ānis cū dmidio. vñ dr. i glo. sup
mt. a marco. et tollit. xp apocalyp. Iohis. a dracet.
Sicut aut xp. dñs et gr mgr vnā scripsit rōnī speriū ho
nōauit. Itaq; bta petrg ait dñs cuias sua regēdā gnā
sit ipm honorau prep. i cpta sua diceb. Deū timete et
rege honōate. vtma gīmam adq; mūdi regmē ē
translatū. Et quibg cīne rōne regmē ē gnāsset. sape
rent et intelligent ar nouissima prudent. Vtma sape
rent iustitiā. et eā diligent. et rege que dñs eis loco
iust. posuit reuerent intendent. Et ut sanct di mis
tro honōrez debitū exhibent. Vtma exaltari et dilatari
p rōnī speriū magnitudinē honorē i eos collatū intel
ligent. Et no cent i gratū. Vtma pncipes psertim
hm ad quos ptinet. ius a ptās eligendi regē i ipatorē
pmod pmouēd pricula qrent. Sublato hōne ipe
rio pruden. dū enī sublatū fuit rōnū speriū tribula.
lata ē i mūdo qđ ñ dicēs illi tribulacois ut d. m. 24.
a mr. fuisset breuiata no ēt salua ois caro. Vtma
gr. gīmā ad q; a i quos ipale regmē ē trāslatū hg
regm qđ dñs posuit iprodigū sup tra nouissima p
uideret et sublacem eig ptimescent. Vt rōnū speriū
i sua cena manifeste gerauaret. ar dominā. tumultus
et rapina i exterminiū eiq; sibi ñ vsurparet. Licet ei
nōndū sit qđ veniāt scandala. ve tñ illis p quos scandala
fuit venturū. Et attende qđ tres uxores. Salomōn. aya
gētiū. Ciuitates et dyoces ipli sunt gīmā. Et cor
authoph rene. regē eligē rōnor. admisto eis Comite
palatino. Q. d. palatino a palacio qđ ē mutate.
Treuiren. Qđ palacū sint domg regni aq. dicebāt.
maiores domg. Q. no dicā. comites palatini. Et hn

Ppu dicu⁹ ꝯmat. Ido de code ꝯmine ortu hn̄s m ro-
mis vrz de Troyanis Enea ſz et Pamo Iunore ſe
dicu⁹ ꝯmat ſi de ro̅noꝝ ꝯmine ut lacrq ſra diretur
Iulig em̄ repat ꝑator illa ſra ro̅no Imꝑio ſube
git et ca ro̅nis habitatoribq amꝑtat. Et ꝓ hoc de
bitq ordo requirebat vt ſic ro̅m tp̄ maiores ſacdo
tiu. Hic ꝯmat tp̄ mꝺoꝝ ipm regnū obtinet Qz
aut rex Bohemie dux Saxonie Et comes marchie
ad regis hn̄ Imꝑatoꝝ electem ſut vo̅ndi. hꝺ. eſt
ꝑgmod ꝓ quada mutatē introductu. Qz tpe trāſla
tionis Imperij de ꝯmanos ꝙ ſtia e ſub Caro
lo rege magnifico Bohem et Saxones. vel no ra
tholia. vel in fide nouella erāt Ad hoc nōndū ꝙm
ꝺ. Vetuq no ſut in ſuis Imperiū ro̅m deſtruā. In
dubitater. ocs illi ꝙ ad hꝺ. dant opaz ut no ſit ipm
quāte ad hꝺ. ſut ꝓnoſtice anticꝓi. Caueat ergo ro̅i
et coꝝ ꝓtifices ne pnis et culpis coꝝ exigentibus
nuſto dei iudicio ipm ab ipis auferaz Couenat
mihi oꝝ ꝓules z ꝓncipes ꝯmanie ne ipi ꝑ fabricone
tpal' ꝓtate Iura ſibi et poſſeſſiones Imperij vendicet
et vſurpent. Qa ſicut ſup dm̄ e nate e vt ve mat
ſtandala ve aut ill' ꝙ quos ſtandala ſut venura. Et
ꝺ nate e vt tanq ardor diuīdi et hꝺi roꝝ coꝝ ex
tab. vt ſtare velint Vitate qua nouerit n. ab alns
audire qua ignorant Sicut ſcptū e. Oculos habent
et non videbut aures hnt et non audiet. ꝛc But
aut q̄s hꝺ ipe rlin et laic ſubdit et plan q̄ fabules
ꝓncipū z geſta veteꝝ ignorantes et gallicoꝝ ꝯma
norū ſtatuta. vel ſanctgermanꝝ digne. Et dam
neſcientes ſcptū z dignatiōes Plan hꝺi. vel Poze vel
Rode ſa nūt queſtione. Quale fuit pōtifex ꝓ ma
magnifica Carolu ro̅m ipm. de gnā tranſtulit
ꝯmanos ꝓpm hr rude hr ſcptū. q̄ tm̄ ſcripoꝝ tu
ornatu veſtiu qua amoꝝ ꝺpoſitiōn ſuut regē. quo
g. regnū tong eme ſub̄nabit. Et ro vnꝝ ipm
re maneſſe debuit ap̄ ro̅nos. vel ſi tranſlatu ſuit

tur transferur ponq debuit ꝑ gallicos. ꝓsertim cu ipse
rex Carlq sint rex francoꝝ. Et gallia fuit horcs q
olim rom fidei cult mito fuit olim hoibq ꝓferendi. Ne ꝑ
ꝓphq rogitacionu suggestione et ꝓuitacioꝝ hui⁹
temitas ꝑmutac ꝓsumat statu sacri ꝑ imperiu qđm
e dubiu sti spr ordi ne fm qlitatu tpm et exigenciꝝ
mitoꝝ huanoꝝ gubnari et dispom viz expedies
quo cil pns ut queda dictas ex mitoꝝ sciptoꝝ rolla
tione veritꝫ cil demostrandu et declarand qđ no
ꝑcultu vel ciu fortuito. vel magna patroꝝ ꝓuidi
actu et solertia. ut rom imperiu ad ipos ne
mane debuit vel transferri ꝑ gallicos. Et pone ꝑ
gmanos. unde ꝓmo dicendu e de gallicis pyo. deo
de gmanis francis et francigenis. Et tande quor
da nota regu et gesta sumarie et ꝑgrendiose ꝓsequ.
ut ꝑ hoc appareat vitas ꝓpte q thoms ¶ Dicendu
est qđ gallia largome sumdo e Europe pua. ha
bes ꝑ oriente flumen magnu. An meridie alpes
ytalie. An occidente mnos hispanie. Et ꝑ aquilone ma
re Britanie et frisie. Et hr Gallia tripharie di
uidit. viz. In gallia romana. Ille ei gallia quod
vulgi negligetia roma ei tpe ꝓmittebat. et ab hns
ꝑm quosda Longobardi ortu hnt. Et ab hoc dr sc
Longobardi qui⁹ me barba mime mutuit ¶ Et ꝑ
Gallia togata. Et ꝑ gallia ~~Longobardi~~ bracata. Iste tqđ
gallia ornatu vesti togaꝝ metoꝝ lanei. vel limoniꝝ
plumeu tendebat. Et dicit gallici ꝑm quosdi et mito
re rorpm. Galla em iste latine dr lac. Et hat expo
situ em vombulu ei reprobrie no debeo tp ab aliqb
tradita. Dex em ꝓ respm hyspanoꝝ. vel mau
roꝝ dicit rorpe aliquatulu albiores et nidiores
respu cuiuscunq ꝓuincie viz Lugdomi et cangloꝝ
nullateng et mitore rorpm dicit ꝓnt. Galli⁹ magꝝ dr
alteꝝ viz ꝓ mitogitue ¶ Gallia dicit ꝓpetates
tes quas hnt ni gallogremes ¶ Que fuit vtiq; triplices
viz. male bone et optime. ꝓpetates magꝝ. Galli ma

le sunt sz qd̄ Ebrietas. Clamorosa. luxuriosa. Inhonestas
pmus adhibes. Inpna ad pace. Ob Gallia q̄ hanc ꝓpetas
habuerūt Et hanc terra vel palā de vili gallaro semde
traxisse origine. Ꝓpetates bo galli bone sūt iste. sz qd̄
Pulch corpe Sed pulchor plumatq̄ qua nō plumatq̄. i.
vestitq̄ qua nudq̄. Audax. hilaris. Amatiuq̄ Et liberalis
Et ro quoniz Gallia qui has ꝓpetates habuerūt de no
bili gallicoꝝ ꝓsapia p̄sserūt vel bona ḡsuetudo ꝑs
nutriuit ꝑ naz viliorem. Ꝓpro hec sūt ꝓpetates gal
li optie sz qd̄ ē reuisperq̄ cuiglias se ꝑpm alis. pq̄ exn
tas gallinas id̄ Subditos suos bn regens. et fendis
gram exp̄sa elucēs. Et i.d̄ ꝓmms distribuens
Hec sūt ꝓpetates spēles et mistice quibq̄ possēt ꝑ
tēre bom et ydonei plan gallicā. Et hoc de mꝰ pre
tatoē gallorū et gallie dicī sufficiāt. Ꝓcendū ē q̄
pq̄ troye destructione. Eneas et ptamq̄ humoz magi
ꝓtam nepos ru multe troyanis et magno exercitu pe
grinātes affrica deuenerūt ad ytaliā. hinq̄ Eneas
au suo ꝓpio regnū repit strue hq̄ nō ē hist̄a. Pri
amq̄ vo trahens Galliā illos gallicos q̄ sup̄ tem
litty nō tam ꝑ de tmis expulit Et ꝑq̄ omdete retro
red̄ roeg. vbiq̄ mūnoes et castra instituen. Tropam
vz mdoc. q̄ mut Lamete d̄. Et vdonā q̄ mic Bonam mu
nipa. dyor Colonen Construxerūt Et gunges atteq̄
rūt ru suo exāti de mulieribq̄ Theutonic eo ad cent noz
pulcte etabiles ad ple sonoꝛe ꝓpagada. Ꝓcessūt
em a theutonia Brigā aquo theutonen municipal. Et
ex iste mulieribq̄ filios z filias genuerūt ar ꝑpro ydeo
ma dixerūt. Tand relicq̄ exāta pam ru treuerēn
pace firmates et amicicia ibi sed regm illic pmic. i.
Gallie posuer. Estaut treuis ruinas gallie orientalis
vel gallie Comate olim ruinatis et regnoꝝ tong Enzo
pe altissimaq̄ sūdā em cat bm. a. o. nati. Abrahe se
uera filio Rim q̄ Semiramis nobilia sua fugies ne ru
ina ꝑ mes sua gmitte rogē. ad illas ptes deuicit q̄bq̄ n
uitate rostituit qua pro suo noie Treueri nolau.

Expatq; do Cnce q̄m ytalia apd latmos residerut is
tos pptos vz Expatū pānū q̄ Gallia occupancat. Hy
ma lata Gmanos appellabant. Coptth et isti de troy
anoꝝ ẏsme pcessisset. Tande do cū hȳ Gmāi nth
tplus fuissent. miserūt pte expatq; sūmissa vltiōe
mū. q̄ ibid' sūm regnū istituēs. ch̄to tpe ibid' Reges
habebant. Tributos. q̄ vno fuit Bastmus deq; ista
sancta mēsione. Et ꝑ has ois successu tpis tō thēu
toma tp̄s adigmou. gmania ē vōta Salues thā.
de sep thorby qui dicit gmania Renū hec a mēdie et ca
ce drm a gmando cū th̄ real' vitas illis quodāmo rot-
dice bidem. Postremo cū regnū rōnoz ado ce dilata
tū vt fere totq; mūdq; ens subdere. vent huiq; rep
cū rōnis illa vz tram patrū. Gmaniaz et totā gallia
a sibi subiectes. Et ibide quā plua castra et cuntates
edificabo totā terra Treuerēs Colonien et marsilīm di
ct rōnis lystratoiby occupau. antiqua Gmanitate il
los rōnos et gmanos reuocando. Postea aut qd' ppli
qui Almā dicti sūt se rōnis opponebāt. vt expat edix
a Senatu et ppto rōno ut q̄libz almanos expellet: suā. l.
libēi cet ei tributo ꝑ dece annos. Qz audito gmāi tā pp
gnitate rōnoz quā pp lubitate obsequēdi. Almanos
cū expatu ropioso sūt cgressi. Et vbos ite cato rōno ipe
rio subdiderūt. Ab illo g. hec pfata gmāi suā. l.
libēi sūt vōti. Et pp hoc vobis m pnte die ppto ille, p
nutiocs expatōnes violemas. decimas et tributa sol
uē nā. dedignā. q̄ ꝑ hȳ bilcs gdinocs aliq. suā
bertatē derogaret. Est vo fama Gmāi vel gal
lica romana. q̄ oēs gētes vna determinat. Cū item vlt
rem q̄ vobis hodie fama oriētales dñi sūt et cozā tha
fratoma mūaparē. Et isti fame oriētales nō stabis
gmanis ydeomate Theutomco gaudēt. Luz illi grossi
ozi modo. Et isti modū pmūnāt. Qz hystu vestiū et alys
moribz plurimū discordant. Alia vo pte ayluue mise
rūt Bpg omdcte sūp Secana et ligerim fluuios fa
mosos qui ibid' nō multeribz gallicis mūmo. gaudēt

filios et filias generavit ex eisd' Et eorū modos et signa
didicerūt Et vsqz mō francigene dicūt qi a francis geniti
et eorū terram francorū nouā ac gentis sue francis
vdcomate distordātes Qz exteriori habitu parū differen
tes · Hoc excepto q francigene cultui vestiū et alios mo
rib; multū dissimiles Sicut tornamēte rastellos et ornatu
rapillorū trā humodes vocāt et dent opaz · Franci vo trā se
modes exterius seruare · sicut bellus et distordius plurimū
occupāt · In hoc tōnen gentilitate quodāmō vnita ·
Hanc ista gens pulsa que gallia dr et mō a gentibus et
gallicis francis et francigenis possidet · Quēz vnū quēz plu
ra fuerūt regna · Aliqn sit aqui no sil' possessa 2 future
sunt · Sic modo ē · et diu fuit ī hyspania · vt liquet
fuit plures reges · tm vnū dr regnū hyspanor Et hec
diuisitas regū et regnorū ī gallia nitras fecit diuisita
tes et rōtrarietates · In scripturis q gesta et historiates
Gallicor et francor describūt in differenē hanc ppter
nra ponēs · Dicta a fuerūt ē q apud nos fuit dr vsqz
pharamund et de pharamundo vsqz ad hildericū oēs
principes et reges gallicor gentilior seu francor fuerūt
gentiles 2 pagani · Quo hylderico rex francor ei et
lubrico 2 luxoriosq francorū corrupit filias et vxores
violauit · Pp qd ei cū fidentes ex regno · fugā ad alū
nom Bilimanni ī regē Hispanie · hylderico vo ad
Basinū regē Thuringor alterū fugit · Ibiqz mōrz
facies Basini regis fugisse Basinā illicto contēplans
significauit · et · nostra pstinā ei ex causa · Quo vo vo
luntatis motus Bilimanno francor rex · Et · franci hilde
rico reuocauerūt Quē Basina secuta ē Basino regi
suo Thuringor delicto Et sumpsit tpis spā Basina
corrupit et ipsum filiū quē clodoneū nominā · Hunc
clodoneū pte de adulterio gentilid genuit · Qui Remigii
baptizauit · Et a bisto clodoneo oēs reges francorū Chris
tiani dicūtur · recepit ex successore hadriano vsqz ad
hildericū vltimū pressertim · In illo tpe reges fre
quenter ī gallia tostati bz Remis et parisig mora

bꝰ. Eo qd' ꝑpto ꝛ gallia belgica ad ꝓdicaꝯ ſcī ~~nitium~~
matr' diſc'li ſcī petri ad cultū xp'ianū ita diuidit gūſoꝛe
ges ne turbaret Et. ſub regibꝫ ſuis maioꝛibꝫ vege
tan. Bubiſto Bo hyldeuico pipm' groſſꝫ ſtdꝫ fuit
ꝑ regē. Et dicebaꝫ maioꝛ domꝫ id ē domꝫ regie
q' mīr ē palatiī. Tricesen aquo palatio modo diciꝫ
Comites palatini. qz ei maioꝛes domꝫ dicebāꝫ. hꝫ'
aūt hyldeiicꝫ rex erat homo. popularꝫ no heis mōꝛs
regales Et ol dc' trahebaꝫ ad theatrū et ſpectaculu
ꝑ vehiculo cū Bubal'. Et ſꝫ code apparatu veſtiū vte
batur Pipinꝫ aūt maioꝛ domꝫ vn ꝑ dia militaꝛ et
ſtrenuꝫ regnū ~~tenuit~~ ſolliate gubnauit. tub cod' hyldeiico
Dñs factū ē ut ad priuatoꝛes dñi regis pipini groſſi za
charias ꝑ Barones et fideles regis ab vſꝫ fidelitate
abſolueret. Ch' hyldeiico diſtructo pipinꝰ ꝛ regē
ſeſtituit Licet alii de pipino Karlano iſtud ſcripſerūt.
Qz ipe pipinꝰ Karlanꝰ erat rex gſtratꝰ. alii vo duo
pipinꝰ Groſſꝫ. et Karolꝰ martellꝰ no fuerūt ſed ſ
ti. Pipinꝰ vo maioꝛ domꝫ ꝑ. dominū dat' ro
loma. aſſpma ꝛ loco b'. ē mīr monſtꝛ qd ꝑ. ē
male ꝛ Capitolio. hoc plectrud' dñi pipini gnīx fuit
uit ꝛ honoꝛē dei gſtrictꝰ ag. Ibiꝫ quictū moꝛalū ꝛe
gregauit. Et ipm' loqꝫ ꝛ multe diuine ē ornatu ꝛ
ſtio ſublimauit. In q. ꝑ mortē tande ſepulta ē. Ita
de ꝑfato pipino gnge ſua plectrude ꝑ tempꝰ deſe
uit Et illicito gnio Alphid' adheſit. Cui q. ei
bia Lanibio Congeren ſuaſerat Exp ipm pipinū
anguet. Odo dux aquenſ ſtat alphid' ad priuatoꝛes
ſeu poſtulatoꝛes ꝑfate alphid' Dñi dei laberti ꝛeſ
ſent. Quo audito pipinꝰ bidelicꝫ ꝑ ſuo pncē
p. ſacdoꝛes maxtruū rubuſſet rubor et verecūdia ſtri
ctꝰ ꝛ ſuſꝫ ē Colonia ad plectrude vxoꝛem ſuā legitti
ma alphide grauida derelicta. Cui aūt Alphides pe
perſſet tumuit mīa ꝛ deſe vt de nati. ſc' tili filiꝫ
nomē mutaret. Qz tūc Principes Regni nobilez
gnge ſue ſedente. Dnō. vinat rex. Karolꝰ ꝛ

sub hoc v.l regimcto inuens qd Alphidus sibi pulsa
filiu genuisset Est em carolq lingua Gmaica lo ro
busto magna gnis membra. Lnspond. eni rex bonu
no.li carolq. Et iste fuit p9 Carolq rotatq et drus
martellus. Q expulsis fribq filiis legitimis pcis
sui diogeto et gmu Et. iste carolq pri pupino fuit
sit regno fuit aut iste Carlq tirannq nitras rlco et
cmb) muras insens/ qd audi. ut cu ipe ayorere
hostiu. ipa sonuau. debo q Carlq martellq repsa
rosi rorpe et alia duc. insedm. visit g. ipa mitos
adepm reuen. q apto monuto repete ineuit
mire mgstudis rarpe rarli no repto. Quida tri fi
gfuit hor paursq ad sum dyompsu ce sq. iste Carlq
martellq gemi. pipmu Gmanu q respm pcis et d
ui fi qd Gmanq videba. liz alo cet rorpis medionis
Pipmq bo gmanq gserq a bto Bonifacio archiepo
magntinu. Et i. tpe qud tyrannq dylo noie q. treuc
zeh z remen pl' cpatq ocupau. Et iste pipmq duc
i mzimo. Caberga rorore mithaci Impatoz Vonor
Grat diebq illis Romanu ipiu ap gros. Cuj tab
gia pipmq gemu. Carlu magnu. Iste pipmq p. ro
nos ab ipesta. Lobardoz liberau. Et ro. cmaz mt
tis diuinis. et deuote obsequiis pbl mau. Quo de
functo Carlo magnq eo filiq fuit sit regno vt q dn
dicit Etatq suo ano xxvm. Qmd. aut ipa iterato aux
iliu gfoni et Impatoz adioract. ron desideriu regis Lo
gobardoz q pl' illo tpe Romanos et cmaz Impugbat
Et dn gfn' sda vice denegaret auxiliu directes hoc
tpa. defendite vosmetipos vel restituite nob tpa. et
defendemq vos ut tenem. Tunc itez gebebat Petru
su tid carlu pipmi filiu Impatoz Gieroz qd gmu. q de
suo Supplens annuntiu sui Lobardia cu fratroz exerciu
copiose Ingssq Et ipm regem nu vxor et filio i vrbem
raptuos deduxit. qd primo prelamatq e i patrimoi
romoz. Hoc hec ipa. Gregiq Imperiu adiudicas
ipi Carlo. et i romoz Imptiroz erat ut dr. Remitte

gserunt a°. regni sui xliij Impau. ann̄ amsoluit. Et
etatis suo ano lxxxv. moritur. Et humatur aqsg̃
m̄ v°. sti nois meo. quo. ano solemt celebrat. vn
quisq; sne despderāt usq; sti vi virtutes et sigma Et
quali pregno ho sti sanctate meruit angelor psi
tu loni Aquen ametdat Hinc gestor ego mitta plegis
Landes aipotch Refert q̄ gsdros Bam̄ nois ppugnat
Carlū pdignis et mirabil tā i vita quā i morte mlta
pclarter honorau. Nocat q̄. dem regnū fratrū di
uisū fuit in Italiā Lotharingiā et Gmaniā. Et q̄.
frater sem aliqn et saligm̄ sligneū de regno suo ex
pulerunt Et mlta alia regnor illor gesta tāp impr
tmetia pter mitto Itaque q̄ mlta de hac mā dnor
sar rōmana scripserunt. Cum gesta vnius regis vel ge
tis ad memoriā vel audiā seu ena sermonā tuā alios
attribuētes q̄dā dissuasionē legentiū gmitto Nunc re
uertens ad ppositū pm. re.

Secundo q̄ sps Carlo magno
ipatr de gsbio z mādato po. rōm ordinat. ac sbi
diuinitus ispirato institutor precep. ut imperiū
rōmd ap eadem ramonā principi tēmanor ppetue
resideat. No ei gruit fratruū dei. i. regnū eccie iure
hereditario possideri. Considerās q̄ rpe de gnor rōm
ri et tēmanor tēmpe. diuersa animia pressis Et q8
et pr sua propria p°. Et rpe Carlo redo p fratror. i.
tēmanor auxiliū rōmd vrbē et carias dei de longabar
dor insecutor. liberatis Erat tm principes gmanie
viz Archiepc Treuerens q̄e Archimatellan gallie
Archiepc Colonien. Archimatellan ytalie. Archiep
c magistrum archimatellan gmanie. i. tong alaman
nie Et comes palatin Treuen aq. olim marchis de
ng dicebam. aquor dignitate tēporales Karoli origi
nem traxerunt pm. Postq̄ rpe Carlo vere fratror
exstinct et i. regnū ad eū sucessit devolut. Et ad
ipsum rpe sanctis assumpto Indices sanctis q̄d rpe su
os hedes dignitate regia penitus denudasset. Ster

ezzon. p. gesta
z. distribuit etc

tant i. q̄ habuit cui p̄positus gḡmanie. Et sūmi regni
ñ regno sibi soror portione habent. de regali semine
iure hereditario successore. q̄m ꝑ alios suppositos ne
retrogrederet. Quare tp̄e imperator posteritas ad
homagiū vel aliqd obsequiū teneā. hunc regi suo
hēdi. i regp̄e sedem regni desalmati adiecit. Stu
dii ꝓfecit liberalium artiū q̄ rpe de urbe roma. i cui
tate parisien. trāsplātauit. ¶ Et e nō dignū q̄ de
bitq; et mirarq; ordo hoc requirebat ut sicut rōm tp̄
temp̄e Silvestro Sic gḡmani vel sicut tp̄ iulio
cesi imperio. ita etiā sūmi regni vel gallie tp̄e ꝓsp̄e
rantes sibi studio donaret ut fide Catholicā q̄a
rōmor ecclesia semꝑ retinuit illā gḡmanor magnam
nitas impia. tenere ꝓpriat. Et cede gallicor astu
tia argutia. i fallacia ab oib; ce tenenda sūmissi
mis roibq; approbz et demōstret. ¶ Hoc sequide tri
bq; duz Silvestro. imperio. et studio. tp̄e tribq; duz bu
tali. mali. i asali. Sic etiā mathe. ꝓpria. dnica.
augmta. i regi. Hoc ē tribq; tp̄e fundamto pa
ete et tecto eccl'e etiā ji ma. ꝓsta. ¶ Et nōnd q̄ sicut
ecclie mali duo fundamēta et duo tecta sufficiūt.
Sic no duo pauces. Sic sacerdoc duo fides p̄. sic
rōna. Et studio duo loca p̄. sic pauca sufficiūt
¶ Sic imperio e. loca principalia sic sūt sū ordia. q̄
sūt attributa q̄ sūt assignata. Arelatū. Mediolanū
et urbs roma. Studeat aut rōm ac sūles p̄n
pes i seculares q̄ nos imitē ut hoc dnm regē
remaneat et integra ꝓseueret. Ne qd abrupte
tribq; dissoluto sic ille amic. vel sui ꝓne socie sibi
alia de qua ꝓhostiū et ggie om̄ mētiat. Cū pas
tore i toto et dispersū sibi singulare usurpādo. Et rōm
imperiū i ruina ponat. ¶ Deo alte p̄uidente reges
frāgent se ferent tp̄e adigūt reges frāor roiam
Et sili. Reges frāor vel gḡmanor qd e unū tp̄e a
superior reges vel imperatores rōnor appellari voluerit
illi at qui sub hoc tpe reges frāor dicebāt. q̄ sūt dñi se

gres fr̃or⁹ a fr̃anis orientalibꝫ · ſ fuit hoc⁹ gſſi et ꝯ
ypoit · neꝯ a fr̃angenis omnib⁹ talibꝫ ſ fuit hoies deli
rati z ypoit · ꝫ a fr̃ãc gſmanis ſ fuit ꝯ veſtibꝫ a fr̃angc
nes z ꝯ modis a rõis nr̃is mutat Sistor dd⁹ ¶ Quod
d cũ q̃ꝫ pg dcrſſid vel nr̃ãtid ſm Carlũ mitt hpibꝫ
ypatoes rõm de pgcie ſua · et de regno fr̃ãc et
no aliude p pr̃apes gſmanie fuit cla ¶ Et ꝑ le⁹ ꝯ
mitt lonf ille vel ille rex fr̃ãc · aut ymp̃ator rõm ꝯ tu
lo vel talꝫ ſub ſilẽ ſubſtitu⁹ ꝯ impio · hꝫ totũ ꝯtitu
gendũ ꝑ ſuctũ fuiſſe de eroe pr̃apũ et gſentie ¶
Duoſtremo bo fuccſſerũt quid reges fr̃ãor⁹ q̃ gſp
ꝯpm pr̃ſtate ꝓſumebãt ſuꝛꝛo ymperiũ no⁹ra
nostrũ eroem ꝫ q̃ ymre hereditario poſſidẽ · et ſup eop
ſuccſſioe grendẽ ¶ Dm ſmie q̃ tales ympatoes a
defenſione reꝑ pub⁹ꝛ rõnor⁹ ꝓtectoe ſte ẽcie tor
peſtent · Et ꝯſpectas q̃ eor⁹ pgenitoes fundarũt
et multe poſſſſiombꝫ ar pulcgnes dotauerũt ꝯmade
zent et turbarent a veſtigns pr̃ſ⁹ ſuor⁹ petty demẽ⁹
¶ Vidẽ q̃ pr̃apes gſmanie eroes ꝯpetu dedigñtes de
domo illa multũ ſmpare vcꝛpe vel eligẽ voluerũt ·
Et⁹ alig⁹ tpe vacabat ꝯpetu · Licet vt ꝓdixi rex fr̃a
ror⁹ faceꝛet de facto ꝯpatoes ſ vocãt · hoc longebardi
ſentientes q̃ olim a carlo magno regia dignitate ·
iuſte pr̃uati fuerũt et rõnor⁹ ꝯpetuo gſi ſtatu ſ ad eũ ſe
ꝛeciperet audaciã · et ſibi aliquos reges de ſuo elege
rũt q̃ nõ ſolũ reges ſz et ꝯpatoes no timuerũt appel
lare · Vñ quia ꝯſuetã gſmaꝛ gſiũt⁹ cupiuit ſup hꝫ tru
bꝛoe mꝛe ſibꝛz diſſoꝛdoe ſar ymperiũ gſmanie gſſiũ
habuerũt ut p̃mpti⁹ nobiliby raxonie · eo q̃ ꝯſſ
gnis fr̃ãor⁹ oꝛtꝰ eſſet · Rex ſtamor⁹ etem Carlo dñi
tpe gẽte raxonũ porg gladio materiali quia ſpiritali
ad fidẽ x⁹ꝛ gñſſet · Et eos nulla arte vel pcia ꝯtru
cano rene poſſz · qm ſtrenuiſſer q̃ ſua beſtia ꝯregsab
ſentia ad gentiliſmo reduct eroꝛe · Ipe deppto ſuor⁹
hꝫ⁹ elegit catholicos maiocb medios z minores mo ra
ra · xp · milia · Et illos ꝯ raxonia tranſplãtauit diſtri

bucis eiusd' possessis 2 trib⁹ post ymmissis statq; et rodmo
regi rebat Et vicissa g̃ filem mis de ipto Saxonū ducis
duxit Franā feroce quibꝫ ibid' erā de tris et possessi
oibꝫ pcedebat Et Franci 2 saxones side rolent ꝑ
hac ram Omnes sup statu ipi a principibꝫ tpi a suis g
fratibꝫ g̃silio 2 auxilio regrebat ꝙ ipse trib⁹ vnanim
mi et uolūtate grodes · deuicti existut ut cos ut ullo
die ante ꝓcipes saxonie ꝑz ipe Otto et comes
Hartwic ad imperiū eiusdem ñi ꝓcipibꝫ g̃manie
imꝑ te nerent 2 quo sto pressent ad eiusdem · Et uo
ta ñi ist gra dñi henrici ducis Saxonie 2 regis rōnoꝝ
futuri 2 patricii rorditer elegerūt Qui qm magi
re et imperiose Francoꝝ regibꝫ Et longabard' sup
rōnoꝝ imperio petuū nlectū ꝓsuerūt Et q̃ ipe
henricꝰ hanc ulla q̃ metimosa et remi Lotharingia
appellaut Et eid' hā ñi rō almania retino Hanoꝝ
ansex 2 pero Romano subegit Et q̃ mille donatiui
bꝫ honorib⁹ rōm pōtifice et eccias dei 2 pdia
et tymia tribmaudo rōm 2 pero indignos se ferebat · Non sm̃ e ut dom⁹ du
ci Saxonie no solū imperio sm̃o metipso diuitiis 2
omi dignitate ꝓmptatꝫ ꝙ iusta sm̃as ꝓmptū ꝑuazet
archiepc sigwd Colonien phlippꝫ noie Saxonia ita
uit ñi Exercitu g̃manoꝝ fidelū suoꝝ duz tribꝫ milib⁹
militū electꝝ exceptis armigeris castris et expeditꝫ pe
destribꝫ q̃ no erat mis Et hoc no tribꝫ annis ioh

mos henricu ꝙtu duce pez ottonis imperatoꝛ bti
dcquo de rectalib. vñ lex de elec. fiat mentio Q
vtꝫ rege anglie ptate et dibꝫ anteibat impugnay
vpm petuꝫ exhmdauit mail potetu ducatu Bestpha
lie. et ducatu Engrie sibi usurpauit. qꝫ ducatꝫ erna
Colonien usqꝫ ꝑ pnte die possidet Et ꝑ dcm ducatum
usqꝫ ꝑ petuu possidebit Et iste henricꝰ duxꝰ rupby
vocabit. Et fuit tpe fredi ꝑ. augusti translatio
ꝑpm de hedibꝫ sce missam pncipis Ottonis pmi
ꝑatoꝛ. Inquiꝛ maiby stetit ꝑpetuu ꝑ CC. annos
qui nec culpis coꝛ exigentibꝫ Clodi vota sua ꝑ sce
dentu duce Sueuie duxerunt. Pipinꝰ qꝫ de
suis successoꝛibꝫ a hereditibꝫ regie electetes Sed
vtiu Dei fredericꝰ pte vel pno Brute l'uno clioꝛ
tyrannu meruit nesciꝰ. Ex hoc facto p abusu tpe impe
atoꝛis pauoꝛ vel mhil operis fuit legide vel diffinitu
imperio de pleo grilio et auxilio pncipu tyrannoꝛ
mo ꝑ Sueuos et Bauaꝛos etc uthides Alamanoꝛ
ꝑpetuu grubmare laborant sta ut de tepoꝛe nro retinu
tyrannice vel theutonice vel ronoꝛ vel regnidalia
manie vulgariter nuncupiꝛ. Et ita sub Sueuoꝛ
Imperio ptaꝛ auctas ꝑpl' augeu desht et vebe
mentiꝫ decreste rep'. ꝛ detrimtu ram. et ortaꝛ
ctio rethiquie guelfis et gebellinis disputadi Qui
sub Syrenoꝛu nepe ypo ptes aperuit qꝫ quid pu
tulose ronoꝛ Imperiu reseruit qd' mtu pbi dicit
expictas viderut Ex hac addo ꝙ sicut ronoꝛ potes
tes tyrannia fendioꝛ tuc Imperio. et tyrannu
pncipes d'allmania. dyadoꝛ suas regnu sibi de suis
ciuib quoꝛuꝫ moꝛtio usurpat Exq. no e dubiu ꝛe
gnu ꝛ pdotu adhuc diuide'. Ex hoc duuisu
truncat de pola. e sumitas ꝛeruptu quod fredicꝰ vlt
mo fuit ꝑpheta ꝑsignat v. dr. Prussi reip domepij
pen deuidesti fudamtu tre. ꝛc. Dicit enia a longe
tpibꝫ vaticinatu de tyrannia qd de hy. fredicꝰ
tyranne rudyerdi cuiperet fredicꝰ nore qrelꝫ

et rpam romonā ctiaz valde Abhubit et tribulab' velut
metey dixit ptā ubide ad ce ppheta. ¶ Octus plubat
velut ab alio mthoandū e exordio veritis code ito
fme gelide narādo sit mira'. Dū itaq; hec pheta
ptiza ad predicand' Gallias ste trinitate fide tres
vios sussios destmaret vz Euchariū valeriū et matūū
Et hy tres sti squadā Gallie belgice primā q dr al
satia pcisset ¶ Actū ut hec matūs i villa q legis
dr Trisemiaco moriet' Cq rorpq euchary et valerq hic
gmendantes. Eade qua veneiāt via cū magna festiū
hoc ad vbe rōnā fuit reuss' Et stauit i pntia sti petri
direbāt p se Ecce mr rollegā ayatūs mortuus e. et
sepultus Et q absq tuo fme tuo mādato prede no expe
dit Supplicauq ut alū ispius loco nob adūgas Et respo
dit eis bti petrus no e sic faciendū hec sua fuit ut ma
nifest' glā dei roza ffecūdo ¶ Atq hinc baculū meū
et tuū ad loc sepulture pueniūt extrahite rorpq de se
pulcro Et supponētes ei baculū dixit ¶ Lazare. mādat
tibi xp's filius dei. et ispe ego petrus ut resurgas. et i nullo
tibi offiam vmquobisti. expectans. sti is euchary et va
lerq a repto Baculo et mādato apti ad lectū vbi ma
terni sepulcrū fuit a die sepulture. xl. fuit reuss'. Et sa
tientes sicut preperat eis apli dicebant Lazare ma
dat tibi xp's filius dei. et surge ego petrus ut resurgas
Qo sto mox radauer' is qd i sepulcro xl. diebus iacuerat
fetem i repat et ala corpi se ingessit et resed'. Apli q surge
rep'. et ambula ut' cū sibi suis sanus z rotundus. Hoc
signo viso fē totus illius prouie ppls glorificabat deū et Ba
ptizat sunt ille dic. In nōe ihū xp'. multitudo hom
roprosa. Cui do Euchary et valerq et matūs. vbiq
tubis et signis apliabāt fidē xp'i Baptizāt' ffe's i eius nōe
Cq Euchary et valerq ihū xpi. annos decessert ab ho
sto regnante cū xpo. anno pq dic resurrectionis sue
xxx'. vol. annis Et ppter virtutes Longeron et Colo
nen ad fidē xp'i grant ¶ Anglis enī tbis tumultibus a se iu
ste p me'' hrangulū plg qō duas meisse dictus distā

tibg vna die ꝑs missas solēnit celebrauit Et dū ppls
Treuerem baptizaret tanta ꝓl' multitudo gfluxit vt cos
baptizare oporteret ꝑ Riuolo ꝺ ciuitate vrgeret/et hic bal
ger dicebat // Et ab isto Rino Gallia Belgica nōiat
Lirz alm dicat alit. // Dono tu Sci Maximi pō gr ꝑ
ꝓbi offi:: ꝑ Colonia morez dicto data ꝑ angelo roz
eg trāslatū ad ciuitate Treuerem // Et Barulg
ꝺm petr apti cuq ꝛpe ꝛsistentg fuerat ꝑ duas ptes
ꝺuisg Cg pars ꝛsteror ꝺm rorpe pontt. ꝑ petes
Treuiem. Cuppor bo ꝛs ap Colomch. Ea ꝺcret
reuēma reseruāt. // Et hꝭ ꝺm qre rōng potifex
baculū no hz pastorale que vnqz Big petrg spūs ꝓbet
transiit ad Gmanos. In hac re hystoa qdā sunt
hūlie admirāda et quedā signanda memoranda // Qd
ꝺcit dignog quā qd big petrg ꝑ vbe remanes ꝓbau
ꝺm fuit ꝑ ꝺmanet frem mortuū ꝛsistere. et multa
tudine gentū hg baculi mistēio ad fidē xi. gltur // Bz
quid ꝑ petrū aplos ꝓmpe et fundamtū ecie mst
regale sacdotiū intelligim. Et sꝺ ꝑ baculū pastorale
ꝑ quē pastor substentat. Ouis errās ad ouile redu
cit. Et lupg rapax repellit. Nisi sanctg impetū ꝺc
sacdotale regimē deseruit. ꝑ hūc baculū pastor qd sb
stentat. ꝺm rōng ipm atoz terrena se mīdana ptā
timuit pōtifice. Et pastor ouiū quapt reuerētia
ꝛhonore sublenat et exaltat ꝑ hūc Baculū errā ouis
errāte ad ouile redit. Vel ꝺm mortug mortuis ꝛsti
tuit. Vel ꝺm qrit ꝙm pīsis mortuis vel ꝛsmatis
aut alms erroribg a rōne ecie obia demat de mō
ap. ꝑ ꝑ pastorez mālī gladio adūsitate fidei ꝓiciat.
ꝑ baculū mīstrū istū lupg rapax repellit ꝺm Rmi
ꝙm ꝙm mors auctē Rōni ponatifice ꝑ rōmd ipatore
gtem. hūcitatg baculū. Big petrg rōng et ꝺmtno
rheng cpt ꝑ Eucharium ꝛ Valeriū trāmisit ad gallia
Belgicā ꝺm rōng pontifex ꝑ mang magīstrū Carolū
magnū rōmd ipatorē de grecis trāstulit ꝛ gmanos
logis antiꝙs fidē Petrg spūs ꝓphetico ꝛ sua missione

pastoal' baculi hor de signias· hoc aut baculo pte ifferore
ꝫ logiore hz cmia· Treuen· Superiore voct breuiore habz
cmia Colonien Ma luret ciuitas treuen dmrigtate ꝑ colo
nien sit longior· ⁊ sito th ifferior ptate et vnito Colonia
hz superiore pte Baculu tenz· qz no solū Colonien archiepc
recte dnoīa cluget· ꝫ clem ꝑ alios pr̄bꝫ tenē et
debz ofecrare· In hō dōm' po:t Primates offi:: ꝑ rege
clem et roferratū Canone ⁊ Imperatorem ofecrat dnor
maiestū et: ex ꝑdīs oibz qđ no solū humana poleria
ex mīrijs et dnā:by rauß sint ⁊stitutū· vnde et amp̄
ſcet dna sucit pfigurate ꝑsignatū qđ dnor Impe
rū ⁊fme stlor trāsferr oportuit ⁊ Gmanos Sed
hoc non ꝛ ipis gloriand' hī tamen magte ostendit
rephensibiles quātumcūq ipi se ab ipator obsequio
fecūt alienos· Imo cmā ipi ꝑ suā superbiā et desidia
regnū cmē quātū ⁊ ers ē duo obtinē poterat qđ cor
pfectores adeo et hoibz Imgnē ipo meruerūt· Ds
aut omipotens rex pruden tot rerū cmē dispōs et re
git· ⁊ tm digne· ꝑm sua voluntate regnū et sacerdo
cū reformare· Et reformata concordē vt pace habea
⁊ diebz mis· Et sīc cmā ꝛ fides Catho:ca dilate et
re strit ad laude regiam nois sui· Qui ē benedict ⁊ sūp
sculoz· Amen·

Explicit tractatus de Imperio·

Disputatio ītez elicū et militē sup ptate platy cmic
dtz pmapibz tenuata ḡsens sb fōr dialogi· Incipit feliciter

Quidā fructus sui exordiū sub hac forma
posuit dicens· Hynoz aptē mules pau
cis diebz tpa mutatu· sepultā iustitia· e
uersas leges· uitia culcata· dyabolū· Gra
dia bā· fuit ista et cō laudē q̄ quidā pau
cas pulcre dictū· hās non tamē ad pfundū dem' vt
ta alta bā· anie possūt ītelligi· Et id venerāde elice

si mecū desideraĸ hīe rollos sū pla mōcz oz aīpē
salū. Cleric. Ētate mea vidi ecclesiā i honore magī
no apud reges pīncipes et nobiles vnuersos habēi
et nūc video eos miranda. Cuia sīc vob alīq pdi.
exigū. a nob mīm dan. milla. si mā boa no dam
ni pū. a nob rōnabilē. una mā lib'tates eff. mgū.
ayles. No placeat deū regē q tōtū sit ecclia iustic
agē vob nū aut ap cos pcare uis vrm. Cleric. Immo
recte rōtra de uis duras i māgs sustinq. ayles.
Quare vellem quid vocatis uis. Cleric. Jus vero dica
ta pīm et statuta rōnoy potissīm. ayles. Quicūq sta
tuit si de tpalibq statuit vob' pīnt nūta ee nob' no ñ
fuit. Nullq enī pt de hīs statuē sup quē rō stat rpm
dormīnū non hīe. Nec ner francoz rex pt statuē sup
spū. nec ipator sup regnū. Et quēadmodū te rem
pīncipes nō pnt aliquid statuē de uīs spūalibq sup
que nō ampexit ptāte sīc nec vos de tpalibq coruz
sup q̄ non habetis auctoritate. Unde stultū ē q̄ uis
statutis de tpalibq sup q̄ ptāte nō ampi stabit
Unde nup mihi rōne magīs fuit. cū audisse no
uiter statutū ee a dnō bonīfacio octauo ap rpe ee et
ee dēt sup oēs pīncipatq et regna. Et sic facile pt si
bi uis acquirē sup rem qualibz cū no restat n stude
at totū erit sui cū strupsēit et sic totū erit vrm et v.
statuē aliud mihi ē ap sibe rē velle. Nihil g. aliud
erit uis hīe ap velle non hz ergo insi ut stribat. hoc
volo uis ee. cū voluerit rēstrū meū vel villā mea vel
agrū meū aut pecuniaz et thesaurū hīe. Nec latet vos
sapietem ciuem ad quā tū vos deducat ista disputa
tio ridiculū. Cleric. Satis ante dne miles et rez
ute ista q̄ nos ptulistē et ad hō. tong sermonis vīq̄ fecis
seu dicaz q̄ quātū ipe intellexo tendit ap dnūs ipīv de
uris tpalibq nihil pt statuē ap nō q̄ stat ecclīe sup tpalib'
uris dominiū ampisse. Et si nos ipī ex nīs velim'
ptare dictis aut sīptuz totū p nihilo duate ap nz
sībē ut dicate dominū nob' aut ptāte q̄ aliude non

vey̆cat dic̄ no potuit⁹ ꝙ si chr̄us stat⁹ vultus et ratio
lucis vera ec̄ no negabitus xp̄m ec̄ū oīm dominū ec
nu⁹ dic̄ ec̄ ꝑ psalmo ·ij· Postula a me et dabo tibi gē
tes ꝛc. Deq̄o ena scriptū ē ꝙ ipe ē rex regū et dns
dn̄antiū. Stare no sinit mā⁹ dei vba nec nos ea stu
pim⁹ ꝙa mīste dns et spūs sc̄us dictauit. Et q̄s
dubitat illū statuē posse q̄e g̃stat vnū sozū dom̄
nū ec̄. Miles. Nullo mō dīne ptātu⁹ vel dominā
tioi resisto q̄ chr̄stiano sū et ec̄ volo et ideo si p du
ctas scripturas ostenderis mihi nos pōtifices ec̄ sup
ona tpalia dnōs. mīc̄ ōmo reges et p̄ncipes sum⁹
is pontifibus tā i spūalibus q̄ i tpalibus ec̄ subiectos.
Cleric⁹. Facile ē ex suprioribus posse ostendi. Tenet
em sc̄a mā petri ap̄lm p se z suos successores ius
titui esse plenū vicariū ih̄u chr̄sti. et recte plen⁹ vi
carius ide ꝑt. q̄d et dns ea nī milla exceptione milla
ptātis dīmīnuit⁹ ec̄ vicarius statuit⁹. Si ergo ōne
ipatis xp̄m de vīs tpalibus statuē posse q̄ dns ē chr̄s et
terre non potestis sine rubōe cā de ptāte x⁹. plēo vi
cario dicere. Miles. Audiui a vīs sp̄is ac deuotis
simis duo tpa i xp̄o distingui. alterū humilitate et alte
rū ptāte. humilitate usq̄ sua passionē ptāte p⁹ sua re
surrectione q̄ ipe dixit. data ē mihi oīs ptās in celo
et terra ·M⁹. viii. Petrus aūt constituit⁹ ē xp̄i
vicari⁹ pro statu humilitatis nō pro statu gl̄ie et mai
state ñ ei⁹ fuit ē x⁹. vicari⁹ ad ea q̄ x⁹ nūc agit in gl̄a
z ad ea mysteria q̄ x⁹ egit humilis iterū aqua illa
nob⁹ nīmia sunt. Illā g⁹ ptāte suo vicario ꝛnīsit
qua ho nichil excepit. no illā qua gl̄osi⁹ vsus ē.
Et ut ista p scriptuas q̄s i dubiū ostendam⁹ de eis de
scriptuis vob⁹ testimoniū profeā. Ipe ei x⁹ dixit
pilato regnū meū no ē de hoc mundo. z si voluit mi
nistros mīstrare. huic ·ij·. ho. testimoīm adeo manifestū
ē ut hoc resistere possit q̄ fidē et rem̄ quātūcūq̄
dictā obtenere. Et hoc sic dixit ihesu⁹ q̄ dā de turba.
Magīste dic fr̄i meo ut diuidat mecū hereditatē. Ille

dixit ei Quod ego nec statuit audire et diuersos sup
vos habere xpm. Audiens ergo a pte xpi thealubi ni
audire n. diuersos constituit ergo i statu illo iuste
pte dispensationis nec thale regimen habuit nec exa
assertauit imo ai illi multa plurima pauli rom ecc
clie fugit et regnum Joc petro suo nobilissimo regum e
uxori sue Blanche regum celoy tradidit. Et hebreor
pontifices qui stat regibus fuisse rebelles et a regibus qd
paulo a vob absit fuisse depositos. Et vt stras xi
Uniuersu spirituale regimen non ad thale seu dominu
ut assumptum ampeab ipo paulo n. xpi Blanche testimon
dicit em sic. Quos posuit ex hoibus assumptos pro hoibus
constitui. Thus q ad deu sunt no ad grubrandu terre
ruu dominiu sz ut offerat dona sacrificia pro pmis. Videt
ergo ex scripta. positum thus q sunt ad deu nu pauli
thymotheo scribat recommittas deo seruabis nego
tijs se ipluret. Patz ergo xpm regnum thale no exer
uisse nec pontificem fuisse. Nia et petri dicit. Altare dei.
Vos estis genus electum regale sacerdotium gentem sanctam
populum adquisitionis vt virtutes annuncietis eius de thalibi
luce vocauit in admirabile lumen eius. Et quidem possunt a
pauli thalia per ipos pontifices dispensari salus tamen
pauli non debeat in terrenis regnis et pmissionibus grub
nandis q sua sibi vendicat ecclia. Non autoritas
tes q s in duxistis scripta dne declare sz postulamus
ne. et per ipsa et rex regum xr. no adstatu pfecti pmittet sz
ad sentiendu. Inq. pfecto statu sic patuit per xr. milla pma
te thale exuit imo a se petri abdicauit et thus se
lu et no thalis q ad dispensandu nre salutis exuit
petru sibi vicariu destituit. Que n. milites fecit nec
coronauit in regem sz in sacerdote et epm ordinauit. Ad
si multis adhuc rendendu xi vicariu cu pmissa m
thalibi hic qua xpc habebat in cel. no qua xpc habet
in terris. Nonne ista pfunctoria no erit in fine vob ista
osa qd vob parebit. Sic. Constat em q sanctis fide
li de deo sapiens q si papa deus permissa sua
agere sua dut omia alteri nullo dare sz sua

tioc nulla petita vide nulla expssa cotra tioc statū dicit
obedic. Si g. ostendit ei papā dare ptātē hic. q. g. credē
mus ei p dia vitā bta et mā potestis sic dare q tioc nu
volucitis nepotulo vel g satrico dāc. tollē pmā paty
et regna et ens dāc pro vestre libito voluntatis. q quā
absurda sūt ista vos videte. et vtrū placent si vob dic
ient respondete. Q si a tāta absurditate retrahere p
vnā vocē cotra mā et papā cotra tocū resilire. Tercio dic e
i. q no accepit i tpalibz talia ptātē ipe x. vitalq q ca
sola qua x. i sua humilitate exaut et osted. Quarto.
Negatis o miles eūz cotra oste de pmo. Quinto. Hoc
absit. Nā s. g. negauit et pmaz et q fessioez abnegabit.
C. Aliquid iuste agi. prim C. et q hz cotra oste de p
tato cotra oste de iusto et iniusto. Cū ergo iustū et iniu
stū i negotiis rerū tpaliū sit. cōsequens erit e vt de
causis tpalibz debeat iudicare. Ad. Argumentū i stud cō
mutā et q vānitas et firmitas p argumentū fide rep
lendi est. Insuffedendis latronibz alijsq dānadis hz
bet iustū et iniustū et pmm est. Ergo erit vide pm debz
ppa de sagine iudicare q plumeū est argumētū to lem
vide sufflatū. Nūc restat nob ostendere quo vtā cotra
dne dicit erit iustū et iniustū s. leges humanas q de talī
bus sāxerūt. sit de tpalibz iudicandis. Q s. q s et so
quibz ps ois subiectus obz est predict. Malefactū est
ergo illi debē s. leges iudicare. et sedm eas de iusto
et iniusto cotra oste q leges condē et hre scripturā
exponē et custodie sacē et tyrannide et mollitie ei vide
bitur expedire. Si g. vos i iudicio tpaliū simil' vultis
ei illo gtedē at tenere cotra ostendo de iusto et iniusto
ia contra scripturā vtām diuitis ei bone z asiz z ei pmi
pe dicere. Ne. e iustū. pontifex dicet h. e iustū. Nec q di
cet absurdū. ppter. in pōpicuū sonū e. Judicū cotradice
te potēcie ꝑ hoc laceratā e lex. et no pōt ee ad fi
ne iudicij ap de no dit h. iustitiā et iudiciū facē i ter
ra s iustitiā et iudiciū i tra lacerare. Et c. onda vob
s. paulū vñ vtā cotra tro debet ee papē pmapes sue

de iusto et iniusto cognoscet et cig scīz vnusquisq; sicut te
netur attendet et ei obediet sicut papiz deut. xvij. Si
autē tumescet superbia nō obediet eig ip̄o
cet p̄mceps q̄ fuerit officiū iudicādi hz p̄late resistēdi
vel recedendi tūc incipiet vīa cognito dr̄ tūc attendere
debet vīa monitio dicte capto primo ad tm̄ 2m̄ ca. Ad
monet illos p̄napibz et p̄latis q̄ subiectos cc et sub
ditos. Et ad iōnos xm. Ois alia p̄latis sublimiori
bus sit subiecta. Ubi cām malicia et scelera manife
sta sūt veluti p̄de rapine et silia nec ē ius vel ut ā
possit cōuinci. Nō em̄ nego vos ibīs rationibz debē vel
posse viam potentie ēcludere. Et nō de iusto vel iniusto. q̄
de hoc nō licet cognoscere aut manū adhoc apponē. Et
cū manifesti fuerint atq; p̄ sentētiā iuris aut euidē
tia scelerisq; milla exigent cognitionē tūc potest ad vos ī
ta materia et forma de quibz dicī. Ptm̄ alias si p̄
p̄m̄ collectoria vultis de p̄notatis rationibz cognoscē nō
ī stat mea fides p̄napū laudē leges silē et decreta
p̄napū et vīa sola responsalē. Petatur vos volo et vi gē
uia q̄ōc vtrū sit vrīm de tali mūmonij cognoscere et ē?
dato padue p̄ quadā hēditate. quia peto nobis vīdīs
mee q̄ hz ī ēa situatē. Videt. p vīde mūmonij nō q̄petit
petere illā hereditatē. Numquid p mūmonij collegati
a de q°. licet cognoscē dēo dāz vob̄ de hereditate lun
gare. Roberto de flandria p vīde sua petēs ducatū b?
tridie proxe dotis. debuit ne dāz recte vel cpo hīngare
imo plane dico vob̄ alias clīcis ī hibendo ne cognitio
nē de dote q̄ dēm et in stricta discussione p̄missio dotis me
re 2 vē sit pacto tpal' et sepe firmary possit regulabz
instrumētis. Et q̄ vob̄ in supplete alienā cuenit vob
illud vobis iudicio ut alicui patrem. Dat gs. q̄ sit ma
nū et simoliū q̄ extra diocesim vxoris dēlicte vob̄ fingere
collusoriā confessionē cū q̄ prius adh? dia vnius solū debet
vob̄ sufficere q̄d sup̄ mea conscientia de cuī? lucidissime do?
ihū. Otho quis meg̃ sancti? iudicet et diuīsore inter vos
Osted?. et manifeste ip̄ßm? ecā p̄late qua tho mōl' exēnit

no ptinebat ad eū de hereditate Judee. C. Nonc de
bent tpalia spūalibꝫ deseruire g̃. tpalia debet
et subiecta spūalibꝫ et spūalis ꝓ̄as tpale debz
regi ꝓ̄ate. ay. Dē debet spūalibꝫ tpalia deseru
ire suo cui qz tenet. dca auctoritꝫ nāturā ministrāe
Na hoc ois gens qi mali habuit et hz stm cui et
hoc mali uire dcarunt nā naturas ve ministrātibꝫ
catoꝝ seu dīna celebrātibꝫ nāturā mist. et hono
rib debita et uite nāturā pbeant. Ord cui placue
rit legi qua dns moysi tradid. et sacerdotibꝫ abū
dantez et mute prouid. no dimittit ti at ēgnū pa
legymsit. Et apli ad cui. Si spūalia vob semī
uimꝫ no ē magnū si carnalia vā metamꝫ Hz si
cui sue ql dnī pbeat ministrīa pte p oidez
B. x! et cig apli paulꝰ. Dixit ei xpc discipul' suus
ad predicandū missis. digꝫ ē ei operi mercede sua
Et paulꝰ de se et ceteris. aplis ait. Cuis militat
suis stipendiis ūqꝫ. qi dicet milla et septiē legis
moysi. no alligabis os bouī triturāti. Et cui dicit
ꝛoptuant xpc et paulꝰ cig ꝓpꝫ. Utr operarius et sti
pendiarius. Quicqid operis et stipendiarii sit ueri dī.
Videtis qp tpalia tractedū? vobis non ad dīnū hz
adhuc sessionē et ad spūal' misteriū suptū. Et q. le
gē moysi ꝓpter dīnū boū triturāti nu curat ds an ꝑ
paculū quicqꝫ ipe suo labore ꝓficat horteū. Et qp di
uinis spūalē ꝓfate. regē tpalē ꝓfate. ita vob ē. p a
postolū paulū supiꝫ respōsū ubi qp dis ponifex ex
hoibꝫ assūptꝰ ꝓ hoibꝫ gstituꝫ. ihūs qꝫ sit addeū ut offe
rat dona et sacrificia p ꝑcis et ihūs hoc nos regē uz
qꝫ sit ad deū. hz ad celestia no ꝓmeret ihūs qꝫ fons sit
alicui dubitādū qp sit adhuc contrectatis summi pontificis
supiore ce p ora sacerdotes mirabiles indicis. Quem
ad modū ꝓpter dīnū est dns omnīū ihūs xpc sm̃ qm. Cui ad
re illuꝫ ꝓpter dominū et sacerdos meꝫ cui dns ministri
mei et dns meꝫ qz sicut ꝓpter ꝑcm et ihūm ita ꝓpter istoꝝ
et illa ꝓtenui ꝑcm. cessādū et abstrahendū qd ab alijs

rurdetur et tūas ſcpturas clericis ac ydiotis ꝙſtema-
tā ſ vera lege diuina nō ſacerdotes a regibꝫ ⁊ reges
et pmipes a ſacerdotibꝫ et ꝓphetis adorari et cōsul
ſe vōu et q̄ placebāt regibꝫ mpatu. Et ſ hmōi q̄ ſtedū
cruciāt publicā diſpēſatōe tpaliū mrpatu ut 3o
regū. 1o 2 eo mplis. C. Andr ꝙ diuinis ſtip diſpēſa
tione tpaliū regē nigriuſſe pōtifex. ay. Vos cētu
tis tantꝫ dormiēte et rogitis me loqui de hmōi q̄ nō
rogitauit. C. Exurge ꝙre et latere. ay. Cū dñi
neſcius dñi luctare et pacta pmpiū tico cy po⁹ iuſtū
latratū ſentietis et morſū. C. Quid ſtē regū et pmi
piū ſtip diſpēſatōe tpaliū mdū ipſi ſua hūbeāt et mā
nobis diſtant. ay. Nā mltū ſtet ē. p eā modū. Nū
quid nō ſtet ē mā cura ſalutē aiaꝝ mag ſtip dia cogi
tare. Nūqd nō ſtē ē mā ꝓ parētibꝫ mortuis debita ꝑſe
quī obſequia. et ē obſeq̄a poſtulare. et nōne vob a
parētibꝫ mrēdator ſūt mā tpalia data. et ꝛoptoſe im
mutata ut ſ dictū dīno totaliter expēdan. ⁊ recte mhl
ſanat mdꝫ ⁊ dia vrīs mūtatibꝫ applicatis q̄ p eccleſias
et opa caritatis ſ vi ſtēbꝫ pauꝑū claudē debēt vtis. Nō
ne ēſt mte ꝓ ꝑ hōēs ſaſſuta opa mortui iuuari et
et ſaluari chīz vīu. Nonne cū ca ad ꝑa expēdit ſupfl
uēa rōſumtis et ca rōna ſtrictiꝫ dāti, et caa quo
dāmd ampliꝰ diſpēſatis male vtēdo. puos et mortu
os ledens et viuꝫ et mortuꝰ dānabilit derogat. Nō
ne cū q̄ nō vult mlitare auſert. ſtipēdiū. Et recte vnſal
lus nō ſplens ſcīptuꝝ meritū pdit et feudū. Et vt vō
pona ſilp hac q̄ ſilētiū et q̄ ſtip hoc mm ſit dolere
et tremēdū apponē ampite fortiſſi.m et aptiſſmū api
tulū ſcīptuꝝ ſcē 2o. paliponeno. le. ca. le. cū de re
ge ioab. ſentēt q̄ bonū ē rōni dño et nūtis dictꝫ ioa
de ſacdote. et de cōde regē le. 2o. regū xxi. ca. Dōūt. rex
ioas ioiade pōtifici et ſacerdotes dixēt eis q̄re ſarta
tecta nō ſtauratis tēpli. Nolite ergo pecuniaꝫ recipe
applō à plis nīe ordinatōne vrām ſz ad ſtauranda
ꝑpli reddite cā; phibitaq̄ ſūt ſacerdotes amplē pecuniaꝫ

vltra applo. Vides ergo qd laudatus rex ioas a dño
quinquennio cepit vt oblacione iuxta ordinem dñi ex
penderet sacrificium dñi. Hoc et ad instauracione templi
laudat et rectos ioas dicit. ut ondet q̄ no delinquiret q̄
no cupiditate z pietate no ad oblacione z religioe id fa
ceret ad tollendā superstitiē. rex teste volebat hic ipm po
tifice ut sequitur. Cui vidēt minima pecunia. i gazophilac.
distendebat sarba regis et pontifex effundebāt et
numerabāt pecuniā q̄ inuenieba. i domo dñi. et dabāt
eā uxi mīz atq; mensurā i manu eoz q̄ parate erant
tantis domus dñi. Cete laudata regis religiā q̄nq;
gessit vtbor illis vetus emē saluarent. solliate et ex
pendere. religiose. Ano p dictū sit vob hoc audire. ni
hil mihi resco nisi vba scripture. dictū em vob. e supig
q̄ heramie pistis ois vad vite sbsidiū et ad sce militie
supedīū ad victū hūdī et vestitū q̄bz dnoby d. apla se
ce contentū. et quidq̄d sup. i pnob vsq; pauperē et mi
serias ethiopiā expendē debetis. Ad si no sentis
multū mea mēe de ecclē nrā vite medias mortuoz sa
lutez vnoz destruentis. C. Rex iste ioas bon sibi no
tulit z i vsq; ecclesiasticos expendit. Vos aūt hodie bo
na nra tollitis que no i religiosos vsq;. z militares
tumltz et bellicosos classes expenditis. Non accipiā q̄d
diuisis vīs opibz adiecta. et vitā violentā polluo
locat. Ap. Sp i malū vrm extra stimulū regis calcatis
tis. Ecce ne hoc vob molestū ep de bonis ecclie sepe tollit
nepotibz vīz. et consāguineis aliqz pcōe intendū i honeste
Et vob. e. Omo intolerabile et molestū ep rex mādiete
petit a vob et p̄ gto a mpit pro vrā salute et defensio
ecclē et bonoz vidz. C. Ave mr sēm pellez mea tollu
bātur cumbz et hec appellate salute. Ap. Non p̄ stupite z
parcite z audite. g sidente vinnes vbis suis ecclē et ad
vrā respice. Et desinet regis plus q̄l' dcet regis vrā. Ne
ne nobiles ecclem et pdigi si eo supstisset sua gutēn. ad
vrā. g. regia mgnā vt muti c. pax dñi pax. vrā salus
regis salus vrā. Quasi dcet aut sortem dcet subtrac

ta vel pmis vis exigentibus a vob discedet et viam
sup bona vita. ambulantibus mic exigentibus mic minantibus
atq; detestantibus hanc vitam rogsemi cibu seruite. Si videritis
pssi hoc vitam peiore quato deliris tic redimit qm mag
rectia reduxit sinit pius. Videns gs. ni paucu regni t
ditis quo salute viam redemit qui ois hui vitam depdat
saluet. Et sciat vos sc fiscis bustinis i gratu sic estis
mic i vitis pfectibus querulosi. Et si manu hostil regis
radete regim suaderet none oes predis et rapinis
steuretis et feocitate barbarum qua veh ipiamabile teh
retis relictis sedibus territ et attoniti fugietis et p totu
pdcm q mo sup mmm dolctis. Qd si regis et pn
pes suis stipendiis suis pmil tenet vos defendere se
et morta pro vobis quatis exponet. et vos sub umbra qui
escere comedere splendide ionide bibe sup lectos orna
tos sc este quiete dormire et instrumentis molliby lasti
uire. Cuius vos ve esse solidm. reges do pncipes mi
serum. Et almp vob res ipsas offerut mortis. Qd dic
ppsis ecia sint reges nre magnu si plauis reuoc opus
Vos dictis ee duru et ni qestis donec mde soluto tour
ni fucinis ac ecia gsumati duumis quibus no potestis obui
are septuris. Ita de roas rege suprb incerto scribit et ieh
vii. ii. vii. subponemo xxvm. c. Nobre tulit roas rex
iuda olim mfirmatu q ro pcepuerat ipsephat et aaiis i
mosa pr ea rex iuda et q obtulerat et d munis argentu
qd inuenire potuit i thesauro repli do. et palatio regis mi
sit rex azaelu regi syrie et recessit a ihrlm. Facta aute p
pro redemptione ppli a rege ea q ro pcepta erant i replo do.
no tu pcpit regis palatio. q n tulit i sta de replo. Et
eodem mo ec. iguis. ca. le. sic de ezechia rege scio. In
tpe illog fregit ezechias valuas templi doi. et lamias
aureas ipe affixerat et dedit regi assirioy. Qd si diuis
q ezechias erasit male indco sic hic. i subponemo. xx.
Ezechiasuo reptendi. i oibus operibus suis pticula sic
ganone principi babilois. Ex ego danab. que i oibus
scripturis laudauit. Si curatis non intelligentes scripturas

Vitate quid ergo cōtra reges et pūnpes cōtenditis.
Le² cm̄ .matthei. v. ca. Non pp̄ loui gentē sz pp̄ gētes
loui dns̄ pelegit. Nō ē ergo prendū cm̄ matēriali v.
distinctē imuet gētilitatē qđ scs̄ ezechiel et
iosephus intellexit et fideliter adimpleuit. Si cm̄ boīa
vrā sūt cm̄ 2 ppla emācē quato iustius sibā ca vīs pla
ppli expendēda ē. Vñ dns̄ m². xv. ca. Dico
vobis q̄ templo maior est hic. nec dubiū ē q̄n templū
spūale qđ ē bo dīng sit materiali et templo lapideo
Intelligat ergo rex. pius et prudes ihūs vbis do.
dei voluntatez nec ulterīg queirat auctoritatē. Nec
predū materiale templo nec hys q̄ dedicata sūt templo
iut salus reddat et pax pēclitata pplo xpiano
Nec est blandiendū cm̄ ap̄ superfluitati imo simul
rendū tante gentē mātati. sz qz ex ea q̄ sibi licuit iu
re diuino vult fare cū beneplacito vīo deum
exaspēare refte i mānsuetudie vob̄ cū affectē et so
lita benuolētia vos regēte. Cauete a vbis salomo
nis q̄ cū uxoribus suis mag̃ emorte. C. Si pīt irrotari
q̄ sel' deo sūt donata ergo irritari pōt dia vota. iij.
hoc vīs ē. q̄ deo data sunt irrotare sz ill' vsibā ihū
sueūt data applicare. Que cm̄ sūt deo data eo ipso
sūt pīs vsibā dedicata. Quid ei potūt sātg ē. si xpi
ani' pli salus et quid ēgo sius dīo. si hostes trā
tōēs et mtez fertōēs arte ap̄to xpiano et qui pīe
subiectis et fidelibā emē. Cū ergo ihūs bā cm̄
expendū² peris vsibā q̄bg sūt dedicata reddū²
C. Si ad septuus sacrīg reuuritis q̄ are libertā
tes mānsuetudinis quas libtates constat nos ex ps̄
traxisse scripturis dūz ei irrotat petrū. Vñ matthei
xvij. ca. Reges terre a q̄bg accipiūt tributū a suis aut
ab alienis. At ille dixit. Ab alienis. dix. illi ihūs Er
go liberi sūt filij. Ut aūt no scandalizemg eos vade
ad mare et mitte hamū et illū piscē q̄ primū ascen
dit tolle. et apto ore inuenies statē. sume illū et
da pro me 2 te. Vides omnes q̄ alia x². sezuntur mā

patrimo sit liberu· ñ· Si cum⁹ bene respirat⁹ ax⁹.
solo ſſa sue directiua peteba⁹ ro p xpo dnu di
detur ista respoſio ppe em̄ ē filius dei. filius regi ma
gn̄i. Et sicut filius regis maior ē p̄side sic filius
dei maior ē et maior ēt regnare et sic illa respoſio
ipſe videtur cē p xpo. Attamē q̄ illi q̄ p̄ma palitez
nō stat regi nullateng ad pub.ca omēa sint tributa di
cendm⁹ q̄ dñi ſius p̄sonā ipſ̄ius sit liberi. ꝑ nō de
mala vita et iustitie sayri q̄ nō ad honorē dei ꝑ ſa
luē dō. sunt sicut patet ad oculū nō tonsurati ꝑ cle
ci xp̄m sequentes ut petrus et sacris altaribꝰ mācipa
ti concedm⁹ q̄ quātū placuerit ipſ̄ius q̄ liberi sint nō dico
claue pena⁹ ꝑ q̄ cuā⁹ et cōz officio vidēba⁹ ro sonū
dulciū est eis hoc priuilegiū p̄mapū. Nā ab origine
eccē dixit paulꝰ ad ihōs. ꝑ. Oēs aīa p̄statibꝰ sublimi
oribꝰ subdita sit. et pꝰ. Non solū ꝓpter iram. ꝑ ꝓpter cōscie
tiā. Et pꝰ ide dic⁹. Reddite ergo oībꝰ debita. cui tributū tri
butū cui vectigal vectigal. Videtur ergo q̄ oīs aīa sit
subdita et vectigal' et tributaria. Ex ut dixi nūc est
ipſ̄ius liberu· q̄ officio x⁹. mācipati mihi ꝓpter hoc et ea
dem libtate gaudebūt et ego. Si em̄ ecclia emerit cō
sualē agrū miquid cui soluendo erit censꝰ p̄det cū.
C. ñ de rebus ecc̄ de quib⁹ tomb⁹ ser. ñ. Sic
ego sup rectos agros habeo tutū reſū· sic iperatoꝛ sup
oībꝰ terris ꝓ defensione rei publice aū opportunū fuit
cit pro arbitrio voluntatis ꝑt leuare tributū. Clara ē
ratione concedi⁹ vt res pub.ca rei pub.ce sūt ꝑtibꝰ defen
da⁹. et q̄libꝰ ꝑ gaudeat ista defensione cōmūe
vt nō alius ponat humerū sb onē. Ergo mihi iuste po
ſſeſſores subdite sint ad onꝰ publicū quātū ad gmū
tensū adquirendꝰ transiūt ſſ̄ erūt sub onē hoc d. mū
tas fuerit rei pub.ce. Sicut nūc alius dirigēt ſſ̄ de ſſa
Ad' si dicat q̄ contra hoc ꝑscripſiſſe longa dñi libtate
respondem⁹ dō q̄ ꝓ dignitate ꝓmapū sicut lib
tas erā longior tanto ubi maior apparet matus et
debz et voluntus ꝓptior ad subuenīdū. Nā et cum

det sēptuā vītz pscīptione nīa a salomōe usqz ad io
as. et a ioas usqz ad ezechielē non le. ee sacīa. qđ hī
Ezechiel pfecit nīa et multe mutates pīuilegīs et ō
sticudie ab exactoibg libe pacīter solucīūt et soluūt
hodie qđ placuit pncīpi pdefensione regni vel cōmu
nitatibg vel pīonis. et sīdens ait dn̄. pp ignatiam ne
iniuriat pcīpi resistatis vidcatis ne pp vītz rebellie
no meā. no mā. sz etiā plg onerari et tande sacul
tate sil' et pīuilegīs demidari. C. Huīc preges tollē de sūt
gie nob pīuilegīs rōresse z pīuilegia pīncīpu pīuilegia sce
cie rōtessa. an. scīptor et vetū e. aplīca vōb pīu
legia z bonos pōtifices dūlta. Scīt vo debens qđ re
pđo rectoīs reipublice sanctē ad vtilitatē reipub.
stendīt et ad eā hostes orbis mīe illā repulsā. Cūcta
dispōnit stīm qđ salutē reipub. te salua ppe qđ ēt
pncīpē gloriosissimū ante pōnit exēplo dauid z. ēt.
Dn̄g stat et testimō et ita ire eos rōtrē quate
nus posset i posterū reipub. derogare. Sīc placē
rotligitur i oibg pīuilegīs hoc exceptū sz ut in pīuile
gīū indultū videa. i posterū reipublice nocīuū vel
pro arduā nīatē vel vtilitate reipub. manifestū
mutādū. ign. non ē dubiū qđ p regīm' nīatibg ēē
vob indultas legibus sanctas pīt altissīmus pīn
pes rōsultoīs suspendere rōne pīn. exigēta tpis ut
fuerit p salomone sapientissīmū i pēna finis cuiq
lege dīna mutatū. C. Imperator sanxerit ista no
tētes et io p bonos ipīatores o miles nīe ēit lectū
bīcula modēa. an. hoc respectū ē blasphemie. et
qm̄ vt videtur aut ouētes ut hoatis regīm. aut qđ di
de. vera illg altitudīm iudicīs si hanibal magnū ic
gressū ispīatis et insolitas pbatissīas voluntatis. in
uenietis p regīm sanctissīma edictoē ipeū pz
hoc pauidissē ab eo distrem et cēlū dignate et auc
toritate augentis amb̄ meritez iniusta pp ego pīuilegīū
et dignitate dñi et spōsi no!! i pte vna. hoc regīm sanc
tū alia cū em sīna diuisionē sanctoy regīm a reliqua

parte dissessit ꝑsecu ꝙdq; ꝑ parte decedẽte et pẽtq
ab ꝑsẽo existente ꝑsecuꝰ ipm quodꝫ obtinuit aut
ibidem uue altitudinis aut platis q̃ aut lor pnc
p̃ secu ſacoꝝ regi ꝑ eade plenitudine ressit. Et io
sicut dia q̃ in ſta termios ꝑsecu ſit subuerta ee nos
ritus ꝑsẽo sic que in ſta termios ꝑsecu regm regi
no Et sicut ꝑator supra totu ꝑsecu ſuu hz leges
rondere addere ehz ruit demere sic e rex stanc lt
omno leges ꝑcatoias repellere. aut qualibet
si placuerit pmutare. nullus atoto regno suo pre
scriptus et abolitis nouas si placuit promulgare.
aliq̃n si aliquid nouu et scpe accidit visu fuerit sta
tuendu. Et si rex no posset hoc q̃ ẽ sumg. Tunc nul
lus potuit q̃ vltra eu non ẽ superior ullus et io dne
elesie ligua vidz tocietc et cultus stice regie legi bz
consuetudinibz et priuilegiis suis et libtatibz date
regia ptate pce possedere posse mimere quibz
equitate et rõe consulus aut ni suis preubz sicut
visu fuerit tepare. et io si aliquid pro salute regm
tuenda viderint is as tpibus mutari acceptate et
patientes hor scte paulo apto hor vos docente ad
romanos dno quarto. qui ptãt resistat dne volũ
tati resistat. ne qui contra stimulũ calcitrent iuste
semel puncti iterꝫ se pungut. Obedite ꝓpositis vis
et subiacete eis. ad hebreos xiii. Mercedem accipit sc̃
anathaz pmarpe sacrdotũ tpe mittens pces ꝓpi
tionis qui solus sacerdotibz patuit ẽt et mille
alys licebat tomedi eos tomed. et alius dedit co
medendos qui scm erat et Matthei undecimo. sabba
ti pe hoiem non homo pe sabbati factu ẽ. Itaq;
dns est filius hois etiã sabbati. Et deutrono
mii. xxxiio ca. In manu tua magnitudo et ꝑsecu
et ibidẽ. Et adcrauerit dnm deu regis. Ite ibide
Et uixerũt sedo salomone sicut dauid unxerunt
illũ in dño ꝑ pnarpe. Sequitur. et sadoch ꝑ pothi
re. et paralipomenon xxi. capto. Nec quisquam

intret in domū dominū nisi sacerdotes et qui ministrabant de leuitis tantū modo ingrediantur quia sanctificati sūt · et totū reliquū vulgus aquis diū obseruent · Leuite aūt circuibunt regē habentes singula · Et si quis ingressus alius fuerit templū dominū interficiatur sitq; ad regē intrare et ingredientē · Vnctusq; eū ioada pontifex ibiq; ·

Explicat disputacio Inter clericū et militē super statu plato compilatq; per magistrū Iohannē de Rupella sub forma dyalogi · Deo gracias ·

TEMPLE UNIVERSITY
PHILA., PA.
LIBRARY
H. A. COCHRAN
COLLECTION

373335

664.7/V
L5